

**YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**GAZİ MAĞUSA EVLERİNDEKİ GELENEKSEL MİMARİ
ELEMENLARIN ÇEVRESEL KOŞULLAR İÇİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ VE GÜNÜMÜZ KONUT
MİMARİSİNE YANSIMASI**

106416

Mimar Çiğdem BAHADİR SARIYEL

**FBE Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Programında
Hazırlanan**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Şen YÜKSEL

106416

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

İSTANBUL, 2001

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANİZASYON MERKEZİ**

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ŞEKİL LİSTESİ	iv
ÇİZELGE LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı	1
1.2 Araştırmanın Kapsamı ve Metodu	3
2. ARAŞTIRMAYA YÖNELİK KAVRAMLAR	4
2.1 Çevre Kavramı	4
2.1.1 Fiziksel Çevre	5
2.1.1.1 Doğal Çevre	5
2.1.1.2 Yapma Çevre	5
2.1.2 Toplumsal (Sosyal) Çevre	6
3. KUZEY KIBRIS HAKKINDA GENEL BİLGİLER	9
3.1 Konumu	9
3.2 Tarihçesi	9
3.3 Toplum ve Toplum Yaşantısı	11
4. SEÇİLEN BÖLGE : GAZİ MAĞUSA - K.K.T.C	12
4.1 Bölgenin Seçilme Nedeni	12
4.2 Konumu	13
4.3 İklimi	13
4.4 Tarihçesi	14
4.4.1 Lüzinyan Dönemi (1192-1489)	16
4.4.2 Venedik Dönemi (1489-1571)	17
4.4.3 Osmanlı Dönemi (1571-1878)	19
4.4.4 İngiliz Dönemi (1878-1960)	20
4.4.5 Bağımsız Dönem (1960-1974)	22
4.4.6 1974 Sonrası Dönemi	23

5.	GAZİ MAĞUSA'DAKİ ÇEVRESEL KOŞULLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	24
5.1	Venedik Dönemi	24
5.2	Osmanlı Dönemi	28
5.2.1	Tek Katlı Konutlar	28
5.2.2	İki Katlı Konutlar	30
5.3	İngiliz Dönemi	35
5.3.1	Tek Katlı Konutlar	36
5.3.2	İki Katlı Konutlar	38
5.3.3	Kolonyal Konutlar	40
5.4	Bağımsız Dönem	42
5.4.1	Tek Katlı Konutlar	42
5.4.2	İki Katlı Konutlar	45
5.5	1974 Sonrası Dönemi	46
5.5.1	Toplu Konutlar	46
5.5.1.1	Devlet Eliyle Yapılan Bahçeli İki Katlı Sosyal Konutlar	46
5.5.1.2	Devlet Eliyle Yapılan Apartman Tipindeki Sosyal Konutlar	49
5.5.1.3	Özel Şirketler Tarafından Rant Amacıyla Yapılan Apartman Tipindeki Toplu Konutlar	51
5.5.2	Özel Konutlar	53
5.6	Bölüm Sonuçları	58
6.	GAZİ MAĞUSA'DA GÜNÜMÜZ KONUT MİMARİSİYLE İLGİLİ DURUM DEĞERLENDİRMESİ	75
6.1.	Anketin Hedefi	75
6.2	Anket ile İlgili Değerlendirmeler	75
6.2.1	Görüşülen Kişi Hakkında Genel Bilgilerin Değerlendirilmesi	78
6.2.2	Konutla İlgili Genel Bilgilerin Değerlendirilmesi	80
6.2.3	Kullanıcı Gereksinimlerinin Değerlendirilmesi	80
6.2.4	Çevrenin (Makro Planın) Değerlendirilmesi	97
6.3	Bölüm Sonuçları	113
7.	SONUÇ ve ÖNERİLER	116
7.1	Gazi Mağusa Bölgesindeki Toplu konutlarla İlgili Sonuç ve Öneriler	116
7.1.1	Bahçeli Tipteki Toplu konutlarla İlgili Saptanmış Sorunlar ve Çözüm Önerileri	117
7.1.2	Apartman Tipindeki Toplu Konutlarla İlgili Saptanmış Sorunlar ve Çözüm Önerileri	121
7.2	Gazi Mağusa Bölgesindeki Özel Konutlarla İlgili Sonuç ve Öneriler	122
	KAYNAKLAR	124
	EKLER	127
Ek 1	Anket Soruları	127
	ÖZGEÇMİŞ	131

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil: 2.1 Çevre bileşenleri	6
Şekil: 3.1 Kıbrıs'ın Doğu Akdeniz'deki konumu, (http://www.cruise-ports.com/Map-Eastern-Med.htm)	9
Şekil: 4.1 Kıbrıs haritası ve Gazi Mağusa şehri	13
Şekil: 4.2 Gazi Mağusa kent dokusunun tarihi gelişimi, (Dağlı, U., Önal, Ş., Doratlı, N.,1998, "Gazi Mağusa Şehrinin Kentsel Gelişiminin Sürdürülebilirliğine Yönelik Çözüm Önerileri", Gazi Mağusa Sempozyumu, DAÜ)	15
Şekil: 4.3 St. Nicholas Katedrali (Lala Mustafa Paşa Camisi)	16
Şekil: 4.4 Lüzinyan sarayı ve meydan	16
Şekil: 4.5 Biddulph kapısı	16
Şekil: 4.6 Surlar ve Hendekler	17
Şekil: 4.7 Kara kapısı	17
Şekil: 4.8 Venedik evi	17
Şekil: 4.9 Muzaffer Ersun sokaktaki ev	17
Şekil: 4.10 İstiklal caddesi ve Katedral'in bulunduğu meydan arasındaki aks	18
Şekil: 4.11 Namık Kemal meydanı	18
Şekil: 4.12 Kara kapısı ile deniz kapısı arasındaki ana aksı ve kemeraltı ev civarı ile Venedik evi arasındaki ikinci aksı gösteren harita, (Doratlı, N. ve Numan, İ., 1998, "Gazi Mağusa Sur-ıç, Geçmişten Geleceğe", Gazi Mağusa Sempozyumu, DAÜ)	18
Şekil: 4.13 Osmanlı döneminde kat ilavesi yapılan Venedik dönemi evi	20
Şekil: 4.14 Osmanlı dönemi evi	20
Şekil: 4.15 Çamlık bölgesinde bulunan İngiliz Kolonyal evi örneği, (Dağlı, U., 1999, Kıbrıs Sokaklarında Mimariye, Yaşama ve Çevreye Dair, Işık Kitabevi Yayınları, Lefkoşa)	21
Şekil: 4.16 Kıbrıs Modern Mimarisine ait tek katlı bir konut örneği	22
Şekil: 4.17 Kıbrıs Modern Mimarisine ait iki katlı bir konut örneği	22
Şekil: 4.18 Sur-ıç'ndeki tarihi dokuya aykırı yapılar	23
Şekil: 4.19 Sur-ıç'ndeki tarihi dokuya aykırı yapılar	23
Şekil: 4.20 Özel şirketlere ait apartmanlar	23
Şekil: 4.21 Devlete ait apartman tipindeki toplu konutlar	23
Şekil: 5.1 Venedik evi (Katharina Cornaro Evi)	24
Şekil: 5.2 Venedik evi planı, (http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/VENEDİK.HTM)	24
Şekil: 5.3 Venedik evi ön görünüşü	25
Şekil: 5.4 İç avludan görünüş	26
Şekil: 5.5 Terastan görünüş	26
Şekil: 5.6 Köşe penceresi	27
Şekil: 5.7 Servis kapısı	27
Şekil: 5.8 Konut giriş kapısı	27
Şekil: 5.9 Binanın ön cephesindeki ana giriş kapısı	27
Şekil: 5.10 Binanın ön cephesindeki pencereler	27
Şekil: 5.11 Tek katlı Osmanlı evi plan şeması örneği, (http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/bir.htm)	29
Şekil: 5.12 Pencereleri sokağa açılan tek katlı Osmanlı evi	29
Şekil: 5.13 Osmanlı evi pencere örneği	30
Şekil: 5.14 Osmanlı evi pencere örneği	30
Şekil: 5.15 Osmanlı evi giriş kapısı örneği	30

Şekil: 5.16 İki katlı Osmanlı evi (Kemeraltı ev)	31
Şekil: 5.17 İki katlı Osmanlı evi plan örneği, (http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/iki.htm)	31
Şekil: 5.18 İki katlı Osmanlı evi örneği	32
Şekil: 5.19 İki katlı Osmanlı evi örneği	32
Şekil: 5.20 Camı küçültülmüş Osmanlı dönemine ait ahşap pencere	32
Şekil: 5.21 Güneş kırıcı özelliği olan ahşap panjurlu pencere	32
Şekil: 5.22 Osmanlı evindeki pencerelerin duvarla ilişkisi, (Küçükerman, Ö.,1988, Kendi Mekanlarının Arayışı İçinde Türk Evi, İstanbul)	33
Şekil: 5.23 Karma kanat ve düşey menteşeli kanat, (Küçükerman, Ö.,1988, Kendi Mekanlarının Arayışı İçinde Türk Evi, İstanbul)	33
Şekil: 5.24 Camlı tepe penceresi	33
Şekil: 5.25 Ahşap kafesli tepe penceresi	33
Şekil: 5.26 Osmanlı kapısı	34
Şekil: 5.27 Osmanlı kapısı	34
Şekil: 5.28 Osmanlı kapısı	34
Şekil: 5.29 Tek katlı İngiliz dönemi evi plan şeması, (http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/itek.htm)	36
Şekil: 5.30 Tek katlı İngiliz dönemi evi	36
Şekil: 5.31 Tek katlı eve ait kapı önü giriş terası	37
Şekil: 5.32 Çiçek koymak için kullanılan nişler	37
Şekil: 5.33 İngiliz dönemine ait bir pencere örneği	37
Şekil: 5.34 İngiliz dönemine ait giriş kapısı örneği	37
Şekil: 5.35 İki katlı İngiliz dönemi evi plan şeması, (http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/iiki.htm)	38
Şekil: 5.36 İki katlı İngiliz dönemi evi örneği	38
Şekil: 5.37 İngiliz dönemi balkon örneği	39
Şekil: 5.38 İki katlı İngiliz evi kapı önü giriş terası örneği	39
Şekil: 5.39 İki katlı İngiliz dönemi evi penceresi	40
Şekil: 5.40 İki katlı İngiliz dönemi evi giriş kapısı	40
Şekil: 5.41 Eklektik etkiler taşıyan Kolonyal İngiliz evi örneği	40
Şekil: 5.42 Kolonyal İngiliz evindeki Gotik mimari çizgilerini taşıyan bir konut	41
Şekil: 5.43 Kolonyal İngiliz evi giriş kapısı örneği	41
Şekil: 5.44 Kolonyal İngiliz evi pencere örneği	41
Şekil: 5.45 1972 yılında yapılmış bir Rum evi plan örneği, (Faslı, M., 1997, The Use of Residential Exterior Spaces in North Cyprus, Yüksek Lisans Tezi, DAÜ)	42
Şekil: 5.46 1972 yılında yapılmış bir Rum evi örneği	42
Şekil: 5.47 1972 yılında yapılmış bir Rum evi penceresi	43
Şekil: 5.48 1972 yılına ait bir Rum evi giriş kapısı	43
Şekil: 5.49 1970'li yıllara ait bir Rum evi plan örneği	44
Şekil: 5.50 1970'li yıllara ait bir Rum evi örneği	44
Şekil: 5.51 1970'li yıllarda Maraş bölgesinde yapılmış iki katlı bir Rum evi	45
Şekil: 5.52 Devletin yaptığı bahçeli, iki katlı, zig-zag planlı sıra ev tipi, (K.K.T.C İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, 1993, K.K.T.C. Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa)	46
Şekil: 5.53 Devletin yaptığı bahçeli, iki katlı, düz planlı sıra ev tipi, (K.K.T.C İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, 1993, K.K.T.C. Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa)	47

Şekil: 5.54 Devlete ait bahçeli, iki katlı sıra evler	47
Şekil: 5.55 Devlete ait bahçeli, iki katlı sosyal konutlar, (K.K.T.C İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, 1993, K.K.T.C Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa)	47
Şekil: 5.56 Düz planlı sıra ev tipinin, giriş (ön) cephesi, (K.K.T.C İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, 1993, K.K.T.C Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa)	48
Şekil: 5.57 İki katlı sıra ev tipine ait pencere örneği	48
Şekil: 5.58 İki katlı sıra ev tipine ait giriş kapısı örneği	48
Şekil: 5.59 İki katlı sıra ev tipine ait genişletilmiş kapı önü giriş terası	49
Şekil: 5.60 103 m ² 'lik sosyal konut apartmanı, (K.K.T.C İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, 1993, K.K.T.C Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa)	49
Şekil:5.61 Sosyal konut apartmanı cephesi, (K.K.T.C İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, 1993, K.K.T.C Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa)	49
Şekil: 5.62 Devlet eliyle yapılmış olan apartman tipi sosyal konutlar	50
Şekil: 5.63 Apartman tipi sosyal konutlara ait yarı-açık balkon örneği	50
Şekil: 5.64 Apartman tipi sosyal konutlara ait pencere örneği	50
Şekil: 5.65 Özel sektörün yaptığı rant amaçlı toplu konutlar	52
Şekil: 5.66 Özel sektörün yaptığı rant amaçlı toplu konutlar	52
Şekil: 5.67 Özel bir şirkete ait her katında iki dairesi olan apartman örneği, (Keleş, M., 1998, Evaluation of Mass Housing of Northern Cyprus in respect to Climatic Design, Yüksek Lisans Tezi, DAÜ)	52
Şekil: 5.68 Özel bir şirkete ait her katında dört dairesi olan apartman örneği, (Keleş, M., 1998, Evaluation of Mass Housing of Northern Cyprus in respect to Climatic Design, Yüksek Lisans Tezi, DAÜ)	52
Şekil: 5.69 Özel şirketlerin yaptığı bir balkon örneği	53
Şekil: 5.70 Halk tarafından sonradan monte edilmiş panjur örneği	53
Şekil: 5.71 Çevresel koşulların ve kültürel mimarinin gözardı edildiği bir özel konut	54
Şekil: 5.72 Geleneksel mimari elemanların senteziyle tasarlanmış bir konut	55
Şekil: 5.73 Aynı konutun başka açıdan çekilmiş fotoğrafı	55
Şekil: 5.74 Dr. Uğur Ulaş Dağlı ve Dr. Okan Dağlı'ya ait evin giriş kapısı.....	56
Şekil: 5.75 Dr. Uğur Ulaş Dağlı ve Dr. Okan Dağlı'ya ait evin iç avlusundan bir görüntü ...	56
Şekil: 5.76 Dr. Uğur Ulaş Dağlı ve Dr. Okan Dağlı'ya ait konutun plan şeması	56
Şekil: 5.77 Mavi-yeşil rengindeki ahşap panjur pencereler	57
Şekil: 5.78 Mavi-yeşil renkteki muayenehane penceresi	57
Şekil: 5.79 Analizlerde yer alan küçük vaziyet planı örneklerinden biri	58
Şekil: 5.80 Sur-içi haritası ve incelenen konutların konumları, (Gazi Mağusa Şehir Planlama Dairesi)	60
Şekil: 5.81 Gazi Mağusa haritası ve incelenen konutların konumları, (Gazi Mağusa Şehir Planlama Dairesi)	61
Şekil: 6.1 Devlet eliyle yapılan bahçe içinde iki katlı sosyal konutlar (Tip 1)	76
Şekil: 6.2 Devlet eliyle yapılan bahçe içinde iki katlı sosyal konutlar (Tip 2)	76
Şekil: 6.3 Devlet eliyle yapılan dört katlı apartman tipi sosyal konutlar	77
Şekil: 6.4 Özel bazı inşaat firmalarının yaptığı apartman tipi toplu konutlar	77
Şekil: 6.5 Görüşülen kişiler hakkında genel bilgi değerlendirmesinin yüzdelik dağılımları.....	79
Şekil: 6.6 Kullanıcıların konutlarındaki kalite hakkındaki yüzdelik dağılımları	89
Şekil: 6.7 Gazi Mağusa'daki konutların kolay, ucuz ısınma ve iyi izolasyon açısından değerlendirilmesinin yüzdelik dağılımları	90

Şekil: 6.8 Gazi Mağusa'daki konutların tasarım açısından değerlendirilmesinin yüzdeler dağılımları	91
Şekil: 6.9 Ankete katılanların konutlarındaki görsel Mahremiyetle ilgili yüzdeler dağılımları	92
Şekil: 6.10 Gazi Mağusa'daki konutların pencere, biçim ve boyutlarıyla ilgili yüzdeler dağılımları	93
Şekil: 6.11 Gazi Mağusa'daki konutların bina içi sessizliği ve gürültü ile ilgili yüzdeler dağılımları	94
Şekil: 6.12 Gazi Mağusa'daki yapılması gereken toplu konut tipleriyle ilgili görüşlerin yüzdeler dağılımları	95
Şekil: 6.13 Ankete katılanların kışın güneşli günlerde ve yazın evlerinin neresinde oturmayı tercih etmelerine ilgili yüzdeler dağılımları	96
Şekil: 6.14 Ankete katılanların yaşadıkları yerleşmeyi komşuluk ilişkileri bakımından değerlendirmelerinin yüzdeler dağılımları	105
Şekil: 6.15 Ankete katılanların yazın ve güneşli günlerde oturmayı tercih ettikleri mekanların yüzdeler dağılımları	106
Şekil: 6.16 Ankete katılanların sokaktan evlerine nereden girmek istedikleriyle ilgili görüşlerinin yüzdeler dağılımları	107
Şekil: 6.17 Ankete katılanların binalar arasındaki dolaşım alanlarının, ortak kullanım alanlarının ve spor alanlarının çözümleriyle ilgili yüzdeler dağılımları	108
Şekil: 6.18 Ankete katılanların buldukları çevredeki apartmanlar arasındaki mesafelerin yeterliliğiyle ilgili görüşlerinin yüzdeler dağılımları	109
Şekil: 6.19 Çocukların oyun oynadıkları veya vakit geçirdikleri yerlerin yüzdeler dağılımları	110
Şekil: 6.20 Ankete katılanların buldukları çevrede yeşil alan ve ağaç isteyip istemediklerinin yüzdeler dağılımları	111
Şekil: 6.21 Ankete katılanların konutlarının görünüşü hakkında düşündüklerinin yüzdeler göre dağılımları	112

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge: 6.1 Görüşülen kişiler hakkında genel bilgi değerlendirmesinin yüzdelik dağılımları.....	79
Çizelge: 6.2 Kullanıcıların konutlarındaki kalite hakkındaki yüzdelik dağılımları	89
Çizelge: 6.3 Gazi Mağusa'daki konutların kolay, ucuz ısınma ve iyi izolasyon açısından değerlendirilmesinin yüzdelik dağılımları	90
Çizelge: 6.4 Gazi Mağusa'daki konutların tasarım açısından değerlendirilmesinin yüzdelik dağılımları	91
Çizelge: 6.5 Ankete katılanların konutlarındaki görsel Mahremiyetle ilgili yüzdelik dağılımları	92
Çizelge: 6.6 Gazi Mağusa'daki konutların pencere, biçim ve boyutlarıyla ilgili yüzdelik dağılımları	93
Çizelge: 6.7 Gazi Mağusa'daki konutların bina içi sessizliği ve gürültü ile ilgili yüzdelik dağılımları	94
Çizelge: 6.8 Gazi Mağusa'daki yapılması gereken toplu konut tipleriyle ilgili görüşlerin yüzdelik dağılımları	95
Çizelge: 6.9 Ankete katılanların kışın güneşli günlerde ve yazın evlerinin neresinde oturmayı tercih etmeleriyle ilgili yüzdelik dağılımları	96
Çizelge: 6.10 Ankete katılanların yaşadıkları yerleşmeyi komşuluk ilişkileri bakımından değerlendirmelerinin yüzdelik dağılımları	105
Çizelge: 6.11 Ankete katılanların yazın ve güneşli günlerde oturmayı tercih ettikleri mekanların yüzdelik dağılımları	106
Çizelge: 6.12 Ankete katılanların sokaktan evlerine nereden girmek istedikleriyle ilgili görüşlerinin yüzdelik dağılımları	107
Çizelge: 6.13 Ankete katılanların binalar arasındaki dolaşım alanlarının, ortak kullanım alanlarının ve spor alanlarının çözümleriyle ilgili yüzdelik dağılımları	108
Çizelge: 6.14 Ankete katılanların buldukları çevredeki apartmanlar arasındaki mesafelerin yeterliliğiyle ilgili görüşlerinin yüzdelik dağılımları	109
Çizelge: 6.15 Çocukların oyun oynadıkları veya vakit geçirdikleri yerlerin yüzdelik dağılımları	110
Çizelge: 6.16 Ankete katılanların buldukları çevrede yeşil alan ve ağaç isteyip istemediklerinin yüzdelik dağılımları	111
Çizelge: 6.17 Ankete katılanların konutlarının görünüşü hakkında düşündüklerinin yüzdelere göre dağılımları	112

ÖNSÖZ

Tezim süresince yararlı yönlendirmelerini, aydınlatıcı açıklamalarını, sıcak desteğini ve sürekli cesaret verici yaklaşımlarını esirgemeyen tez danışmanım Sn. Y. Doç. Dr. Şen Yüksel'e yardımlarından dolayı teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca benimle aynı kaderi paylaşan eşim mimar Ali Sarıyel'e de, tez çalışmam boyunca her an yanımda olduğu için çok teşekkür ederim.

ÖZET

Kıbrıs, kendi özgün kimliğini tarihsel süreç içinde çeşitli uygarlıklara ait kültürlerin üst üste tabakalaşması sonucunda oluşturmuştur. Kıbrıs'daki her kentin, 1974 Harekatı'na kadar kendine özgü bir kimliği varken, savaş sonrasında yaşanan bunalım ve sosyo-ekonomik durumun yetersizliği, Kıbrıslı Türklerin kimlik bunalımına girmesine neden olmuştur. Halkın kimlik bunalımına girmesi ise çevreye kimlik kazandıran yapma çevrede, çarpık bir yapılaşmanın başlamasına neden olmuştur. Doğu Akdeniz'in liman kentlerinden biri olan ve tarihi zenginlikleri içinde barındıran Gazi Mağusa kentinde de, 1979 yılında K.K.T.C.'deki ilk üniversitenin kurulmasıyla, özellikle sur dışındaki bölgelerde çarpık yapılaşma ivme kazanmıştır. Gazi Mağusa'daki kentsel oluşumun sur dışındaki boş arazilerde gelişmesi, üniversitenin de kurulmasıyla, mimari açıdan kültürel kimlik kaygısı olmayan rant amaçlı apartmanların; devlet, özel sektör ve varlıklı kişilerin yatırımlarıyla oldukça artmasına neden olmuştur. Bu araştırma yapılırken, Gazi Mağusa kentinin tarihi değerlerinin ve birçok kültürlerin mimariye yansıyan üsluplarının senteziyle oluşmuş geleneksel mimarinin, tüm gerçekliğiyle incelenmesi ve yapma çevrenin yeniden şekillendirilip, Gazi Mağusa kenti öncülüğünde, Kuzey Kıbrıs'daki diğer kentlerin de özgün kimliklerine kavuşturulması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada kavramsal bilgilerin yer aldığı birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümler, kaynak taraması yöntemiyle oluşturulmuştur. Beşinci bölümdeki bilgiler; çeşitli yorumlar, gözlemler ve kaynak taraması yöntemi sonucunda okuyuculara aktarılmıştır. Altıncı bölümde ise anket çalışması yapılarak, Gazi Mağusa halkının yaşadıkları ve çevrelerindeki konutlar hakkındaki görüşleri öğrenilmiştir. Sonuç bölümünde ise elde edilen bulgular ve anket sonuçları, tezin amacı kapsamında yorumlanarak, bazı çözüm önerileri sunulmuştur. Bunlar; Gazi Mağusa'daki toplu konutlarla ve özel konutlarla ilgili sonuç ve öneriler, başlıkları altında iki bölümde incelenmişlerdir. Önerilen çözümler ise çeşitli plan ve mekan organizasyon şemalarıyla, okuyuculara aktarılmıştır.

ABSTRACT

During the historical procession, the island of Cyprus developed its own original hybrid identity which is the result of the layering of different civilisation's cultures. Each city in Cyprus has its own architectural identity before the 1974 Turkish Peace War. Structural framework that is one of the factors that gives the environment an identity, developed in Northern Cyprus disharmoniously without any architectural consideration after the war of 1974. Among the reasons for this, are the post-war depression, on the other hand the money earned in disproportion to the cultural level and actual work and negative effects of inflated property unearned incomes. Famagusta is a port city of Eastern Mediterranean where the first university of T.R.N.C. was established in 1979. After the establishment of Eastern Mediterranean University, structural framework has gained acceleration in outer zone of the city walls of Famagusta. Urban development at empty regions of Famagusta in outer zone of the city walls with establishment of the university, lots of apartment blocks with unearned income have been increased without any architectural value. These apartments in cement blocks built by the government as well as the private companies, are offered to many citizens who wish to benefit from the opportunity of becoming a house owner. This research is aiming to investigate the reflected styles of historical values and the formation of architectural styles which was formed the synthesis of traditional architecture of Famagusta and also this research is aiming to reshaping the physical built environment of Northern Cyprus with the inovator of city of Famagusta.

In this research, chapter one, two, three and four which have theoretical information was formed by the method of written source information scanning. Information in the fifth chapter, were transferred to readers by the end of making interpretations, observations and written source of information scanning methods. In the sixth chapter, I took a poll with the community of Famagusta to learn their ideas about their and other houses around their built environment. Finally poll results and findings were interpreted and some solutions were suggested by the help of embrace of research aim. These suggestions were investigated under the titles of conclusions about the mass housing in Famagusta and about the private housing in Famagusta. At the end, these suggestions were transferred to readers by the presentation of different plans and bubble diagrams.

1. GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Amacı

Çevre, egemen kültürün eğilimlerini, sınıfsal yapısını, ekonomisini, estetik eğilimlerini hatta dünya görüşünü yansıtır. Yaşadığımız çevre değişim, kültürümüzün de değiştiğini gösterir. Çünkü çevre, bir kültürün ifadesidir ve tarihi bir birikimi yansıtır. Dolayısıyla, yaşadığımız kent, tarihi bir birikimdir. Kentlerin kimlik kazanabilmesi için, kültürel birikimlere ve özgün karakterlere ihtiyaç vardır. Kentler, kendi kültürel birikimlerini ve karakterlerini yitirdikleri zaman kimlik bunalımına düşerler. Bir kentin kimlik bunalımına girmesini engellemek için; kentlilerin kendilerine özgü kültürlerini ve karakterlerini korumaları gerekir. Çünkü kimliğin en büyük özelliği, tek olmasıdır.

Kıbrıs adası, tarihsel süreç içinde birçok değişim yaşamıştır. Kıbrıs'ın mimari kültürü, eldeki kaynaklar incelendiğinde, çoğunlukla koloni Roma dönemine kadar dayandığı ve günümüze dek sürekli değişip geliştiği izlenmiştir. Kıbrıs adası, kendi özgün kimliğini, tarihsel süreç içinde, uygarlıklara ait kültürlerin üst üste tabakalaşması sonucunda oluşturmuştur. Kıbrıs adası, sadece Osmanlı ve İngiliz dönemi evlerinin oluşturduğu bir çevreden ya da Lüzünyan döneminin gotik mimarisinin oluşturduğu bir çevreden oluşmamaktadır. 1974 Harekatı'na değin, adadaki her kent, Kıbrıslıların kendilerine özgü yaşam şekillerinden ve kültürlerinden dolayı, kendi fiziksel çevrelerini oluşturmayı başarmışlardır.

Kıbrıs'ın bir Doğu Akdeniz ülkesi oluşu, Kıbrıs'da Akdeniz kültürünün özelliklerinin, Kıbrıslı halk tarafından benimsendiği gözlemlenmiştir. Akdeniz kültürünün özelliklerinden olan; komşuları sürekli görme, onların sosyal ilişkileri hakkında haber alma merakı, yaşamın yüksek duvarlarla çevrilmiş, iç avlu gibi mahrem bir mekandan, konutların önüne taşmasına neden olmuştur. Belli bir süre Hıristiyan ve Müslümanların iç içe yaşamaya başlamalarından ve aynı ağır sosyal ve ekonomik koşullar altında yaşamalarından dolayı, iki farklı dine sahip kültürlerin, yaşantı biçimlerini de aynı yönde etkilemiştir. Türklerin yaşam biçimleri, Lüzünyan ve Venedik dönemini yaşamış ve o dönemlerden etkilenmiş Hıristiyanların yaşam biçimiyle birlikte şekillenmesi, mahremiyet olgusunun önemini de oldukça azaltmıştır.

1974 Harekatı'ndan sonra, Kuzey Kıbrıs'da, birçok kültürün mimariyle sentezi sonucunda oluşan kent dokusu, çok yoğun bir mimari kaos içine girmiştir. Savaş sonrası sosyo-ekonomik

ve siyasal dinamiklerin yetersizliğinden dolayı, Kıbrıs Türkü kimlik bunalımına girmiştir. Kıbrıslı Türkün kimlik bunalımına girmesi, çevreye kimlik kazandıran öğelerden yapma çevrede, hiçbir mimari kaygı duyulmaksızın çarpık bir şekilde gelişmeye neden olmuştur. Kuzey Kıbrıs genelinde görülmeye başlanan çarpık kentleşme; savaş sonrasında yaşanan bunalımdan, kültür düzeyiyle ve çalışmayla ters orantılı bir biçimde elde edilen kazançtan ve arazi rantının toplum üzerindeki olumsuz etkilerinden dolayı gerçekleşmiştir.

1974 Harekatı sonrasında yaşanan toplumsal karmaşa, özellikle şehirlerde arazi rantının yükselmesi olgusunu gündeme getirmiştir. Bu dönemde gözlenen toprak dağıtımı, Gazi Mağusa limanının serbest bölge ilan edilmesi gibi gelişmeler, arazi rantının denetlenemez biçimde yükselmesine yol açmıştır. Tüm bunların yanında, Kıbrıslı Türklerin birçoğunda, sosyal yaşantılarının evlerinin dışında da olabileceği düşüncesinin kaybolmasıyla, sosyal çevrelerinin yalnız kendi evlerinde olduğu düşüncesini kabullenmeleriyle, kentler önemini kaybetmeye başlamıştır. Kapı önü teraslarında geçen yıllar, 1974 sonrasında, bina içine kaymaya başlamıştır. Yaşantı biçiminin değişmesiyle, Kıbrıs Türk halkının içe kapanmasıyla ve yaşadıkları çevreye karşı duyarsızlığın başlamasıyla, Kıbrıslılık kültüründe de bir bozulma olmuştur. Akdeniz insanının taşıdığı sıcaklık ve samimiyet, yerini soğuk, beton apartmanlarda yaşayan halkın soğukluğuna bırakmıştır.

Gazi Mağusa kenti de, Kuzey Kıbrıs'ın birçok kenti gibi, artan üniversite sayısından dolayı, kimliksiz yapılar sonucunda kimliksizliğe terk edilmiştir. Gazi Mağusa'nın geleneksel ev tipi olan Latin, Osmanlı ve Koloni üsluplarına Akdeniz kültürünün de katılmasıyla oluşan sentezin yerini, çarpık bir kentleşmeye bırakması, Gazi Mağusa halkının, Gazi Mağusa gibi bir kente karşı ne kadar duyarsız olduklarını ve sahiplenmediklerini göstermektedir.

Yukarıda anlatılanlar bağlamında, bu araştırma, birçok zenginliği içinde yaşatan Gazi Mağusa kentinin tarihi değerlerinin ve birçok kültürlerin mimariye yansıyan üsluplarının senteziyle oluşmuş geleneksel mimarinin, tüm gerçekliğiyle incelenmesi ve fiziksel çevrelerin yeniden şekillendirilip, Gazi Mağusa kenti öncülüğünde, Kıbrıs'daki diğer kentlerin de zaman geçirmeksizin özgün kimliklerine kavuşturulması amacıyla yapılmıştır.

1.2 Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Bu araştırmada, Gazi Mağusa evlerindeki geleneksel mimari elemanların çevresel koşullar içinde günümüz konut mimarsine yansımaları irdelenmiştir. Çevre kavramının ön planda olacağı bu araştırmada, Gazi Mağusa kentindeki konut mimarisinin, geçmişten günümüze incelenmesi yer almıştır. Araştırmanın birinci bölümünde, çalışmanın amacı, içeriği ve yöntemi irdelendikten sonra, çevre bileşenlerini oluşturan fiziksel çevre ve toplumsal (sosyal) çevre kavramları, kaynak taraması yöntemiyle, tezin ikinci bölümde yer almıştır. Bu bölümde ayrıca, fiziksel ve toplumsal çevrenin alt başlıkları da, yine kaynak taraması yöntemiyle ele alınmıştır.

Araştırma konusunun incelendiği bölgenin Türkiye sınırları dışında oluşundan dolayı, araştırmanın yapıldığı ülke (Kuzey Kıbrıs) hakkındaki genel bilgiler, kaynak taraması ve gözlemlene yöntemiyle, tezin üçüncü bölümünde anlatılmıştır.

Tezin dördüncü bölümünde, araştırmada pilot bölge seçilen Gazi Mağusa şehrinin; seçim nedeni, Kıbrıs'daki coğrafi konumu, iklimi ve araştırmanın bel kemiği olan tarihçesi, kaynak taraması yöntemiyle, okuyuculara aktarılmıştır.

Araştırmanın beşinci bölümünde, Gazi Mağusa tarihinin her dönemine ait sivil mimarlık örnekleri baz alınmış ve bu örnekler; kaynak taraması, gözlemlene, yorum yapma ve görsel malzeme kullanımıyla, oldukça detaylı bir biçimde incelenmiştir. Beşinci bölümün sonunda da, her dönem için örnek oluşturulan konutlar, çizelge oluşturularak, özet haline getirilip, analiz edilmiştir.

Altıncı bölümde, günümüz insanların yaşadıkları konutlar ve çevredeki diğer konutlar hakkındaki görüşleri, anket çalışması ve gözleme yöntemiyle öğrenilmiştir. Bu anket çalışması sonucunda ortaya çıkan veriler de, çeşitli grafiklerle, çizelgelerle ve yorumlarla, okuyuculara aktarılmıştır.

Araştırmanın en can alıcı bölümü olan sonuç bölümünde de, Gazi Mağusa'daki ve Kuzey Kıbrıs'daki konut mimarisiyle ilgili aksaklıklar ve problemler tespit edilmiş, bunların çözülmesine yönelik, bazı öneriler sunulmuştur.

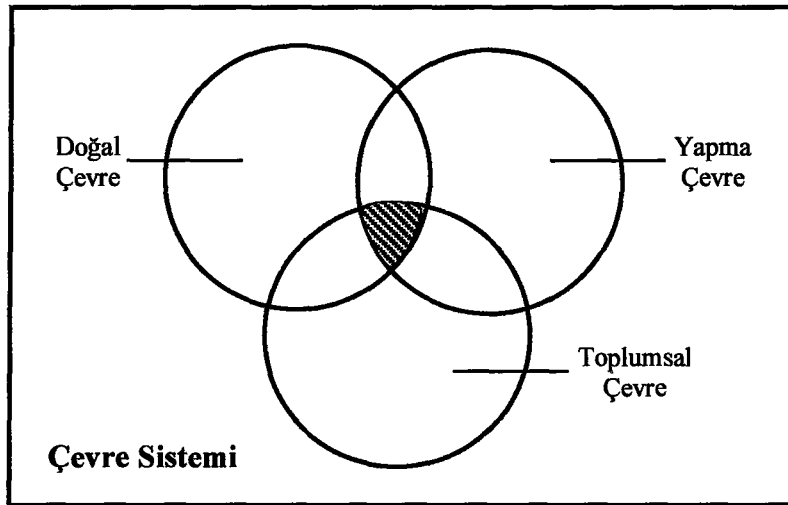
2. ARAŞTIRMAYA YÖNELİK KAVRAMLAR

2.1 Çevre Kavramı

Çevre kavramı ilk bakışta ne kadar açık ve kolay anlaşılabilir görünmekteyse de, kavram incelendikçe, ilgi alanı belirlenmeye çalışıldıkça, kavramın o denli karmaşık ve sınırlarının çizilmesinin güç olduğu ortaya çıkmaktadır ^{‘*’}.

Örneğin, strüktüralistler çevreyi eylem alanından, metropole hatta evrene değin süren zincirleme halkalar içerisinde sınıflarken, diğerleri çevrenin öznel anlamlılığı, bireysel ya da grup davranışına göre farklı sınıflandırmalara sokmuşlardır (Ünlü, 1986). Rapoport çevreyi en geniş anlamda, incelemekte olan organizma, grup veya sistemin dışındaki herhangi bir koşul veya etki olarak tanımlamaktadır (Rapoport, 1977). Lawton ise çevreyi beş bileşeni olan bir ekolojik sistem olarak ele almaktadır (Lawton, 1970): Fiziksel çevre; kişisel çevre, sınıf, yaşam şekli, etnik köken gibi niteliklerin oluşturduğu kişinin dışındaki çevre; sosyal norm ve kuramlardan oluşan toplumsal (sosyal) çevre. Bu sınıflandırmaların ve diğer modellerin iki ortak noktası vardır; çevrenin çeşitliliğini öne sürmeleri ve tasarımcının yönettiği çevredeki değişiklikler ile psikolojik, sosyal, vb. diğer alanlardaki değişiklikler arasındaki ilişkiyi kurmalarıdır. Kısaca çevre genel olarak iki grupta ele alınabilir ^{‘***’}.

- Fiziksel Çevre: Doğal Çevre ve Yapma Çevre
- Toplumsal (Sosyal) Çevre

Şekil 2.1 Çevre bileşenleri

^{‘*’} Keleş, R., ve Hamamcı, C., (1997), Çevrebilim, İmge Kitabevi, 2. Baskı, Ankara.

^{‘***’} Turgut, H., (1992), Çevre ve Kültür Çalışmaları, İstanbul.

2.1.1 Fiziksel Çevre

İnsanın içinde yaşadığı, varlığını, özelliğini ve niteliğini fiziksel olarak algıladığı ortama fiziksel çevre denir. Yaşanılan mekan kentsel ya da kırsal yerleşme olabilir. Söz konusu yerleşmeler dağ, ova, vadi, okyanus, çöl, deniz kıyısı, orman içi gibi coğrafi özellikler; sıcaklık, yağış gibi doğal özellikler gösterebilir, fiziksel açıdan birbirinden ayrılabilir. Bu doğal özellikler, farklı yerleşme ve yapılaşma biçimlerini de ortaya çıkarabilir. Fiziksel çevre, genel olarak doğal çevre ve yapma çevre olarak ikiye ayrılmaktadır ‘*’.

2.1.1.1 Doğal Çevre

İnsanın oluşumuna katkıda bulunmadığı, hazır bulduğu çevredir. Aslında insan da, bu doğal çevrenin bir parçasıdır. Doğal çevre bileşenleri canlı ve cansız olmak üzere iki grupta toplanır. İnsan, bitki ve hayvan toplulukları, canlı öğeleri oluştururlar. Canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan hava, su, toprak ile yer kabuğunu oluşturan katmanlar ve yeraltı kaynakları ise doğal çevrenin cansız öğeleridir.

Doğal çevrenin temel özelliği, insan elinden çıkmamış olmasıdır. Bununla birlikte doğal gelişme ve oluşum çizgisi izlenerek insan eliyle yaratılan doğal çevreden de söz etmek olasıdır. Örneğin; ağaçlandırma faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ormanlar, korular, yeşil alanlar ya da baraj gölleri, göletler bu niteliktedirler ‘*’.

2.1.1.2 Yapma Çevre

İnsanın bilgi ve kültür birikimine dayanarak, doğal çevresinde bulmuş olduğu yeraltı ve yerüstü zenginliklerini kullanarak yarattığı çevreye yapma çevre denir. Temel özelliği, tümünden insan elinden çıkmış olmasıdır.

‘*’ Keleş, R., ve Hamamcı, C., (1997), Çevrebilim, İmge Kitabevi, 2. Baskı, Ankara.

Kentsel ya da kırsal olma özelliğine bakılmaksızın yerleşim yerlerinin hepsi yapma çevreyi oluştururlar. Yapma çevre, yapıldığı dönemdeki toplumların bilgi, teknoloji ve toplumsal değerlerini yansıtır. Bu nedenle, ortak kültürel mirasın da kaynağıdır. Yapma çevre, üretildiği zamanın toplumsal gereksinimlerine ve sosyo-ekonomik sistemine göre biçimlenir. Örneğin; kentleri süsleyen anıtlar, gecekondular, köy evleri, yollar, her biri ayrı ayrı yapma çevrenin bir parçasıdır.

Tarihi çevre, yapma çevrenin bir parçası olmakla birlikte, niteliği gereği özel bir yere sahiptir ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasında temel ögedir ‘*’.

2.1.2 Toplumsal (Sosyal) Çevre

Bir fiziksel çevre içinde bulunan insanların ekonomik, toplumsal ve siyasal sistemleri gereği yarattıkları ilişkilerin tümü toplumsal ve siyasal çevreyi oluşturur. En basit komşuluk ilişkilerinden başlayarak alışverişe, eğitime, çalışma koşullarına, yöneten-yönetilen ilişkilerine kadar uzanan ve toplumsal yaşam koşullarını belirleyen bu resmi ve resmi olmayan ilişkiler, davranışlar toplumsal çevrenin ifadesidir.

Fiziksel çevre ile toplumsal çevre birbirlerini tamamlayan iki kavramdır. Her fiziksel çevrenin içinde bir toplumsal çevre yer almakta ve fiziksel çevresinden etkilenmeyen bir toplumsal çevre söz konusu olmamaktadır. Aynı biçimde, toplumsal yapıdan bağımsız, ondan etkilenmeyen bir fiziksel çevre de düşünülemez.

Daha önce de değinildiği gibi, çevre tanımı, fiziksel ve toplumsal boyutları ile bir bütündür. Gerçekte birini diğerinden ayırmak olanaksızdır. Böyle bir ayırımın amacı, büyük ölçüde, çevresel etki ve olgular arasındaki ilişkileri belirleme, açıklama ve çözümlene kolaylığı sağlayabilmektedir. Daha önce de değinildiği gibi, çevre tanımı, fiziksel ve toplumsal boyutları ile bir bütündür. Gerçekte birini diğerinden ayırmak olanaksızdır. Böyle bir ayırımın amacı, büyük ölçüde, çevresel etki ve olgular arasındaki ilişkileri belirleme, açıklama ve çözümlene kolaylığı sağlayabilmektedir ‘*’

‘*’ Keleş, R., ve Hamamcı, C., (1997), Çevrebilim, İmge Kitabevi, 2. Baskı, Ankara.

Kültür: Sosyoloji, antropoloji ve sosyal psikolojide kullanılan kültür sözcüğünün literatürde birçok tanımına rastlamak mümkündür. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda kültür, geniş bir toplumdaki en küçük sosyal üniteye kadar farklı ölçeklerde ele alınmış ve birbirini tamamlayan birçok tanımı yapılmıştır. Kültürün en basit ve geniş anlamdaki tanımlaması Herskovits tarafından "insan yapısı çevre" olarak yapılmıştır. Kültürel antropolojinin kurucusu sayılan Tylor'ın bütüncü kültür tanımı ise oldukça eski olmakla beraber, kültür kavramının bütün niteliklerini, özünü ve biçimlerini içine almaktadır. Bu tanıma göre; kültür, öğrenilmiş, korunmuş ve öğretilen, eğitimle yeni kuşaklara aşılana bir değerler bütünüdür. Tanım, kültürün açık-seçik, gözle görülebilen nesnel bir bütün oluşuna ağırlık verirken, onun dört ana değişkeni olan insan, toplum, öğrenme süreci ve kültürel içerik arasındaki ilişkilerin çokluğuna ve karmaşıklığına da işaret etmektedir (Güvenç, 1984, 1985). Tylor'ın tanımı, aynı zamanda, kültür ile bütünlük kavramları arasında ve kültürün bütünlüğünü oluşturan ana değişkenler arasında çeşitli ilişkiler kurmakta, değişkenlerin bazı belirgin ya da açık olmayan özelliklerine değinmektedir. Çağdaş kültür kuramları, ya da doğrudan Tylor'ın kültür tanımından gelmekte, ya da onun özgün niteliği olan karmaşık bütün soyutlamasından etkilenmiş, esinlenmiş görünmektedir ‘*’.

Dini İnançlar: Birçok etnografik ve tarihsel araştırmalarda, gerek geleneksel, gerekse çağdaş toplumlarda dini inançların insan davranışı ve mekan formu ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Dinsel eylemlerin sistematik ve düzenli olarak konut dışındaki (kilise ve sinagog gibi) mekanlarda yapıldığı toplumlarda, özellikle batı dünyasında konut içinde önemini yitiren dini davranışlar, kutsal eşyalar, yasaklar ve dini tören kuralları gibi dinsel nitelikler, hala birçok toplumda geçerliliğini sürdürmektedir.

Günümüzde, özellikle, batı toplumlarında konutun dinsel bir anlamı olmamasına rağmen, bu durum tüm kültürler için geçerli değildir. Örneğin; geleneksel Çin Evlerinde Tanrı'ların kağıt sembolleri, evi korumak üzere kapıların üzerine asılmakta ve evin en önemli odasında çeşitli dinsel seremonilerin yapıldığı, eskiden kalma bir mihrap bulunmaktadır. Bu ve buna benzer örnekler, konutun önemli bir dinsel anlamı olabileceğini, başka bir deyişle, dini inançların, konut oluşumundaki önemini ortaya çıkarmaktadır ‘*’

---

*’ Turgut, H., (1992), Çevre ve Kültür Çalışmaları, İstanbul.

Aile Yapısı: Evlilik ve aile kurumlarının, daha geniş olan “akrabalık sisteminin birer parçası ve görüntüsü olmaları nedeniyle, bu sistemlerin birlikte kültürel ve bileşen olarak incelenmesi zorunlu hale gelmektedir. İlkel, küçük ve geleneksel topluluklar, çoğunlukla geniş bir aile sistemi ötesinde örgütlenmediği için, aile ve akrabalık ilişkilerinin tümüyle incelenmesi, tüm sosyal yapının araştırılması anlamına gelebilmektedir. Toplumsal rol ve görevlerin cinsiyete göre bölünmesi de, bu açıdan aile-akrabalık konusunun tamamlayıcısı olmaktadır” (Güvenç, 1984). Ev halkının demografik yapısı, ilişkileri, rolleri, evlilik biçimi ve akrabalık ilişkileri, kuralları, çevre ve kültürün etkileşim süreci içindeki rolü önemli bir yer tutmaktadır.

Bochner (1975), Asya kültürlerinden konutların iç mekan düzenlemesiyle ilgili yaptığı analizde, aile yapısının ve kültürel değerlerin geleneksel Çin Evi mekan organizasyonundaki önemini ortaya koymuştur. Bochner'e göre, ebeveynlerin uyuma bölümlerinin kutsal bölümün hemen yanında merkezde yer alması, anne-babanın domine edici rolünün görüntüsü olarak değerlendirilmekte, kız çocuklarının uyuma bölümlerinin mutfak ve yemek yeme alanına yakın olmasını ise, onların yemek hazırlamadaki sorumluluklarının yansıması olarak belirtmektedir ‘*’

Konuta Ait Yaşam Şekli: Toplumlara göre değişebilen, konut mekanlarının zaman içindeki kullanımı ile ilgili alışkanlıklar, farklılıklar, yemek hazırlama ve yeme ile ilgili yiyecek alışkanlıkları konut içi yaşam şeklini ve onun görünümleri olan davranış mekanizmalarını etkileyen kültürel değişkenlerdir. Özellikle mutfak ve yaşama mekanının kullanımı ile ilgili kurallar, adet ve alışkanlıklar mekansal eylem örüntülerinin ve davranış mekanizmalarının en önemli belirleyicisidirler. Yaşam şekli ve konut mekanı arasındaki etkileşime günümüz Amerikan toplumundaki yemek hazırlama ve yeme örüntüleri incelenerek bakıldığında büyük farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Yemekler hep beraber ya da ayrı ayrı bir yemek odasında ya da mutfakta yenilebilmektedir. Bu farklılıklar, konutun biçim ve mekan organizasyonunun belirleyicisi olmuştur. Bu nedenle yaşam şekli, konut mekanı oluşumunda önemli bir kültür bileşeni olarak kapsam içine alınmaktadır.

‘*’ Turgut, H., (1992), Çevre ve Kültür Çalışmaları, İstanbul.

3. KUZAY KIBRIS HAKKINDA GENEL BİLGİLER

3.1 Konumu

Doğu Akdeniz'de bulunan Kıbrıs adası, Türkiye'nin 64 km. güneyinde, Suriye'nin 97 km. batısında ve Mısır'ın 386 km. kuzeyinde yer alır. En yakın Yunan toprağı 400 km. batısındaki Rodos adasıdır. Kıbrıs en geniş noktasında 225 km. uzunlukta, güney-kuzey arası en geniş yeri ise 97 km. dir. Akdeniz'in üçüncü büyük adası olan Kıbrıs, 1733 km²lik bir alana sahiptir

***

Şekil 3.1 Kıbrıs'ın Doğu Akdeniz'deki konumu.

3.2 Tarihçesi

Kıbrıs, Akdeniz'in doğusunda, tarih boyunca ticaret ve kültürün kesiştiği bir noktada bulunmaktadır. Oldukça küçük bir kara parçası olmasına rağmen, 3000 yıldan daha uzun bir süre Afrika, Orta Doğu, Anadolu ve Avrupa'dan gelen yerleşimcileri çekmiştir. Bunun nedeni, adanın doğal kaynakları, uygun iklimi ve bölgedeki stratejik önemi olmuştur. Ancak ada, öte yandan da yabancıların yerleşmesine, ekonomik güçlüklerle ve toplumsal çekişmelere sahne olmuştur.

*** Balkan, E., (1999), Tarihsel Süreç İçerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Toplum ve Mimarlık, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs Araştırmalar Dizisi 1, Gazi Mağusa.

Adanın ilk sakinleri, deniz yoluyla Anadolu ve Orta Doğu'dan gelmişlerdir. M.Ö. 1500 yıllarında güney Yunan ve Ege'de yaşayan Miken'lerin gelmesiyle Güney Kıbrıs kıyılarına liman ve denizcilikle ilgili gelişmeler ile eski Yunan lisan ve kültürü yerleşmiştir. Daha sonraları ise eski Suriye, Mısır ve İran krallıkları adayı ele geçirerek egemen olmuşlardır. Başka devletlerin Kıbrıs'a egemen olduğu da diğer bir gerçektir. Örneğin, daha sonraları Lübnan'dan gelen Finikeliler, arkasından gittikçe büyüyüp gelişen Roma İmparatorluğunun Kıbrıs'ı kontrol altına aldıklarını görüyoruz. M.S. ilk yüzyıllarda hristiyanlığın adaya geldiği ve pekçok adalının da bu yeni dini benimsediği bilinmektedir.

Osmanlıların adayı alışları yaklaşık 1500'lerde olmuştur; Osmanlılar adaya bir yandan müslüman Türkleri yerleştirmişler, ancak öte yandan da adadaki Yunanca konuşan toplumu dini inanç ve adetleri bakımından serbest bırakmışlardır. Osmanlı yönetiminde Türkler çeşitli yerleşim birimleri kurmuşlar ve tarımı desteklemişlerdir. Bu dönemde Türkçe ve Yunanca konuşan adalının birlikte barış içinde yaşadıkları görülür.

20. yüzyılın başlarında İngilizlerin yönetimine geçen ada, 1960'lı yıllara kadar yönetilmiştir. İngilizler Kıbrıs'da ekonomik bir yapının kurulmasını başlatmışlar, ancak ada İngilizlerin yönetimindeyken sosyal karışıklıklar konusunda daha kötüye gitmiştir. Adaya bağımsızlık verilmesinin ardından, Türk ve Yunan tarafları adanın geleceği konusunda anlaşamaz olmuşlardır. Aynı zamanda pekçok Kıbrıslı Rum, adanın Yunanistan'a bağlanması hususunda fikir birliği içine girmişlerdir. 1974 yılında, adanın cumhurbaşkanı Makarios'un çeşitli yollardan oluşturduğu Yunanistan ile bütünleşme anlayışının gerçekleşme yoluna girmesi karşısında, Türkiye garantör devletlerden biri olarak duruma müdahale ederek, adadaki Türklerin haklarını korumuştur. Böylece kuzeyde Türkçe konuşan, güneyde de Rumca konuşan olmak üzere iki toplum oluşmuştur. Kuşkusuz bu durum başlarda geçirdiği belirsiz ve olumsuz yönleriyle adalının evlerinden ve yerleştikleri yerlerden ayrılmasına, iş ve ekonomide boşlukların oluşmasına neden olmuşsa da, özellikle Türk kesimi için büyük bir güvenlik ortamı meydana gelmiştir ‘*’.

‘*’ Balkan, E., (1999), Tarihsel Süreç İçerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Toplum ve Mimarlık, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs Araştırmalar Dizisi 1, Gazi Mağusa.

3.3 Toplum ve Toplum Yaşantısı

Kıbrıs'daki sosyal ayırım, 1974 yılındaki fiziksel bölünme ile paralellik taşır. Yaklaşık 700.000 kişilik nüfusun %23'ü Kuzey Kıbrıs'da, %77'si ise Güney Kıbrıs'da yaşamaktadır, ancak adadaki bölünmeden sonra, Kuzey Kıbrıs'a Anadolu'dan ve Ege adalarından bir miktar göç olmuştur.

Geleneksel olarak adadaki her iki Kıbrıslı toplum dil, din, kültür ve tarihlerine sıkı sıkıya bağlıdırlar. Hemen hemen tüm Kıbrıslı Türklerin dini İslam'dır, ancak devletin resmi bir dini yoktur ve her K.K.T.C. vatandaşı Kıbrıs anayasasına göre, istediği dini seçmekte özgürdür. Kıbrıslı Türkler, kendilerini diğer Türki Cumhuriyetlerdeki Türkler gibi, Kıbrıs'da yaşayan Türkler olarak görmektedirler. Uzun yıllar bir arada yaşayan iki toplum, bu yaşantı sonucunda birbirlerinden pekçok adet, gelenek ve yaşam biçimine ilişkin nitelikler almışlardır ve bu da bir tür 'Kıbrıslılık' şeklinde özellik oluşturmuştur.

Kıbrıs Türk toplumunun yapısı, 20. Yüzyılda, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra büyük değişimler göstermiştir. Bu değişimin en önemli nedenleri; çeşitli meslek grupları doğuran modern bir ekonominin doğuşu, kentleşmenin gelişmesi, eğitimin kolaylaşması ve dış dünya ile çok daha fazla ilişki kurulmasıdır. 1974 yılından sonra ise, Kıbrıs Türk toplumunun yaşam biçimi daha da değişmiştir. Bu konudaki en önemli değişim, geleneksel aile yapısının batı tipi modern aile tipine dönüşmesidir ^{**}.

---

^{**} Balkan, E., (1999), Tarihsel Süreç İçerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Toplum ve Mimarlık, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs Araştırmalar Dizisi 1, Gazi Mağusa.

4. SEÇİLEN BÖLGE: GAZİ MAĞUSA - K.K.T.C.

4.1 Bölgenin Seçilme Nedeni

“Mağusa, Akdeniz'in doğu sahillerinde bulunan Ortaçağ mimarlığının en güzel örneklerinden biridir. Carcassone ve Dubrovnik'in eski şehirlerine benzer. Kıbrıs'ın büyük açık hava müzesidir” “*”. Gazi Mağusa kenti, birçok uygarlığın etkisi altında kalmış ve her dönemde farklı bir kimliğe bürünmüştür. Şu andaki Gazi Mağusa kentinin geleneksel yapısını yorumlamak gerekirse şu cümleyi kullanmak doğru olur: “Gotiğin, Osmanlı üslubu ve İngiliz kültürü ile sentezi sonucu oluşmuş bir kent ” “**”.

1974 sonrasında Gazi Mağusa'nın savaştan yeni çıkmış bir kent olması, savaş sonrası yaşanan bunalım, öte yandan kültür düzeyi ve çalışmasıyla ters orantılı bir şekilde elde edilen kazanç ve rantın toplum üzerindeki olumsuz etkileri, Gazi Mağusa'da dokuya aykırı konutların ve diğer tipteki binaların inşa edilmesine sebep olmuştur. Ayrıca 1979 yılında K.K.T.C.'nin ilk üniversitesi olan Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin kurulmasıyla, özellikle sur dışındaki bölgelerde çarpık yapılaşma hız kazanmıştır. Öğrencilere kiralanmak ve halka satılmak üzere inşa edilen apartmanlar, sur dışı bölgesinde kimliksiz yapıların oluşmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda ise, kentte çok yoğun bir şekilde çarpık yapılaşma oluşmuş ve bu yapılaşma, günümüzde halen hızla oluşmaya devam etmektedir.

Gazi Mağusa'nın bölge olarak seçilmesinin en önemli nedeni; tarihi Sur-içi gibi mimari açıdan zengin bir bölgeye sahip olmasının getirdiği eski kent dokusuyla, sur dışında oluşan yeni kent dokusunu aynı fiziksel çevre içinde barındırmasıdır. Üniversitenin kurulmasıyla sur dışındaki rant amaçlı konutların hız kazandığı ve genelde apartman tipinde yapılan bu konutların Gazi Mağusa'nın geleneksel konut mimarisine, iklimsel koşullara, halkın yaşantı tarzına ve kültürüne aykırı yapıldığı, dolayısıyla kentte çarpık yapılaşmanın ivme kazandığı görülmektedir. Bu durumun engellenebilmesi için, Gazi Mağusa'nın tarihi değerleri tüm gerçekliğiyle ortaya konmalı, fiziksel çevreler yeniden şekillendirilmeli ve kentin kendine özgü kimliğine zaman geçirmeksizin yeniden kavuşturulması için çalışılmalıdır.

“*” Dreghorn, W., (1985), Famagusta & Salamis- A Guide book, K. Rüstem & Brother, Lefkoşa.

“**” Dağlı, U., (1999), Kıbrıs Sokaklarında Mimariye, Yaşama ve Çevreye Dair, Işık Kitabevi Yayınları, Lefkoşa.

4.2 Konumu

Yakındoğu ve Avrupa arasında ticari bakımdan bir köprü oluşturan Gazi Mağusa'nın önceden beri Akdeniz kıyılarının önemli şehirleri arasında değerli bir yeri vardır. Gazi Mağusa kenti, Kuzey Kıbrıs'ın doğu kıyılarında bulunmaktadır.

Şekil 4.1 Kıbrıs haritası ve Gazi Mağusa şehri.

4.3 İklimi

Gazi Mağusa, ılıman Akdeniz iklimi özelliği taşımaktadır. Kıbrıs adasının genelinde yazlar, kuru ve sıcak, kışlar ise nispeten soğuk geçmektedir. Yazın, en yüksek hava sıcaklığı 44°C - 45°C 'a ulaşmaktadır. Ağustos ayında gündüz, ortalama hava sıcaklığı 36°C civarında olup, Ağustos, en sıcak aydır. Kışın, Ocak ve Şubat aylarında ise, gündüz ortalama hava sıcaklığı 15°C - 16°C arasında değişmektedir.

Aralık, Ocak ve Şubat aylarında hava sıcaklığı konfor seviyesinin her zaman altındadır. Ayrıca Mart ayında konfor seviyesi düşük olup, ısı takviyesi gerekmektedir. Mart ayındaki güneş ışığının yeterli olmasından dolayı, gün boyunca yapay ısıtmaya ihtiyaç yoktur. Ancak akşam hava sıcaklığının konfor seviyesinin altında olmasından dolayı, yapay ısıtmaya ihtiyaç vardır. Nisan ayında, gece boyunca hava sıcaklığının 11°C 'a düşmesi, hava sıcaklığının hala konfor seviyesinin altında olduğunu göstermektedir. Mayıs ayında hava sıcaklığı öğle vakti

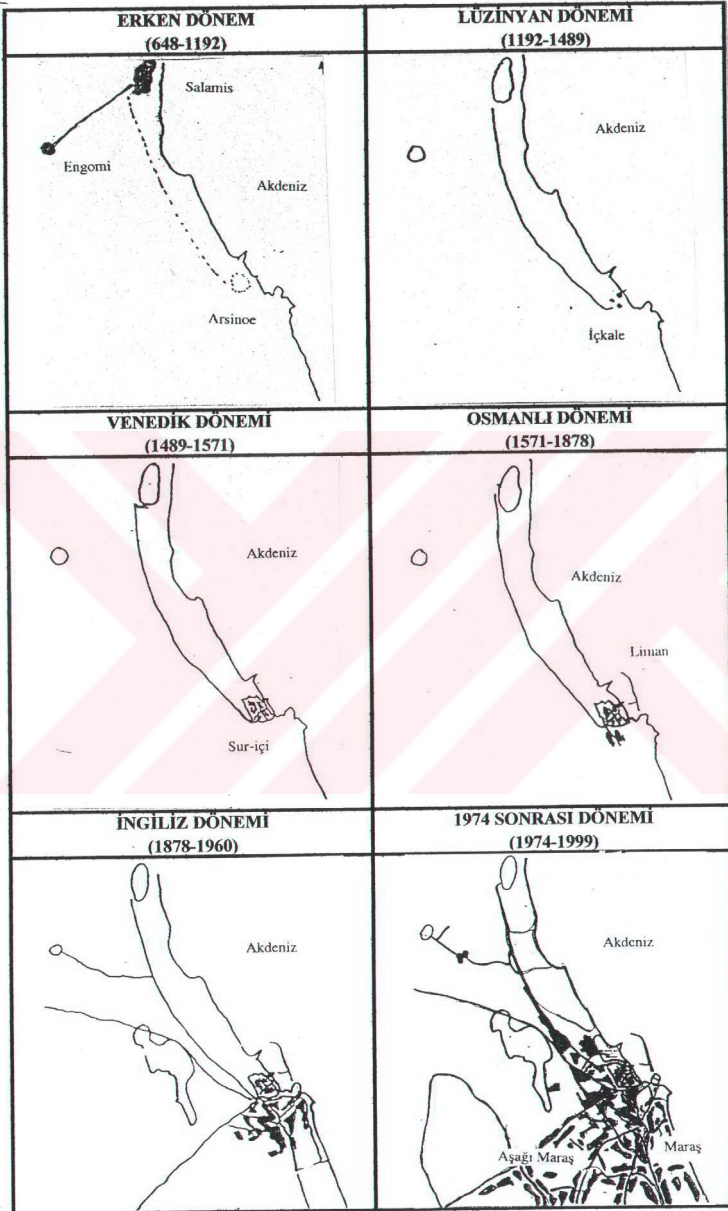
hariç, gün boyu konfor seviyesindedir. Öğle saatlerinde hava sıcaklığının konfor seviyesini aşmasıyla, gölge alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Haziran ayında sıcaklık 30°C 'a ulaşmakta ve ısıya bağlı nem oranı, öğle saatlerinde %47'ye düşmektedir. Fazladan hava akımı yaratılarak, konfor seviyesi yakalanabilir. Fakat Temmuz ve Ağustos aylarında, özellikle öğle saatlerinde, hava sıcaklığı yılın en yüksek sıcaklığına ulaşmaktadır ve konforlu bir ortam yaratmak oldukça zorlaşmaktadır. Hava sıcaklığının artmasıyla, havadaki nem oranı oldukça azalmaktadır. Bu durumda doğal yollarla konforlu bir ortam sağlanamamakta, yalnız yapay yollarla konforlu bir ortam oluşturulabilmektedir. Temmuz ve Ağustos aylarında; sabah, öğleden sonra ve gece boyunca havalandırma ile konforlu bir ortam elde edilebilmektedir. Eylül ayında ise, öğleden sonra en yüksek seviyeye ulaşan hava sıcaklığının önüne, hızlı esen hava akımlarıyla geçmek mümkündür. Ekim ayında hava sıcaklığının farkedilir derecede azalması, gün boyunca sıcaklığın konfor seviyesinde olmasını sağlarken, akşam saatlerinde konforsuz bir ortam başlamaktadır. Ayrıca Ekim ayında olduğu gibi, Kasım ayında da hava sıcaklığında ciddi bir düşüş ve özellikle gündüzleri nem oranında yükselmeler görülmektedir. Ancak gündüzleri hava açık olduğu sürece, güneş ışığından yararlanarak konforlu ortam yakalanabilir.

Gazi Mağusa bölgesinde en çok esen rüzgarlar, genellikle Kuzey ve Kuzey-Doğu yönlerinde olup, en tutarlı yönler ise, Güney-Batı ve Batı yönleridir.

4.4 Tarihçesi

Kıbrıs adası, Doğu Akdeniz'deki stratejik konumundan dolayı, yüzyıllar boyunca farklı idareler altında, birçok kültür ve uygarlığın etkisi altında kalmıştır. Tüm ada gibi Gazi Mağusa kenti de, geçmişten geleceğe uzanan çizgide, M.Ö. Arsinoe diye bilinen küçük bir balıkçı kasabasından, önemli bir ticaret ve liman kentine dönüşmüş, değişen sosyo-ekonomik koşullar, doğal afetler ve günün idari politikalarına bağlı olarak tarihi süreç içinde, zaman zaman çok zengin, zaman zaman gerileyen ve bazen de ihmal edilmiş dönemler geçirmiştir. Gazi Mağusa'nın tarihi altı dönemde incelenebilir. Bunlar; Lüzinyan, Venedik, Osmanlı, İngiliz, Bağımsız ve 1974 sonrası dönemleridir ^{**}.

^{**} Numan, İ., ve Dorath, N., (1998), "Gazi Mağusa Sur-ıçı, Geçmişten Geleceğe", Gazi Mağusa Sempozyumu, Doğu Akdeniz Üniversitesi, DAÜ Baskı İşleri Birimi, Gazi Mağusa.

Şekil 4.2 Gazi Mağusa kent dokusunun tarihi gelişimi.

4.4.1 Lüzinyan Dönemi (1192-1489)

Kıbrıs adası, tarihsel süreç içinde birçok değişim yaşamıştır. Yazılı kaynak araştırması, binalar üzerindeki gözlemler ve ilgili kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda çıkan verilere göre, Sur-içi'nin esas geçmişi Lüzinyan dönemine dayanmaktadır. Bu dönemde, bugün Othello Kalesi olarak bilinen içkale (Citadel) ve nasıl oluştuğu konusunda pek bilgi sahibi olamadığımız, günün koşullarına uygun olarak inşa edilmiş surlar, 300'ü aşkın kilise, bir sonraki dönemde Venedik Sarayı'na dönüştürülen Lüzinyan Sarayı (Şekil 4.4), günümüze kadar ulaşmayı başarabilen kısmı ile kültür mirasımızın anıtsal öğeleri arasında yer almaktadır. Bu dönemde, kentte inşa edilen ve Lüzinyan kralların "Kudüs Kralı" olarak taç giydikleri yer olan St.Nicholas Katedrali (Şekil 4.3) ve karşısındaki sarayın çevrelediği meydan, toplumsal, sosyal ve dini aktivitelerin odak noktası olmuştur. Lüzinyan döneminden sadece Biddulph kapısı ayakta kalmıştır. Görkemli taş işçiliğine sahip bu kapı, Lüzinyan döneminin çarpıcı bir örneğidir (Şekil 4.5).

Şekil 4.3 St. Nicholas Katedrali.
(Lala Mustafa Paşa Camisi)

Şekil 4.4 Lüzinyan Sarayı ve Meydan.

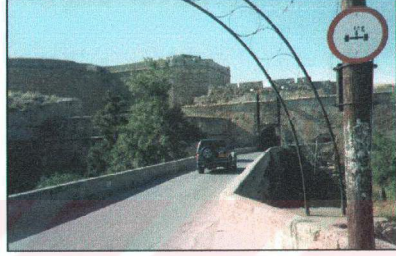
Şekil 4.5 Biddulph Kapısı.

4.4.2 Venedik Dönemi (1489-1571)

Venedik dönemine gelindiğinde Mağusa, günün koşullarına göre yeniden inşa edilmiş surlar ve hendekleri (Şekil 4.6), iç kalesi (citadel), Deniz kapısı (Porta del Mare) ve Kara Kapısı (Ravelin)(Şekil: 4.7) ile korunmalı bir liman şehri ve daha da önemlisi Venediklilerin ada idaresin ilişkin yaklaşımları doğrultusunda askeri bir üs kimliğine dönmüştür.

Şekil 4.6 Surlar ve hendekler

Şekil 4.7 Kara kapısı.

Bu dönemde Mağusa kenti, adanın, bağımsız bir krallıktan Venedik Şehir Devleti'nin deniz aşırı bir kazası haline gelmesi ve adanın daha çok askeri bir üs olarak değerlendirilmesine paralel olarak, bir önceki Lüzinyan dönemindeki ticari ve ekonomik önemini kaybetmiştir. Ayrıca bu dönemdeki gelişmeler, St.Nicholas Katedrali, meydan ve Venedik Sarayı'nın (Lüzinyan Sarayı) oluşturduğu merkez etrafında yoğunlaşmış, kent dokusu, bu merkez odak olmak üzere güney-kuzey ve güneydoğu-kuzeybatı aksları üzerinde gelişme göstermiştir. Meydana yakın bir konumda inşa edilmiş ve günümüzde Venedik Evi olarak bilinen (Lüzinyan Kraliçesi Katharina Cornaro'nun hapsedildiği yer) bina (Şekil 4.8) ve Muzaffer Ersun sokakta bulunan ev (Şekil 4.9), Venedik dönemine ait en güzel sivil mimarlık örneklerindedir.

Şekil 4.8 Venedik evi.

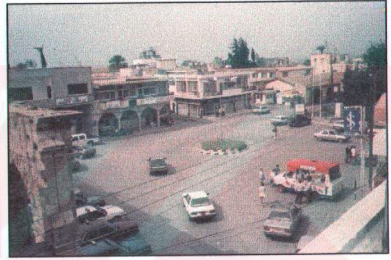

Şekil 4.9 Muzaffer Ersun sokaktaki ev.

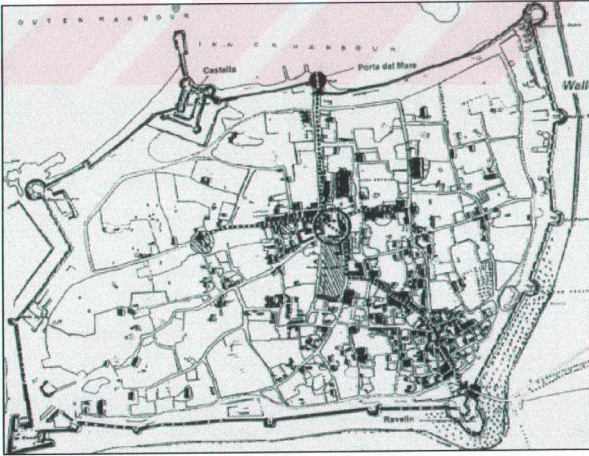
Yeni bir toplumsal yapının gerektirdiği doğrultuda Meydan, geçmişte olduğu gibi, idari, dini ve sosyal aktiviteler bakımından önemini sürdürmüştür. Bu dönemden günümüze az sayıda yapı ulaştığı ve kaynaklarda mekansal yapıya ilişkin bilgi azlığı nedeniyle, dönemin fiziksel gelişmesiyle ilgili olarak yorum yapmak oldukça zor görünmektedir. Ancak, eldeki verilere dayanarak, organik kentsel doku, kapılar ve meydan ilişkisi yorumlanacak olursa, Venedik döneminde temel aksın Kara Kapısı'ndan başlayıp, şu anda geleneksel merkezin bel kemiği durumundaki İstiklal Caddesi – Sinan Paşa Yolu – Meydan – Liman Yolu – Deniz Kapısı güzergahı olduğu söylenebilir. Bunun yanısıra, Bidulph Kapısı, Venedik Evi (Lüzinyan Kraliçesi Katharina Cornaro'nun hapsedildiği bina), Kemeraltı Ev civarındaki Meyhane, ana aksla kesişen ikinci bir aksın var olduğunu düşündürmektedir.

Şekil 4.10 İstiklal Caddesi ve Cathedralin bulunduğu meydan arasındaki aks.

Şekil 4.11 Namık Kemal Meydanı.

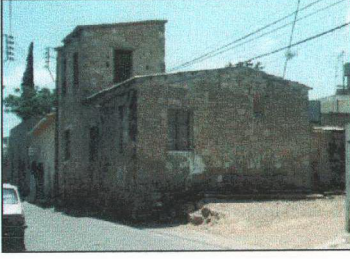
- Kapılar
- Ana Meydan
- Önemli Venedik kalıntıları
- Venedik Sarayı
- Ana aks
- İkinci önemli aks

Şekil 4.12 Kara kapısı ile deniz kapısı arasındaki ana aksı ve kemeraltı ev civarı ile Venedik evi arasındaki ikinci aksı gösteren harita.

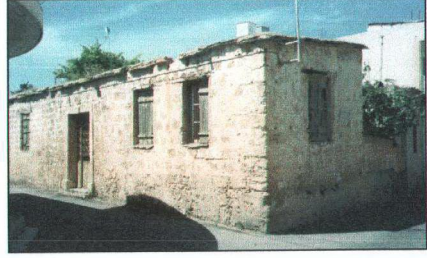
4.4.2 Osmanlı Dönemi (1571-1878)

1571 yılında, kentin Osmanlılar tarafından alınmasından sonra, adada olduğu gibi, Gazi Mağusa'da da 300 yıllık Osmanlı dönemi (1571–1878) başlamıştır. Osmanlılar ilk iş olarak kuşatmadan zarar gören surları yeniden inşa ve restore etmişlerdir. Bu dönemde müslüman olmayan nüfusun surların dışına taşınmaya mecbur edilmesiyle, kentin güneye doğru gelişmeye başladığı gözlemlenmektedir. Maraş (Varoşa) ve Aşağı Maraş bölgelerinde ilk yerleşimlerin oluşumu da bu döneme rastlamaktadır. Osmanlı döneminde, kentin ilk sakinlerinin askerler ve aileleri olduğu, 1598 yılına kadar Anadolu'dan göçmenler getirilip yerleştirildiği bilinmektedir. Kent, o dönemde daha çok, önemli politik suçlular için bir sürgün yeri ve askeri üs olarak kullanılmış, Kıbrıs'ın ticari ve ekonomik aktivitelerinin Larnaka kentine doğru kaymasıyla, Gazi Mağusa, bölge içindeki kentsel ve ekonomik önemini yitirmiştir. Buna bağlı olarak, sosyal ve kültürel hayatta ortaya çıkan değişimlerle birlikte, mimari ve fiziksel çevre de değişime uğramıştır. Yeni kullanıcıların sosyo-ekonomik ve kültürel hayatlarına uyum sağlamak için mevcut binalarda değişiklikler yapılmış, St.Nicholas Katedrali'ne minare eklenerek camiye çevrilmiş, bedesten ve arasta geliştirilmiş, medrese, hamam ve çeşmeler temel günlük ihtiyaçları karşılamak üzere ve fiziksel altyapıyı tamamlayacak biçimde inşa edilmiştir. Meydan çevresindeki değişikliklerin yanı sıra, kentin değişik yerlerindeki kiliseler de camiye dönüştürülmüştür (St.Peter ve St.Paul–Buğday camisi; Stavros–Mustafa Paşa camisi). Yine bu dönemde, Venedik döneminde şekillenmeye başlayan organik sokak dokusunun İslam kültür ve aile yapısına uygun olan çıkmaz sokaklarla zenginleştirildiği anlaşılmaktadır. İki kapıyı birleştiren temel aks, bu dönemde de önemini korumuş, bu güzergahta bir takım yeni dükkanlar, bugün varolmayan hanlar inşa edilmiştir (Şekil 4.12).

Bu dönemin en önemli özelliklerinden biri de, Lüzinyan ve Venedik dönemlerinde inşa edilmiş tek katlı yapılara kat ilave edilerek mevcut yapı stokunun değerlendirilerek günün koşullarına göre uyarlanmasıdır (Şekil 4.13) ve (Şekil 4.14). Osmanlı döneminde yapılan tür değişiklikler, geçmiş dönemlerde farklı sosyo-ekonomik ve kültürel değerlere sahip insanların kullandığı, ancak günün koşullarına ve yeni dönemin gereksinimlerine uymayan, kısaca işlevsel ve mekansal eskimeye uğramış yapıların, yeni kullanıcıların sosyo-ekonomik ve kültürel yaşantılarına uygun bir şekilde yapılan değişikliklere (mutasyon) en iyi örnektir. Yapılaşmada, geleneksel malzeme, öge ve teknikler tercih edilmiştir. Ancak bu sade ve yalın görünüm içinde, idari sınıfa ait konutlar bir istisna teşkil etmiştir.

Şekil 4.13 Osmanlı döneminde kat ilavesi yapılan Venedik dönemi evi.

Şekil 4.14 Osmanlı dönemi evi.

Osmanlı döneminde inşa edilmiş evlerin, Türk Evi plan tipinden çok etkilenmemiş olması, Kıbrıs'a ait yerel mimarlık kriterlerinin belirleyici olduğunun göstergesidir. İnsanlar yaşayacakları çevreyi şekillendirirken, geçmişin deneylerinden ve birikimlerinden yararlanırlar. Ancak yine de, Osmanlı halkının içe dönük yaşantısının olması, mahremiyetin ön planda olması, planlamayı etkilemiştir.

4.4.3 İngiliz Dönemi (1878-1960)

Adanın 1878'de İngilizlere kiralanması ile 1960 yılına kadar sürecek olan İngiliz Dönemi (1878-1960) başlar. Bu dönemde ada genelinde ulaşım olanakları iyileştirilmiş, 1905 yılında Mağusa'yı Lefkoşa'ya bağlayan, sonraları Güzelyurt'a kadar uzanacak olan demiryolu inşa edilmiştir. Luke'a göre, İngilizlerin adayı kiralaması ve daha sonraları tam bir koloni olarak benimsemeleri ile, adanın sosyo-ekonomik hayatı ve refah düzeyinde önemli gelişmeler olmuştur. Yazar, aynı eserinde, bu gelişmelere rağmen, geçmiş dönemlerde yapılan binalara pek önem verilmediğini, yeni ihtiyaçlar doğrultusunda yıkılan binaların yerine inşa edilenlerde geleneksel, yöresel tarzların pek dikkate alınmadığı belirtmektedir.

Aslında İngiliz dönemi, adanın gerek bugünkü politik ortamına zemin hazırlayan, gerekse tarihi kentsel alanları da kapsayan, fiziki çevrenin gelişmesini yönlendiren eğilim ve mevzuatın temelini oluşturulduğu bir dönem olarak kabul edilebilir. Yeni idarecilerin idari tarzı, fiziki ve mekansal gelişmelere bakış açısı, ada genelinde olduğu gibi Mağusa, özellikle tarihi Sur-içi için de yeni bir yaklaşım, kültürel kimliğin oluşmasına yeni bir katkı getirmiştir. Artan ihracat-ithalat faaliyetlerine cevap verebilmek için, Mağusa limanını bu dönemde iyileştirilmeye başlamış ve kentte buna paralel gelişmeler olmuştur. Bu dönemde limanın toplumsal yaşamdaki rolü nedeniyle, yerleşme yoğunluğu limana göre gerçekleşmiştir.

Bu dönemin en önemli gelişmesi, İngilizlerin, Osmanlı döneminde Sur-içi'nde yer alan idari ve geleneksel merkeze alternatif teşkil edecek bir biçimde, surlar ve müslüman olmayan nüfusun yaşadığı Varoşa arasındaki alanda hükümet konağı, tren istasyonu ile yeni bir idari merkez oluşturmalarıdır. Sonraları bazı ticari işlevlerin de buraya kaydığı bilinmektedir.

Bunun yanısıra, artan liman faaliyetlerine cevap verebilmek için, Sur-içi ve dışında depo binaları ve idari zümrenin barınacağı, bugün Çamlık olarak isimlendirilen bölge ve liman civarında Koloni mimarisinin güzel örnekleri sayılan konutlar inşa edilmiş ve kültürel kimliğe yeni öğeler olarak eklenmiştir (Şekil 4.15).

Şekil 4.15 Çamlık bölgesinde bulunan İngiliz Kolonyal evi örneği ^{**}.

İngiliz dönemini, önceki dönemlerden farklı kılan en önemli uygulamalardan biri, özellikle Osmanlı döneminde geçmişin birbirine eklenerek gelişmesi söyleminin terkedilmesi ve gereksinimler doğrultusunda boş ve/veya eski binaların yıkılması ile elde edilen alanlarda tamamen yeni yapılaşmaya gidilmesidir. Luke, bu yaklaşımla tarihi ve kültürel mirasın tahrip edildiğinden ve güzel, oldukça ucuz sayılabilecek yerel ve geleneksel mimari tarzın dikkate alınmamasının bir kayıp ve tarihin devamlılığı açısından önemli bir yanlışlık olduğundan söz etmektedir. Yeni idarenin bu türdeki tercih ve öncelikleri Gazi Mağusa Sur-içi'nin gelişme sürecinde de önemli değişikliklere neden olmuştur.

^{**} Redhouse yeni el sözlüğü, (1998), Dördüncü Baskı, SEV Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul.

^{**} Hasol, D., (1998), Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Geliştirilmiş 7. Baskı, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.

Bu değişikliklerin, bir ölçüde dönemlerin devamlılığını kesintiye uğrattığı düşünülse bile, gelişmelerin olumlu yönlerini de ortaya koymak gerekir. Bu dönemde Sur-içi'nde inşa edilip günümüze kadar ulaşmayı başarmış binalar, bugünkü Sur-içi yapı stoku toplamının %52.5'ini oluşturmakta, geçmiş dönemlere göre farklı özellikler gösterse bile, tarih boyunca oluşan kültür mozağının önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Bu dönemde, geleneksel doku açısından en olumsuz gelişme, Sur-içi'de bu döneme kadar gelişmemiş bir alan olan kuzey kısmında, organik sokak dokusu ile hiç bağdaşmayan yeni yolların açılması, bitişik nizam bina dizilerinden oluşan doku içinde, dizileri bozan müstakil binaların inşa edilmesidir.

4.4.4 Bağımsız Dönem (1960-1974)

Kıbrıs Cumhuriyeti dönemine gelindiğinde, Sur-içi Türk belediyesi, diğer bölgeler ise Rum belediyesi tarafından idare edilmeye başlanmıştır. Bu dönem içinde kent yoğun olarak Aşağı Maraş'ın güney-doğusuna doğru bir turizm merkezi olarak gelişmiştir. Özellikle 1969-1970 yılları arasında Beyrut'ta süren savaştan dolayı, Maraş, dünyanın en ünlü eğlence ve turizm merkezlerinden biri haline gelmiştir.

Bir tarafta İngiliz sömürgeciliğinin izleri, yapılar üzerinde hissedilirken, diğer taraftan da dünyadaki Modern Mimari akımın etkileri özellikle Maraş bölgesinde hissedilmekteydi (Şekil 4.16) ve (Şekil 4.17). Bu dönem Gazi Mağusa'nın tarihi geçmişi yaşatan dokusunun Modern Mimari ile birleşerek ileriye götürme isteminin yaşandığı bir dönem olarak mimari tarihe geçmiştir.

Şekil 4.16 Kıbrıs Modern Mimarisine ait tek katlı bir konut örneği.

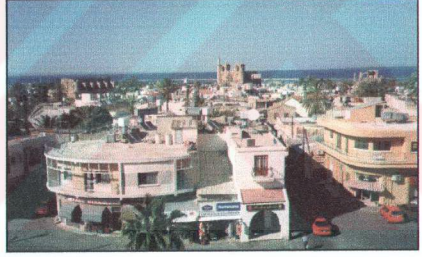
Şekil 4.17 Kıbrıs Modern Mimarisine ait iki katlı bir konut örneği.

4.4.5 1974 Sonrası Dönemi

1974 Barış Harekatı'ndan sonra, yeni şartlara uyum sağlama sürecinde, kent genelinde duraksayan gelişme eğilimi, Sur-içi'nde devamlılık göstermiş, ancak bu gelişmeler, tarihi ve kültürel kimliğe saygılı, özgün ve geleneksel öğeleri kullanmak yerine, yakın dönemde olduğu gibi bildik, sıradan ve alışılmış şablonlar çerçevesinde süregelmiştir (Şekil 4.18). Sur-içi'nde kat sınırlanması olmasına rağmen, süratli ve yoğun gelişme baskısı altında bulunan bölge, tarihi kimlik ve karakterinin korunmasında yeterli olmamakta, tarihi Sur-içi bu açıdan önemli bir tehlike içinde bulunmaktadır. 1979 yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin kurulmasıyla Gazi Mağusa'nın nüfusu hızla çoğalmıştır. Bunun sunucunda ise, öğrencilere yönelik apartmanlar, apart oteller, yurtlar, vs. gibi Gazi Mağusa'nın dokusuna, oranına, ölçeğine ve kimliğine aykırı rant amaçlı binalar hızla artmıştır. Ayrıca kira ödeyeceği yerde, mal sahibi olma olanağından yararlanmak isteyen birçok vatandaş, gerek devlet gerekse özel şirketler tarafından Gazi Mağusa'da inşa edilen apartman tipi toplu konutlar, kentin dokusunu kısa sürede olumsuz yönde değiştirmiştir (Şekil 4.20) ve (Şekil 4.21).

Şekil 4.18 Sur-içi'ndeki tarihi dokuya aykırı yapılar.

Şekil 4.19 Sur-içi'ndeki tarihi dokuya aykırı yapılar.

Şekil 4.20 Özel şirketlere ait apartmanlar.

Şekil 4.21 Devlete ait apt. toplu konutlar.

5. ÇEVRESEL KOŞULLARIN GAZİ MAĞUSA EVLERİNDEKİ GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

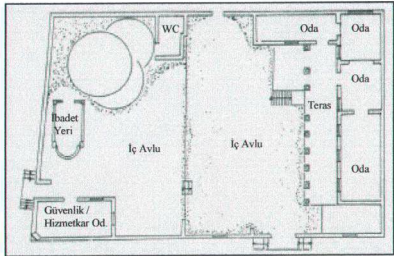
Bu bölümde, fiziksel ve toplumsal (sosyal) çevre koşullarının, tarihsel süreç içerisinde Gazi Mağusa evlerine ait geleneksel mimari elemanlar üzerindeki etkileri tartışılacaktır. Fiziksel çevre açısından; sokak-konut ilişkisi, güneş-konut ilişkisi, hakim rüzgar-konut ilişkisi, açık ve yarı açık mekanlardaki bitki örtüsünün yeri irdelenecektir. Toplumsal çevre açısından ise; o dönemlerdeki aile yapısı, yaşantı biçimi, din, kültür ve ekonomik durum tartışılacaktır. Bütün bunlar ışığında ise, kapılar, pencereler, merdivenler-sekiler, kemerler, avlular, balkonlar ve kapı önü giriş terasları gibi iç ve dış mekan elemanları üzerindeki etkileşimler belirlenecektir. Lüzinyan döneminden günümüze, herhangi bir konut örneği ulaşmadığı için, Gazi Mağusa evleri, Venedik döneminden itibaren incelenecektir.

5.1 Venedik Dönemi (1192-1489)

Bu dönemde Mağusa kenti, Lüzinyan dönemindeki ticari ve ekonomik önemini yitirmiştir. Bu yüzden Kıbrıs genel olarak Venedik Şehir Devleti'nin deniz aşırı bir kazası haline gelmiş ve askeri bir üs olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. O dönemlerde Hristiyanlığın din olarak benimsenmesi ve dini aktivitelerin yoğunlukta olmasından dolayı, Gazi Mağusa Sur-üç bölgesindeki yapı stoğu, St.Nicholas Katedrali, meydan ve Venedik Sarayı'nın (Lüzinyan Sarayı) oluşturduğu merkez etrafında yoğunlaşmıştır. Meydana yakın bir konumda inşa edilmiş ve günümüzde Venedik Evi olarak bilinen (Kıbrıs Kraliçesi Katharina Cornaro'nun hapsedildiği yer) bina, Venedik döneminden günümüze çok iyi bir durumda olmasa da ulaşmış, en güzel sivil mimarlık örneklerindendir.

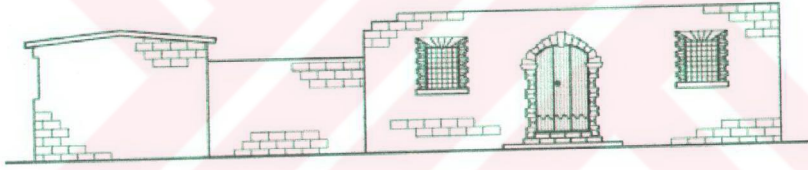
Şekil 5.1 Venedik Evi (Katharina Cornaro Evi).

Şekil 5.2 Venedik Evi planı.

Venedik döneminde sokaklar, geniş ve düz bir yapıya sahipti. Bu dönemden günümüze ulaşabilen örnek sayısı az olduğundan, konutlar hakkında genelleme yapmak doğru olmayacaktır. Çünkü Venedik döneminde Kıbrıs, büyük yer sarsıntılarına sahne olmuş ve birçok bina yıkılmıştır. Bu yüzden mimari hakkında yapılacak tüm yorumlar, Katharina Cornaro'nun hapsedildiği ev üzerinde yoğunlaşacaktır. Ancak Venedik döneminde konutlarda ve diğer yapılarda yerel kesme taş kullanılması, Akdeniz İkliminin karakteristik özelliği olan sıcak yaz ve ılıman kış mevsimlerinden dolayı, avlulu ev tipi kullanıldığı bilinmektedir.

Şekil 5.2'de görüldüğü gibi, binaya iki ayrı noktadan ulaşılmaktaydı; ancak binaya giriş direkt sokaktan değil, bir iç avluya girildikten sonra gerçekleşmekteydi. Yukarıdaki planda da görüldüğü gibi, avluya, ortası sahanlıklı, çift yönlü merdivenlerden ulaşılmaktaydı. O dönemlerde girişlerin önünde bulunan bu tipteki merdivenler, Gazi Mağusa evlerinde sıkça kullanılmış, daha sonraki dönemlerde inşa edilen konut girişlerinde de geleneksel bir eleman olarak yerini almıştır.

Şekil 5.3 Venedik Evi ön görünüşü.

Evin ön cephesinde yer alan gösterişli pencereler ve kapı, evin içindeki odalara ait değil, evin iç avlusuna aittir. Bu yapı; dört ayrı birimden oluşmaktadır. Bunlar; yaşama mekanlarından oluşan ana kütle, ibadet edilen küçük dini yapı, WC ve tahminen gözetleme veya hizmetlilerin kaldığı köşe pencere yapılarıdır. Ana kütle için diğer yapılardan daha uzakta olması ve yarı-açık alanının (terasının) olması, son Lüzinyan kraliçesi Katharina Cornaro'nun sosyal statüsünün henüz önemini tamamen kaybetmediğini göstermektedir. Şekil 5.5'te de görüldüğü gibi teras, üstü kapalı, ahşap direklerle desteklenmiştir. İç avludaki kot farkı, kraliçenin yaşadığı ana bina ile servis mekanlarının ayrılabilmesi için yaratılmıştır.

Şekil 5.4 İç avludan görünüş.

Şekil 5.5 Terastan görünüş.

Pencere seviyelerinin sokak tarafından bakıldığında, göz hizasından yüksekte yapılması, o dönemde insanların mahremiyete ne kadar önem verdiklerini göstermektedir. İç avlunun etrafının yüksek duvarlarla çevrilmiş olması, bir yandan iç mekanlardaki görsel mahremiyeti sağlarken, diğer yandan da iç avluyu çevreleyen yüksek duvarlar üzerine pencereler açılmıştır. Ayrıca ana binanın bulunduğu avluya, daha gösterişli bir kapıdan girilirken, servis mekanlarının bulunduğu kot farkıyla diğer avludan yükseltilmiş avluya, daha dar ve daha sade bir kapıdan girilmekteydi. Tüm bunlardan, Venedik döneminde yapılan konutlarda yaşayan kişilerin, sosyal statülerinin bina cephelerini ve cephe elemanlarını ne kadar etkilediği anlaşılmaktadır.

Bina cephelerindeki mimari elemanlardan yukarıdaki paragrafta bahsetmiştik. Venedik Evi'nde en önemli cephe elemanları; kapılar, pencereler ve çift taraflı giriş basamaklarıdır. Özellikle kapı ve pencere oranları, o dönemlerden günümüze ne gibi aşamalardan geçilerek geldiğini, günümüzde kullanılan cephe elemanlarının ne kadarının geleneksel mimari elemanlarımızı yansıttığını anlamamıza yardımcı olacaktır.

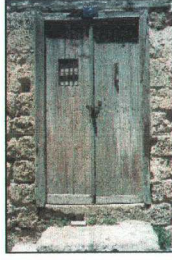
Venedik Evi'nin servis mekanlarından birinde bulunan köşe penceresi, 1:3 oranında, geleneksel merkeze odaklanacak şekilde ve binanın sokağın köşesinde yerleşmiş olduğundan dolayı, binanın iki yönünü de gözetleyebilecek şekilde tasarlanmıştır. Bu pencere, ahşap kasadan ve dekoratif bir şekilde kullanılmış demirden yapılmıştır (Şekil 5.6).

Servis alanına girebilmek için kullanılan sokak kapısının oranı, 1:2 olup, ahşaptan yapılmıştır (Şekil 5.7). Ayrıca kapı, taş duvar arasına yerleştirilmiş ahşap lentoyla desteklenmiştir. Kraliçenin yaşadığı ana kütle girişi de, servis girişi gibi 1:2 oranında, taş duvar arasına ahşap

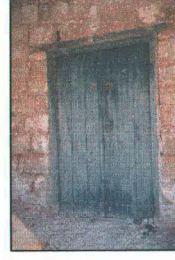
lento yerleştirilerek, ahşaptan yapılmıştır (Şekil 5.8). Geçmişte, Kıbrıs'ın birçok bölgesinde taş veya kerpiç yapılarda, ahşap lentolu kapılar sıkça kullanılmıştır.

Şekil 5.6 Köşe penceresi.
(1:3 oranında)

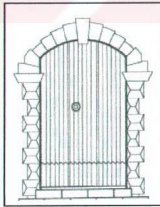
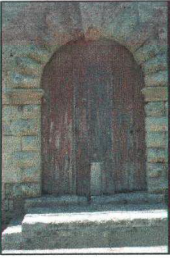

Şekil 5.7 Servis kapısı.
(1:2 oranında)

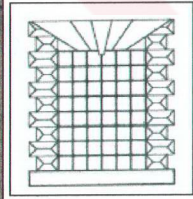
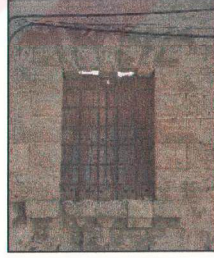

Şekil 5.8 Konut giriş kapısı.
(1:2 oranında)

İç avluya ulaşılan ana giriş kapısı, yarım ay şeklinde bir yapıya sahip olup, 1:1.5 oranında ahşaptan yapılmıştır. Kapı, kemerli bir yapıya sahip olduğu için, lento kullanılmamış, kemer sadece taşıyıcı bir eleman olarak değil, giriş tanımlayıcı bir cephe elemanı olarak da kullanılmıştır (Şekil 5.9). Ön cephede bulunan pencereler ise, yola bakan taraftan ızgara şeklinde demir parmaklıklardan, iç avluya bakan taraftan da masif, ahşap pencere kanatlarından yapılmıştır. Pencere etrafı, kesme taşla çevrelenmiş, 1:1 oranında, göz hizasından yüksekte inşa edilmiştir (Şekil 5.10).

Şekil 5.9 Binanın ön cephesindeki ana giriş kapısı. (1:1.5 oranında)

Şekil 5.10 Binanın ön cephesindeki pencereler. (1:1 oranında)

Bu dönemde, özellikle kent içi Venedik yapılarında ve konutlarda, gelişmiş bir taş işçiliğini, yarım ay şeklinde kemerli ya da düz başlıklı kapıları ve taş üzerine işlenmiş arma ve yazıları görmek olasıdır.

5.2 Osmanlı Dönemi (1571-1878)

“Osmanlılar adayı fethettikten sonra, Anadolu’dakine benzer mimari tarz ve fiziksel çevre karakterlerini de adaya getirmiş ve Kıbrıs’da bu dönemde, Lüzinyan ve Venedik döneminden kalan geniş düz yollar, İslamik şehir planlama ilkelerine uygun olarak daralıp kıvrılmaya ve çıkmaz sokaklar eklenmeye başlanmış ve içe dönük bir yaşam şekli kendini hissettirmeye başlamıştır. Çıkmaz sokakların en büyük özelliği, yalnızca etrafını saran evlerdeki kullanıcılar ve onların misafirleri tarafından kullanılmasıydı” ‘**’.

Osmanlı döneminde konutlar iç avlulu bir yapıya sahipti. Ancak Gazi Mağusa konutlarının Türk Evi plan tipinden tam olarak etkilenmemiş olması, Kıbrıs'a ait yerel mimarlık kriterlerinin, Kıbrıs kültürünün ve iklim şartlarının belirleyici olduğunun göstergesidir. Genellikle tek katlı binalardan oluşan şehirde, varlıklı insanların iki katlı konutlarda oturdukları anlaşılmaktadır. Bu anlatılanlar doğrultusunda, Osmanlı dönemindeki konutları; tek katlı ve iki katlı konutlar başlıkları altında incelemek yerinde olacaktır.

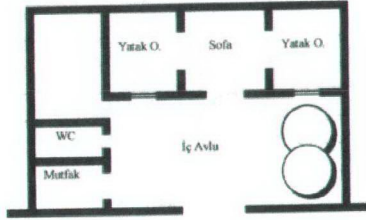
5.2.1 Tek Katlı Konutlar

Osmanlı döneminde inşa edilmiş tek katlı konutlarda, genellikle içe dönük bir planlama şekli görülmektedir. Osmanlı döneminde ekonomik durumu kötü olan halk, çoğunlukla tek katlı konutlarda oturmaktaydı. Halkın bu dönemdeki ekonomik durumu mimariyi etkilemiştir. Tek katlı evlerde tamamen fonksiyonun ön plana çıkarıldığı ve estetiğin pek dikkate alınmadığı gözlemlenmektedir. Buna bağlı olarak, Lüzinyan ve Venedik dönemlerinde cephelerde izlenen karakteristik özellikler yitirilmiştir. Sokaktan, yüksek duvarlarla çevrilmiş iç avluya büyük bir kapı ile ulaşmakta, ana bina ile servis mekanları arasındaki bağlantı, iç avlu ile gerçekleştirilmekteydi. Ana bina, avlunun tam arkasına yerleştirilebileceği gibi, avlunun yan tarafında da yer alabilmekteydi. Açık mekan, yarı-kapalı mekan, kapalı mekan ilişkisi, tüm tek katlı Osmanlı konutlarında görülmektedir. Şekil 5.11’de da görüldüğü gibi, ana kütle avlunun tam arkasına yerleştirilmiştir. Bu dönemde sokak dokusunun organik oluşu, konutların ve diğer yapıların konumlandırılmalarını da etkilemiştir.

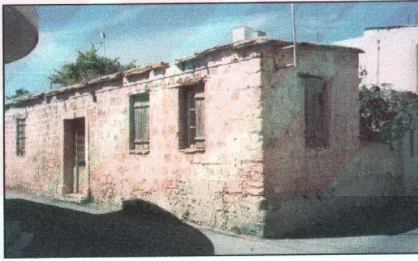
‘**’ Dağlı, U., (1999), Kıbrıs Sokaklarında Mimariye, Yaşama ve Çevreye Dair, Işık Kitabevi Yayınları, Lefkoşa.

Sıkışık bir şekilde inşa edilen konutların, mahremiyetten dolayı yüksek duvarlarla çevrilmiş avlular içinde yapılmış olması, pencerelerin de, tek bir yöne doğru açılması gereğini ortaya koymuştur. Bu yüzden Gazi Mağusa'daki tek katlı Osmanlı konutlarında, odalar iç avluya göre yönlendirilmiştir.

Şekil 5.11 Tek katlı Osmanlı evi plan şeması örneği.

Gazi Mağusa Sur-içi'nde bulunan bazı tek katlı Osmanlı konutlarında, sokak cephesine yerleştirilmiş pencereler görmek mümkündür. Ancak Venedik evi örneğinde de görüldüğü gibi, sokak cephesinde bulunan pencereler, göz hizasından yüksekte yapılarak görsel mahremiyet sağlanmış oluyordu (Şekil 5.12).

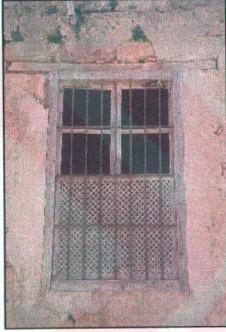

Şekil 5.12 Pencereleri sokağa açılan tek katlı Osmanlı evi.

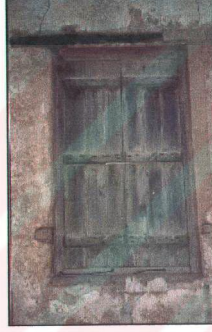
Osmanlı döneminde tek katlı konutlarda yaşayan halkın fakir olmasından dolayı, cephe elemanlarına pek önem verilmemiştir. Ahşap ve demir parmaklıklardan yapılmış bu pencereler, 1:1.5 oranında taş duvarlar üzerine açılmıştır. Şekil 5.13'de yer alan pencere örneği, görsel mahremiyetin ve güvenliğin sağlanabilmesi için pencerenin alt yarısında ahşap kafesler kullanılmıştır. Bazı pencerelerde ise, tamamen masif ahşap kanatlar kullanılmıştır (Şekil 5.14). "Önceleri, pencerelerde cam kullanılmıyordu. Camın yaygınlaşmasıyla, iki yana kanat açılan çerçeveler yapılmıştır.

Batı etkilerinden sonra ise düşey sürme pencereler görülmeye başlanmıştır. Pencerelerin standart ölçülerde olması, ortak bir ritim yaratarak tek eve olduğu kadar, sokağa ve kente de bütünlük sağlamıştır”^{**}.

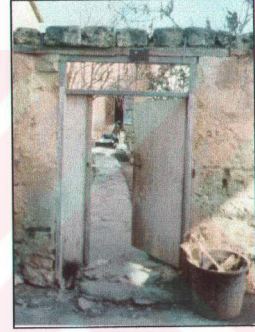
Osmanlı döneminde yapılan kapılar da, tıpkı pencereler gibi, pek önemsenmemiştir. Ekonomik durumun kötü olması, halkı; kolay, ucuz ve çabuk inşa edilebilen konutlar yapmaya zorlamıştır. Venedik döneminde servis kapılarında uygulanan yöntem, Osmanlı döneminde de uygulanmıştır. 1:2 oranındaki bu sokak kapıları, ahşaptan yapılmıştır. Venedik dönemi servis kapılarından tek farkı ise, kapı kanatlarının üzerine bir çeşit tepe penceresi açılmış olmasıdır (Şekil 5.15).

Şekil 5.13 Osmanlı evi
pencere örneği.
(1:1.5 oranında)

Şekil:5.14 Osmanlı evi
pencere örneği.
(1:1.5 oranında)

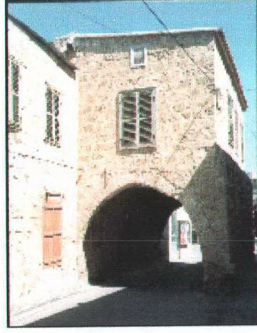

Şekil 5.15 Osmanlı evi giriş
kapısı örneği.
(1:2 oranında)

5.2.2 İki Katlı Konutlar

İki katlı konutlar, Osmanlı döneminde ileri gelenlerin ve yüksek gelirli ailelerin oturduğu evlerdi. Bu iki katlı konutlarda yaşama mekanı üst katta yer almaktadır. Sur-içi’nde yer alan iki bina dışındaki tüm iki katlı Osmanlı evlerinin avlu ile sokaktan kopartıldığı görülmektedir. Bu binaların ana cepheleri avluya bakmaktadır. Tüm aile bireyleri evin ikinci katındaki yaşama mekanlarında yaşamakta, zemin kat ise servis mekanları ve ahır olarak kullanılmaktaydı (Şekil 5.16).

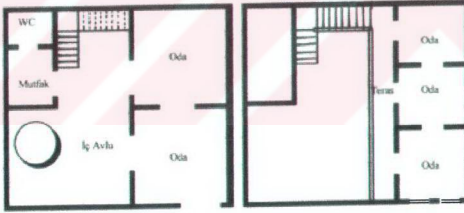
^{**} <http://www.kultur.gov.tr/kultursanat/turkevi.html>, Sedat Hakkı Eldem araştırması.

Şekil 5.16 İki katlı Osmanlı evi (Kemeraltı ev).

İki katlı olan kemeraltı ev, Osmanlı döneminin en güzel örneklerindedir. Bu binaya giriş, kemerli geçişin altında bulunan avlu kapısından gerçekleşmektedir. Yani bu örnekte, sokak-avlu-bina ilişkisi görülmektedir.

Şekil 5.17'deki örnekte bina-avlu-sokak ilişkisi bulunmamakta, bu ilişki yerine sokak-bina ilişkisi vardır. Yani Osmanlı döneminde inşa edilmiş bu bina örneğinde, konutun içine direkt sokaktan girilmektedir.

Şekil 5.17 İki katlı Osmanlı evi plan örneği.

Tek katlı Osmanlı konutu örneğinde olduğu gibi, iki katlı Osmanlı konutunda da, iç ve dış mekanlar aynı şekilde yerleştirilmiştir. İki katlı tipte, üst kata ulaşabilmek için, avlu içinde bir merdiven yapılmıştır. Bu dönemde merdivenler genellikle L-şeklinde veya düz merdiven şeklinde yapılmaktaydı. Bu merdivenlerden yarı-açık alan olan üst kattaki terasa (balkona) ulaşılmaktaydı. Bu balkon, ikinci katta bulunan odalara ulaşmak amacıyla yapılmaktaydı. Ayrıca güneye yönlendirilen bu balkon ve iç avlu, Gazi Mağusa'da sabah ve öğleden sonraları oturmak amacıyla da kullanılmaktaydı. Kadınlar ve çocuklar vakitlerinin büyük bir kısmını, evlerinin bahçelerinde geçirmektedirler. Çamaşır yıkama, yemek pişirme, kış için yiyecekler

hazırlama ve sosyal aktivitelerde bulunmak için de bu mekanlar kullanılmaktaydı. Yapı malzemesi taş olan bu yapılar, mahremiyetten dolayı, yüksek duvarlarla çevrilmekte ve pencereler iç avluya yönlendirilmekteydi. İkinci katta ise, pencereler hem iç avluya hem de sokağa yönlendirilmekteydi (Şekil5.18) ve (Şekil 5.19).

Şekil 5.18 İki katlı Osmanlı evi örneği.

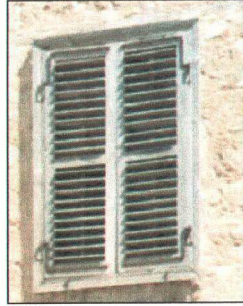

Şekil 5.19 İki katlı Osmanlı evi örneği.

Osmanlı döneminde iki katlı konutlarda kullanılan pencerelerin oranı, tek katlı konutlarda olduğu gibi 1:1.5'tir. Camın kullanılmaya başlanmasıyla, cam boyutlarının olabildiğince küçük olmasına dikkat edilmiştir. Çünkü ahşap pencere doğraması, ancak bu yolla yalınlaşabilmekteydi. Böylece şekil 5.20'deki gibi pencereler kullanılmaya başlandı. Diğer taraftan, Kıbrıs'ın çok sıcak bir iklime sahip olması ve özellikle yazın, güneş ışınlarının oldukça dik bir açıyla gelmesi, burada yaşayan insanların güneş ışınlarını kontrol etmesi gereğini şart koşmuştur. Şekil 5.21'de görülen panjurlu pencere tipi de, güneş ışınlarını kırma amacıyla kullanılmış ve hala kullanılan en yaygın pencere tipi durumundadır.

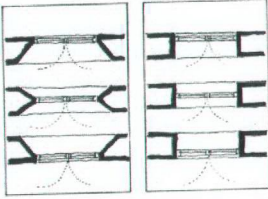

Şekil 5.20 Camı küçültülmüş Osmanlı dönemine ait ahşap pencere.

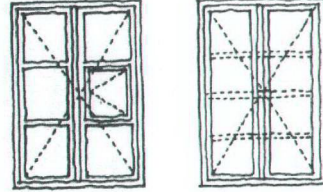

Şekil 5.21 Güneş kırıcı özelliği olan ahşap panjurlu pencere.

Osmanlı döneminde yapı malzemesinin taş olmasından dolayı, duvarlar oldukça kalındır. Duvarların kalın olması, pencerelerin çoğunlukla dış yüzeye yakın düzenlenmesine sebep olmuştur. Böylece pencerenin iç yüzünde bir kullanma alanı elde edilmiştir. Ek olarak bu kesim, odanın daha iyi ışık alabilmesi için içeriye doğru genişletilmiştir (Şekil 5.22).

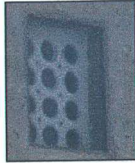

Şekil 5.22 Osmanlı evindeki pencerelerin duvarla ilişkisi.

Şekil 5.23 Karma kanat ve düşey menteşeli kanat.

Osmanlı döneminde gerek Anadolu evlerinde, gerekse Kıbrıs evlerinde, odalarda oluşturulan çevrenin çok ilginç öğelerinden birisi de tepe pencereleridir. Genellikle odanın kullanılışındaki işleve bağlı olarak “insan elinin yetişemediği” yükseklikler, tepe pencerelerinin başlangıcıdır. Altta pencereler ne denli yalınsa, üsttekiler o denli özenlidir. Tepe pencereleri odanın, gerek ışıklandırma, gerek havalandırma ve gerekse renklendirme yönünden de güçlendirdiği gerçeğini açık olarak ortaya koymaktadır. Genel olarak, bu tipteki evlerde pencerelerin gelişimi, odaların iç-dış ilişkileriyle ilgilidir. Evin en önemli odası, en elverişli yöne doğrultulmuş ve çok sayıda pencereyle değerlendirilmiştir. Bu tür odaların ışık yönünden değerlendirilmesinde öylesine ilginç çözümlere gidilmiştir ki, gerçekte oda için gerekenden daha çok ışık sağlayan bu pencere düzenleri bile yeterli görülmemiştir. Bu yapılırken, duvarların yapısal boyutlarının sınırlı olması, pencerelerin altta ve üstte olmak üzere ikili diziler biçimine dönüşmesinde etkili olmuştur (Şekil 5.24) ve (Şekil 5.25).

Şekil 5.24 Camlı tepe penceresi.

Şekil 5.25 Ahşap kafesli tepe penceresi.

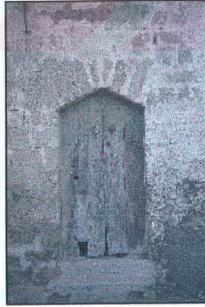
Yapısal kuruluş açısından, camlı tepe pencereleri, duvarın iç ve dış yüzünde bulunan ve genellikle alçıyla bağlanan iki cam yüzeyi olarak tasarlanmıştır. Dış yüzdeki cam çoğunlukla rensizdir ya da beyazdır. Böylece iç yüzdeki renkli yüzeyin uygun biçimde ışıklanmasına ve korunmasına yardımcı olur ^{**}.

Mimari görünüme kattığı anlam bakımından önemli bir cephe elemanı olan kapı, mekan içerisinde ve bina cephesinde bir 'boşluk' olmaktan öte bir değer taşır. Kapı, iç mekan ile dış mekan arasında fiziksel ve görsel açıdan bağlayıcı bir elemandır; iç ve dış mekana yansıyan tamamlayıcı ve dekoratif bir elemandır. Kapı sadece bina içine girişi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda içeride karşılaşılabilecek dünya ve yaşam biçimi hakkında da bilgi verir. Konumu, iç mekanın formuna ve yönelişine ilişkin fikir verebilirken, boyutu, iç mekanın boyutuyla ilgili ipuçları verir. Ayrıca rengi ve dokusu, binaya kimlik kazandırır. Bu fiziksel ve sembolik özellikleriyle kapılar, mimari çevrede, mimari ve kentsel mekana imaj ve kimlik kazandıran elemanların başında gelir ^{***}.

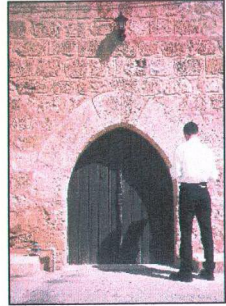
Tüm bu anlatılanlar doğrultusunda, Osmanlı dönemindeki iki katlı konutların girişlerini incelemek daha kolay olacaktır. Bu dönemdeki iki katlı konutların giriş kapıları, tek katlı konutlardakine oranla daha gösterişlidir. Çünkü, iki katlı konutlarda yaşayanlar, varlıklı insanlar olduğu için zenginliklerini, yaşadıkları evlerde kullandıkları iç ve dış mekan elemanlarıyla yansıtmaktaydılar.

Şekil 5.26 Osmanlı kapısı.

Şekil 5.27 Osmanlı kapısı.

Şekil 5.28 Osmanlı kapısı.

^{**} Küçükerman, Ö., (1988), Kendi Mekanlarının Arayışı İçinde Türk Evi, Apa Ofset Basımevi, İstanbul.

^{***} Dağlı, U., (1999), Kıbrıs Sokaklarında Mimariye, Yaşama ve Çevreye Dair, Işık Kitabevi Yayınları, Lefkoşa.

Genelde hem tek katlı hem de iki katlı Osmanlı konutlarının giriş kapılarında bir basamaklık eşik bulunmaktadır. Biçimsel olarak bakıldığında, tek katlı konutlardaki kapılar düz bir yapıya sahipken, iki katlı konutlardaki kapılar kemerli bir yapıya sahiptir. Kemer yapısında farklılıklar olsa da, kemer kullanımının amacı hepsinde aynıdır.

Şekil 5.26'deki kapı 1:2 oranında olup, diğer Osmanlı kapılarına göre daha gösterişli tasarlanmıştır. Kemerli kısımdaki cam önündeki demir parmaklık motifleri, bina içine hem ışık girebilmesi için hem de dekoratif olabilmesi için yapılmıştır. Şekil 5.27'deki kapı örneği, bina cephesinde fazla dikkat çekici görünmemektedir. Kullanılan kemer yapısının, yuvarlak çizgiler taşıması yerine, üçgenel bir yapıya sahip olması ve bina duvarıyla aynı düzlemde olması, bina girişini çok tanımlı kılmıyor. 1:1.5 oranında yapılmış bu kapı, insan ölçeğini yakalayan bir boyuttadır. Şekil 5.28'deki kapı örneği ise, şekil 5.26 ve 5.27'den daha farklı bir özelliğe sahiptir. Resimde de görüldüğü gibi, insan boyuyla neredeyse aynı yükseklikte olan bu kemerli kapı, misafir gidilen ev halkına, kapıdan içeriye eğilerek girmek suretiyle, selam vermek amacıyla tasarlanmıştır. Ahşaptan yapılan bu giriş kapısı, kemerli kısmı hariç 1:1 oranında, kemeriyle birlikte ise, 1:1.3 oranında tasarlanmıştır. Dışardan alçak görünen kapı, iç avlu tarafından bakıldığında, 1:2 oranında ve insan ölçeğindedir.

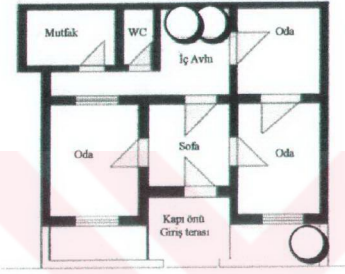
Venedik ve Osmanlı dönemi kapılarının hepsinin de dokusu, ahşabın sıcaklığının el emeği ile işlemesi sonucu oluşmuştur. İki katlı konutlardaki kapılarda ahşaba, el işçiliği ile doku ve motif verilirken, tek katlı konutlardaki kapılarda da daha sade bir işçilik gözlemlenmiştir.

5.3 İngiliz Dönemi (1878-1960)

İngiliz döneminde, konutların yerleşim kararlarını etkileyen en önemli faktör, toplumsal yaşamdaki rolü nedeniyle liman ve liman etrafına kurulmuş depolardı. Artan ihracat-ithalat faaliyetlerinden dolayı kentte buna paralel gelişmeler olmuştur. İngiliz dönemi öncesine kadar, sokaklar genelde yayalara, at arabalarına ve binalara göre şekillendiği için, daha dar ve daha organik bir yapıya sahipti. Ancak ticaretin gelişmesinden dolayı, Gazi Mağusa'daki yollar, 1930'lu yılların başından itibaren genişletilmeye ve bugünkü görünümünü almaya başlamıştı. Yaşam tarzının ve kültürün de değişmesiyle, sokak boyutları genişletilmiş, bina biçimleri ve plan şemaları da oldukça değişmiştir. Yapı malzemesi taş olan İngiliz dönemi konutlarını Osmanlı dönemindeki gibi tek katlı ve iki katlı konutlar olarak inceleyebiliriz.

5.3.1 Tek Katlı Konutlar

Tek katlı tipte, sokaktan sofaya bağlı odalar şeklindeki binaya, avludan ulaşılabilceği gibi, doğrudan da ulaşmak mümkündü. Bina arkasında yer alan avluda ise, servis mekanları (mutfak, banyo, tuvalet) yer almaktaydı (Şekil 5.29). Giriş, çok güçlü bir şekilde olmasa da birtakım detaylarla (basamaklarla, sütunlarla) vurgulanmıştır. Kapı ve pencereler genelde aynı karakteri taşımaktadır (Şekil 5.30). Bu tipin kimi örneklerinde, binanın hem önünde hem de arkasında iç avlunun yer aldığı izlenir.

Şekil 5.29 Tek katlı İngiliz dönemi evi plan şeması.

Şekil 5.30 Tek katlı İngiliz dönemi evi.

İngilizler, 1878-1930 yılları arasında, adada varolan mimariye ve dış mekan organizasyonlarına saygılı oldukları dönemde, küçük ön balkonlu (kapı önü giriş terası) ev tipini yaygın olarak kullanmışlardır. Bu dönemde yaşam, iç avlulardan kapı önlerine taşmaya başlamıştır. İç avlu - arka bahçe arası dış mekanlar, evlerin sadece arka kısmında yer alırken, kapı önü terasları sıcak yaz gecelerinde serinlemek ve sokaktan geçenleri seyretmek amacıyla kullanılmaktaydı. Bu giriş terasları sokak ile konut arasında, yarı - açık bir mekan olarak yer alırken, sokaktan direkt eve girişi önlemekteydi. Böylece sokak -bina ilişkisi, bir ön bahçeyle, yol seviyesinden yüksek bir kapı önü giriş terasıyla zayıflatılmaktaydı (Şekil 5.31). O dönemlerde, Kıbrıs evlerinde antre kavramının olmayışı, kapı önü giriş teraslarını daha da anlamlı kılmaktaydı. Kapı önü giriş teraslarını sınırlayan üç duvarın karşılıklı olan ikisinde, dekoratif amaçlı nişler bulunmaktaydı. Bu nişler genellikle çiçeklik olarak kullanılmaktaydı. İlk kez İngiliz döneminde görülen bu nişler, sade çizgilerle tasarlanmış girişleri, biraz daha tanımlı hale getirmekteydi (Şekil 5.32). Özellikle ön bahçesi olmayan evlerde, kapı önü terasları, hem dinlenme alanı hem küçük bir antre ve hem de küçük bir bahçe vazifesini görmekteydi.

Şekil 5.31 Tek katlı eve ait kapı önü giriş terası.

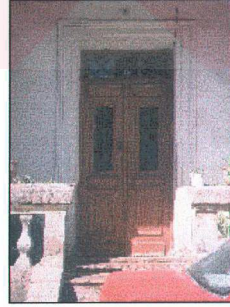

Şekil 5.32 Çiçek koymak için kullanılan nişler.

İngiliz dönemine ait kapılar ve pencereler aynı karakteri yansıtmaktaydı. Sade ve yalın çizgilere sahip bu pencereler, 1: 2 oranında olup, ahşaptan yapılmaktaydı. Çevreleri taş veya alçıyla çerçevesiz bu pencereler, sade giriş cephesini daha zengin bir hale getiriyordu (Şekil 5.33). Giriş cephesi dışındaki cephelerde bulunan pencereler ise, daha sade, daha yalın ve çerçevesiz çizgiler taşımaktaydı. Pencereler gibi, giriş kapıları da taş veya alçıyla çerçevesiz çizgiler taşımaktaydı. Pencerelerde da 1:2 oranı kullanılmaktaydı. Bu dönemde kapılar, dış açılmanın da başlamasıyla, masif yüzeyleri terk etmiş ve kapı kanatları içinde açılabilen küçük pencereler yaratılmıştır. Osmanlı döneminde görülen kapı üstü pencereleri, yine bu dönemde kullanılmıştır. Ancak Osmanlı dönemi kapılarındaki yalın çizgiler, İngiliz dönemi kapılarında, dekoratif demir kullanımıyla daha da zenginleşmiştir (Şekil 5.34).

Şekil 5.33 İngiliz dönemine ait bir pencere örneği. (1:2 oranında)

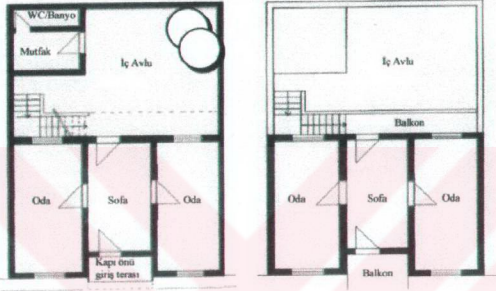

Şekil 5.34 İngiliz dönemine ait giriş kapısı örneği. (1:2 oranında)

Ayrıca bu dönemde, kapı önü giriş teraslarının kullanılmaya başlanmasıyla, dekoratif demir veya çimento-alçı karışımıyla oluşturulmuş teras korkulukları kullanıldığı görülmüştür (Şekil 5.34).

5.3.2 İki Katlı Konutlar

İki katlı tipte, genelde zemin kat ile üst kat aynı plana sahiptir. Orta sofalı simetrik bir plana sahip bu iki katlı evlerin arkada iç avluları mevcuttu. Servis mekanları, tek katlı plan tipinde olduğu gibi yine evin arka avlusunda yer almaktaydı. Bu tipte de bazı örneklerin, hem önde hem de arkada olmak üzere çift avlulu tasarlandıkları görülmektedir. Simetrik plana sahip bu evlerin, ikinci katlarına balkon ilave edilebilmekteydi (Şekil 5.35) ve (Şekil 5.36).

Şekil 5.35 İki katlı İngiliz dönemi evi plan şeması.

Şekil 5.36 İki katlı İngiliz dönemi evi örneği.

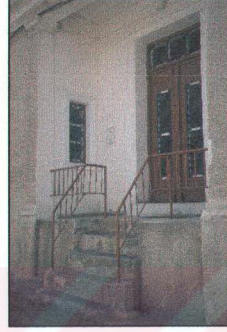
Akdeniz iklimi gibi, sıcak iklime sahip ülkelerde, konut planlamalarında, kapalı mekan ihtiyacı kadar açık ve yarı-açık mekan ihtiyacı da vardır. Bu yüzden Gazi Mağusa'da yapılan binalarda, iklim koşullarından dolayı avlulu, teraslı veya balkonlu; kısacası açık ve yarı-açık mekanlara ihtiyaç vardır. İngiliz döneminde yapılmaya başlanan iki katlı konutlardaki balkonlar da, iklimsel ihtiyaçlardan ve İngiliz kültürünün adaya getirdiği farklı kültürden dolayı ortaya çıkmıştır. İngiliz dönemi balkonları, genellikle evin giriş cephesinde yer almakta ve evin ikinci katındaki orta sofaya açılmaktadır. Balkonlar genelde, konsol olarak çalışmakta, binanın ölçüğü büyüdükçe kolonlar üzerinde taşınmaktadır. Balkonlarda kullanılan korkuluklar, ya demirden ya da çimentodan yapılmaktaydı (Şekil 5.37).

Tek katlı konutlarda olduğu gibi, iki katlı konutlarda da, kapı önü giriş terası önemini korumuştur. Tek katlı konutlarda olduğu gibi, yol seviyesinden yükseltilmesi, basamak kullanımını şart koşturmuştur. Böylece bina girişleri daha tanımlı bir hale gelmiştir. Kapı önü giriş terasları, daha önceden de belirtildiği gibi, hem dinlenme alanı hem küçük bir antre ve hem de küçük bir bahçe vazifesini görmekteydi. Tek katlı İngiliz evi örneğindeki giriş

duvarlarındaki dekoratif nişler, tek katlı ve iki katlı tipin bazılarında küçük pencereler olarak tasarlanmıştır. Genellikle evin salonuna açılan bu ufak pencereler, bitişik nizam konut tipinde cephe azlığından dolayı, artı pencere cephesi kazanılmasına alternatif bir çözüm olarak sunulmuştur (Şekil 5.38).

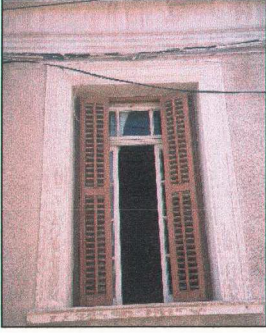
Şekil 5.37 İngiliz dönemi balkon örneği.

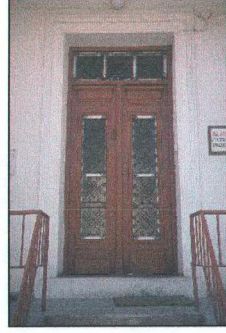
Şekil 5.38 İki katlı İngiliz evi kapı önü giriş terası örneği.

Tek katlı İngiliz dönemi konutlarında kullanılan pencere ve giriş kapısı gibi önemli cephe elemanlarındaki karakter, iki katlı konut tipinde de aynen devam etmiştir. Pencere ve kapı çevrelerinin vurgulanması, ahşabın kullanım şekli ve giriş kapısının kendi içinde pencerelere ayrılarak daha dekoratif ve daha fonksiyonel bir hale gelmesi, bu dönem konutlarında da uygulanmıştır. Pencere ve kapı oranları 1:2 olan bu önemli cephe elemanları, ahşap panjurlarla iklimsel koşullara daha uygun bir hale getirtilmiştir. Ayrıca bu dönemde tasarlanan bu pencereler, sokaktan bakıldığında göz hizasından daha yüksekte yapılarak gerekli mahremiyet ortamı sağlanmış oldu (Şekil 5.39).

İngiliz döneminde yapılan balkon-teras korkulukları, kapı ve pencereler, genellikle kahverengi ve yeşil tonlarında boyanmıştır. Bu da, o dönemde insanların konutlarında doğadan gelen renkleri tercih ettiklerini göstermektedir (Şekil 5.39) ve (Şekil 5.40).

Şekil 5.39 İki katlı İngiliz dönemi evi penceresi. (1:2 oranında).

Şekil 5.40 İki katlı İngiliz dönemi evi giriş kapısı. (1:2 oranında).

5.3.3 Kolonyal Konutlar

İngilizler, aynı zamanda kolonilerde uyguladıkları konut tiplerini de adaya getirmişlerdi. İngiliz Victorian Dönemi'nin özelliklerini yansıtan bu binalar, bir dizi halinde aynı sokak üzerinde sıralanmışlardır. Kentin en yüksek ve en yeşil yerinde konumlandırılan bu binalar, 1920'li yıllarda yapılmış ve bu dönemde ofis olarak kullanılmışlardır. Daha sonra İngiliz valilerine ve yüksek rütbeli kişilere konut olarak verilmişlerdir. Etrafı bahçeli ve yarı-açık verandalı bu konutların, bina ile sokak arası, geniş bir ön bahçeyle ayrılmıştır. İlk dönem İngiliz evlerindeki ön bahçe anlayışı, bu tiplerde çok daha fazla büyümüş, yollar ve sokaklar da eski dönemlere oranla genişletilmiştir (Şekil 5.41). Bu tipteki konutlarda dış mekan, evin en önemli mekanı haline gelmiş, geçiş mekanı olmanın yanında; oturmak, dinlenmek ve misafir ağırlamak için kullanılmışlardır.

Şekil 5.41 Eklektik etkiler taşıyan Kolonyal İngiliz evi örneği.

İncelediğimiz bu konut örneğinde, evin ön cephesinde bulunan kapının iki yanında yer alan sivri kemerli gotik pencereler, Gazi Mağusa'daki Gotik mimariyi anımsatırken, köşelerde taş kullanımı ve bahçe duvarlarındaki çarpaz korkuluklar Victorian döneminin etkilerini yansıtır (Şekil 5.42).

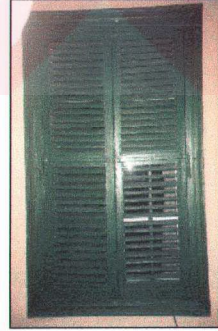

Şekil 5.42 Kolonyal İngiliz evindeki Gotik mimari çizgileri.

Bu yapıların bazı örneklerinde pencere ve kapı oranları aynı kalırken, bazılarında bu oran 1:3'e kadar ulaşmıştır. Şekil 5.43 ve şekil 5.44'te görülen pencere ve kapı boyutları 1:2 oranında kalmış, daha önceki İngiliz evi örneklerinde olan etrafı çerçevelenmiş pencere ve kapı örnekleri, bu tipte görülmemiştir. Pencere ve kapılarda kullanılan kahverengi ve yeşil renkleri, kolonyal tiplerde de kullanılmıştır.

Şekil 5.43 Kolonyal İngiliz evi giriş kapısı örneği. (1:2 oranında).

Şekil 5.44 Kolonyal İngiliz evi pencere örneği. (1:2 oranında)

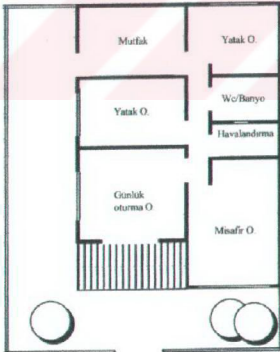
Bu evlerde İngiliz Victorian döneminin özelliklerinin yansımaları, pencere oranlarında, bacalarda, simetrik ve yalın plan tiplerinde, sekizgen çıkmalarda, köşelerde taş ve yöresel malzemenin kullanımında görülmektedir.

5.4 Bağımsız Dönem

Bu dönem Gazi Mağusa'nın tarihi geçmişi yaşatan dokusunun Modern Mimari ile birleşerek ileriye götürme isteminin yaşandığı bir dönem olarak mimari tarihe geçmiştir. Bu dönemde Gazi Mağusa'nın Maraş bölgesi Rum belediyesi tarafından idare edildiği için, Kıbrıslı Rumlar çoğunlukla bu bölgelerde, Kıbrıslı Türkler ise Türk belediyesi tarafından idare edilen Sur-içi'nde yaşamaktaydılar. Dünyada, Modern Mimari akımın görüldüğü bu dönemlerde, özellikle Maraş bölgesindeki yapılarda bu akımın etkileri hissedilmekteydi.

5.4.1 Tek Katlı konutlar

Konutlardaki plan şemasının tamamıyla değişmemesi; Kıbrıslı halkın dışa dönük yaşantı tarzından ve önceki dönemlerdeki mimari tarzlardan etkilenmiş olduğundan dolayıdır. Ancak cephe elemanlarının boyutları, geçmiş dönemlerdeki boyutlara oranla daha farklı olmuş; banyo, tuvalet ve mutfak gibi servis alanları, diğer yaşama mekanları ile tek bir bina içine alınmıştır. Bu dönemdeki bir çok yapıda, İngiliz döneminde ve diğer dönemlerde olduğu gibi, antre alanının olmaması, eve girer girmez günlük oturma odasına ulaşılması, bu dönemde de değişmemiştir. Ayrıca kapı önü terasları bu dönemde de görülmüş ve İngiliz dönemindeki konutlarda olduğu gibi, bu teraslar hem bir antre görevini görmüş, hem de akşam üzerleri oturma alanı olarak kullanılmışlardır (Şekil 5.45) ve (Şekil 5.46).

Şekil 5.45 1972 yılında yapılmış bir Rum evi plan örneği.

Şekil 5.46 1972 yılında yapılmış bir Rum evi örneği.

Bu dönemde Rum halkın maddi durumunun Türk halkından daha iyi olması, bina tasarımlarını çok etkilemiştir. Nerdeyse her Rum evinde bir arabanın oluşu, tasarlanan yeni Rum evlerinde özel araba garajının gereğini ortaya koymuştur. Her evin bahçe korkulukları,

hem yaya girişine göre hem de otomobil girişi olacak şekilde tasarlanmıştır (Şekil 5.46). Garaj-mutfak ilişkisi düşünülerek yapılan bu konutlar, Rum halkın o dönemlerde lüks ve konforlu yaşama ne kadar düşkün olduklarını göstermektedir. Garaj yolunu gölgede tutmak ve mutfak önünü gölge-serin tutmak amacıyla, garaj yolu kenarlarına asma ağacı ekilerek, istenilen ortam yaratılmaktaydı. Günümüzde hala bahçeli evlerde asma ağacı ekilmekte ve bu gölge alanın altında araba parkedilebilmekte, yaz mevsiminde oturulabilmekte ve yemek yenilebilmektedir.

Bu döneme gelindiğinde, pencere ve kapı biçimlerinin değiştiğini görmekteyiz. Pencere oranları 1:1 olarak değişmiş, pencere üzerindeki betonarme lento dışarıya doğru uzatılarak, hem güneşin dik açıyla gelen ışınlarının evin içine girmesi önlenmiş, hem de pencerelere dekoratif bir görünüm kazandırılmıştır. Osmanlı ve İngiliz dönemlerinde gördüğümüz ahşap panjurlar, bu dönemde yine sıkça kullanılmıştır. Ancak bu dönemde yapılan pencere yüzeylerinin, önceki dönemlere göre daha büyük olması, ahşap panjur modelinde kanat sayısının artmasına sebep olmuştur (Şekil 5.47). Giriş kapıları ise oldukça sadeleşmiş, ancak geçmiş dönemlerdeki 1:2'lik kapı oranını korumuştur. İngiliz dönemi iki kanatlı ve pencereli giriş kapıları, bu dönemde giriş, tek kanatlı yapılmaya başlanmıştır. Ancak kapı kanadı üzerindeki açılabilen pencere ve dekoratif demir kullanımı, bu dönemde de birçok konutta görülmüştür (Şekil 5.48).

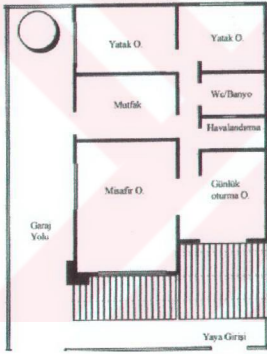
Şekil 5.47 1972 yılında yapılmış bir Rum evi penceresi. (1:1 oranında).

Şekil 5.48 1972 yılına ait bir Rum evi giriş kapısı. (1:2 oranında).

Aşağıda yine tek katlı konut tipine ait, bir öncekinden daha farklı noktaları olan ikinci bir konut örneği incelenecektir.

Şekil 5.49'deki plan şeması, şekil 5.45'deki plan şemasıyla çok ortak noktaları olan bir şemadır. Mutfak-yan bahçe (garaj yolu) ilişkisi, banyo-havalandırma alanı ilişkisi, bitişik nizam oluşu ve giriş-oturma odası-misafir odası ilişkisi; Şekil 5.45'deki ile aynıdır. Ancak Modern Mimari akımın getirdiği yalın çizgiler bu binanın cephelerinde kendini daha belirginleştirmiş ve giriş kapısının önünde yer alan kapı önü giriş terası, bu örnekte ön cephe boyunca genişletilmiştir. Bu teras, hem giriş terası hem de yaz akşamlarında oturulan ve hatta misafir ağırlanan açık, yarı-özel bir mekan olarak kullanılmaktadır. Ayrıca bu dönemde tasarlanan birçok konutun giriş saçağının oldukça sadeleşmiş olması veya hiç olmaması, cephe elemanlarındaki değişimin bir göstergesi olmuştur (Şekil 5.49) ve (Şekil 5.50).

Şekil 5.49 1970'li yıllara ait bir Rum evi plan örneği.

Şekil 5.50 1970'li yıllara ait bir Rum evi örneği.

Sokak-bina ilişkisi de, İngiliz döneminde olduğu gibi, ön bahçe kullanımı ile birbirlerinden ayrılmışlardır. Geniş teraslar (verandalar) dışında; ön, arka ve yan bahçe kavramı da bu dönemdeki konutlarda sıkça görülmüştür.

Giriş kapısı ve pencere oranlarında, Modern Mimari akımın da etkileriyle, belirli bir düzen takip edilmemiştir. Ancak pencere yüzeylerinin geçmiş dönemlere göre daha geniş tasarlanması, bina cephelerinde güneş kontrol elemanlarının kullanılmasına neden olmuştur. Böylece bina cephelerinde, iklimsel özelliklerin de gerektirdiği elemanların (teras, balkon,

pencere veya kapı önlerinde kullanılan ızgara, yatay ve dikey kirişler) kullanılmış olması, bu yapılara konforlu ve modern bir görünüm kazandırmıştır.

5.4.2 İki Katlı Konutlar

Şekil 5.51'deki iki katlı konut örneği, günümüzde hala Rum konut mimarisinin en güzel örneklerinden biridir. Bu bina, narenciye ağaçlarının bulunduğu bir alanda inşa edilmiştir. Üç tarafı narenciye bahçesi olan bu konutun, sokak - bina ilişkisi, diğer Rum evlerinde olduğu gibi ön bahçe ile sağlanmaktadır. Ayrıca bu dönemde yapılan birçok konutun, kendine ait araba park alanının veya garajının bulunduğu, garajın evin ana girişiyle bağlantılı olduğu ve manzara ile iklimsel koşulların düşünülerek tasarlandığı görülmektedir.

Şekil 5.51 1970'li yıllarda Maraş bölgesinde yapılmış iki katlı bir Rum evi.

Tek katlı Rum evlerindeki servis mekanlarının konutun içine girmiş olması, daha önceleri avluda yer alan merdivenin de, binanın içine girdiği görülmektedir. Merdivenin dış cepheden bir kule olarak vurgulanması, Modern Mimari akımın etkilerini yansıtmaktadır. Çeşitli geometrik şekillerin kullanılmaya başlandığı bu dönemde, sade ve yalın çizgiler ön planda olmuştur. Estetik kadar fonksiyonun da düşünüldüğü bu yapılarda, bina içindeki çeşitli fonksiyonlar, bina cephelerine yansıtılmıştır. Geniş terasların ve balkonların kullanıldığı bu dönem yapıları, Kıbrıslı halkın iklimden dolayı, dışa dönük yaşantısını göstermektedir. Açık ve yarı-açık mekanlar, tarihin her döneminde önemini korumuştur. Bina biçimleri ve yaşam tarzı değiştiği halde, Kıbrıs halkının alışkanlıkları pek değişmemiştir.

Pencere ve kapı oranlarında, daha önceden de belirtildiği gibi, Modern Mimari akımın da etkileriyle, belirli bir düzen takip edilmemiştir. İklim, manzara ve yön gibi çevresel faktörler düşünülerek, pencereler, kapılar, teraslar, balkonlar ve odalar şekillendirilmiştir. Bu dönemde yapılan bu konutlar, taşıdıkları özelliklerinden ve karakterlerinden dolayı, özellikle Gazi Mağusa'nın tarihsel süreci içinde yer almış en akıllı binalar olmuşlardır.

5.5 1974 Sonrası Dönemi

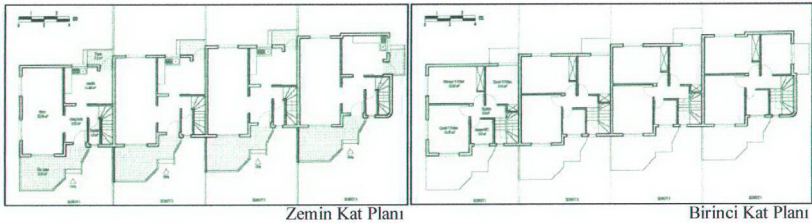
1974 Barış Harekatı sonrası, her alanda bir çöküntü yaşanmış ve bu durumun düzeltilmesi, 1990'lara kadar sürmüştür. Ekonomik yaşantının böylesine büyük bir çöküntüye uğraması, hayat pahalılığının artması sonucunda, kötüleşen yaşam koşulları içinde bireylerin kendi konutlarını yapabilmeleri olanaksız hale gelmiştir. 1974 yılından sonra yapılan binalara bakıldığında, binaların çoğunun işyeri ve apartman olduğu görülmektedir.

5.5.1 Toplu Konutlar

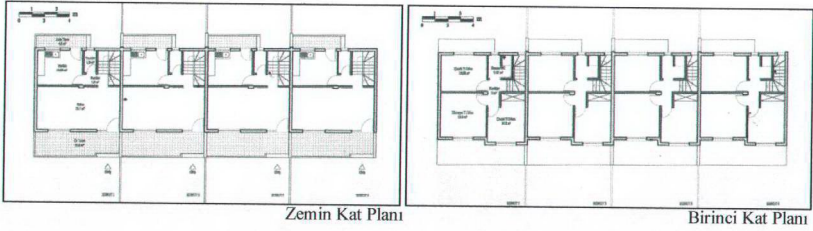
Vatandaşların kira ödeyeceği yerde mal sahibi olma olanağından yararlanabilecekleri, gerek devlet ve gerekse özel şirketler tarafından Gazi Mağusa'da ve Kıbrıs'ın diğer bölgelerinde birçok toplu konut inşa edilmiştir.

5.5.1.1 Devlet Eliyle Yapılan Bahçeli İki Katlı Konutlar

Gazi Mağusa bölgesindeki bahçeli iki katlı sosyal konutların, inşaatına 1980'li yıllarda başlanmış ve 1986 yılında da kullanıma açılmışlardır. Sıra ev tipindeki bu konutlar, Gazi Mağusa-Lefkoşa anayolu yakınlarına inşa edilmişlerdir. Dörtlü ve altılı gruplar halinde tasarlanan bu sıra ev tipindeki toplu konutlar, aynı cephe elemanlarına sahip oldukları için, yapıları oldukça kolay, hızlı ve ekonomik olmuştur. Dörtlü ve altılı gruplar halinde tasarlanan bu konutlar, kendi içlerinde de farklı dönemlerde iki ayrı tipte yapılmışlardır. Bunlar; 1. Etap zig-zag planlı sıra evler şeklinde, 2. Etap ise düz planlı sıra evler şeklinde yapılmışlardır (Şekil 5.52) ve (Şekil 5.53). Ayrıca sıra ev tipinin en önemli avantajlarından biri olan ısı izolasyonu ve konutların kolay ısınabilmesi de, özellikle konut gruplarının orta kısmında yer alan konutlara oldukça avantaj sağlamıştır.

Şekil 5.52 Bahçeli, iki katlı, zig-zag planlı sıra ev tipi.

Şekil 5.53 Bahçeli, iki katlı, düz planlı sıra ev tipi.

Bu konutlar, dönemin aile yapısı, yaşantı biçimi ve ekonomik durumu hakkında çok kapsamlı olmasa da, toplumsal bir araştırma yapılarak tasarlanmışlardır. Bu konutlardaki oda sayısı ve büyüklükleri, burada yaşayacak olan kişilerin tüm ihtiyaçlarını orta düzeyde karşılayabilecek şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca Kıbrıs halkının bahçe içinde dışa dönük yaşantı biçimi de düşünülerek, ilk başlarda bahçeli tipteki toplu konutlar uygulanmıştır (Şekil 5.54).

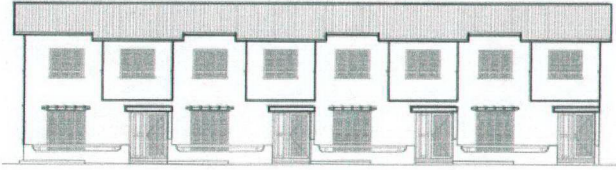
Şekil 5.54 Bahçeli, iki katlı sıra evler.

Şekil 5.55 Bahçeli, iki katlı sosyal konutlar.

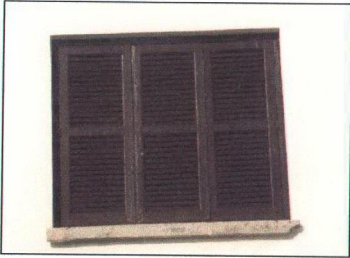
Kıbrıs halkının dışa dönük yaşantı tarzından ve kolay ödeme koşullarından dolayı, bu konut tipi halk tarafından çok ilgi görmüştü. Zig-zag planlı olan konutlar, teraslar hariç yaklaşık 90 m² alana sahip iken, daha sonraki etapta yapılan düz planlı konutlar ise, teraslar hariç yaklaşık 85 m²'lik bir alanda tasarlanmışlardı. Ancak mutfak alanlarının, halkın yaşantı tarzına göre ve mutfakta yemek yeme alışkanlıklarına göre yetersiz olması üzerine, burada yaşayan birçok aile, mutfaklarını genişletmek zorunda kaldı. Devletin binalara ilave yasağı koymuş olmasına rağmen, ihtiyaçtan dolayı yapılan bu eklemeler sonucunda, yine devlet, her haneye 20 m²'lik artı mutfak alanı hakkı tanımıştır. Bunun yanında, Kıbrıs halkının 1974 öncesinden bu güne gelmiş özel araba park yeri alışkanlığı, kendini kötü eklemelerle, bina cephelerinde göstermiştir (Şekil 5.54).

Bu bina cepheleri tasarlanırken, küçük bir Akdeniz evi veya küçük bir Kıbrıs evi yansıtılacak düşüncesiyle projeye yaklaşılmıştı. Ancak kullanılan pencere ve giriş kapısı oran ve biçimleri tam olarak istenilen düşünceyi yansıtmıyordu. Buna rağmen ön ve arka bahçe kullanımı, çatı biçimi, kat sayısı, kapı önü terası ve pergola oluşu; kısacası kapalı mekanlar kadar yarı-açık ve açık mekanlara da önem verilmesi halkın bu binaları tercih etmesi için yeterli bir nedendi (Şekil 5.55) ve (Şekil 5.56) .

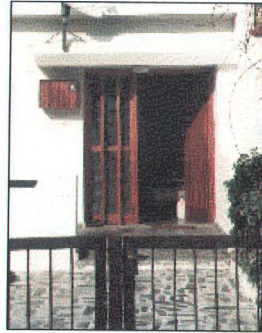

Şekil 5.56 Düz planlı sıra tipin giriş (ön) cephesi.

Bina cephelerinin tam olarak Kıbrıs evinin karakterini yansıtmaması, mimarının hiç düşünülmemiş olduğunu göstermez. Ekonominin ön planda olması ve kısa sürede evsiz halkı ev sahibi yapabilmek amacıyla, mimari detaylar göz ardı edilmiştir. Ancak yine de 1974 sonrasında yapılan toplu konutlar içinde, kültürümüze, yaşantı biçimimize, aile yapımıza ve iklimsel koşullara en uygun toplu konut yapıları, sıra ev tipindeki bu konutlar olmuştur. Pencere oranlarının neredeyse 1:1 oranında, biçim olarak ahşap panjurdan yapılmış olması, geçmiş dönemin hiçe sayılmadığını, ama çok da göz önünde tutulmadığını göstermektedir (Şekil 5.57). Giriş kapısı ise biçim olarak tamamen değişmiş olsa da, 1:2 oranı korunmuştur. Ancak kapının yan tarafında, kapının devamı gibi görünen dikey pencere, kapının oranını değiştirmektedir (Şekil 5.58).

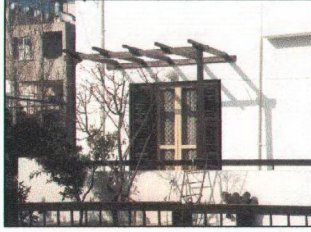

Şekil 5.57 Sıra ev tipine ait pencere örneği.

Şekil 5.58 Sıra ev tipine ait giriş kapısı örneği.

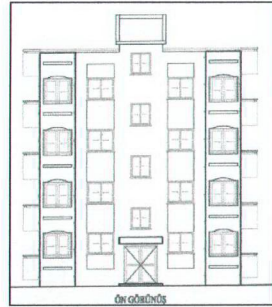
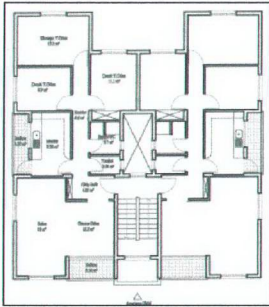
Devlet eliyle yapılan sıra ev tipindeki bu toplu konutların, hem zig-zag tipinde hem de düz tipinde kapı önü giriş terası kullanılmıştır. Bu teraslar, biçimsel olarak farklılıklar gösterse de, konumları ve kullanım şekilleri itibarıyla genel bina ölçeği doğrultusunda iyi tasarlanmışlardır. Gündüz ve akşam kullanımlarına uygun şartlarda olabilmeleri için, gölge alan yaratabilen ahşap pergolalar kullanılmıştır.

Şekil 5.59 İki katlı sıra ev tipine ait genişletilmiş kapı önü giriş terası.

5.5.1.2 Devlet Eliyle Yapılan Apartman Tipindeki Sosyal Konutlar

Devlet eliyle yapılan apartman tipindeki sosyal konutlar, 1980'li yıllarda, bahçeli iki katlı sosyal konutlar ile aynı zamanda inşa edilmeye başlanmıştır. Bu dönemde bahçeli iki katlı sosyal konutlar, %86 oranında iken, apartman tipi sosyal konutlar %14 civarındaydı. Ancak 1990'lı yıllardan itibaren apartman tipindeki sosyal konut oranı % 100'ü bulmuştur. Kısacası bahçeli iki katlı sıra ev tipinden tamamiyle vazgeçilmiştir. Önceleri sadece her katta iki daire olacak şekilde, 103 m² olarak tasarlanan dört katlı bloklar, daha sonraları buna 85 m²'lik ve 60 m²'lik, yine her katında iki dairesi olan dört katlı bloklar da eklenmiştir. Bu blokların bazıları, zemin katlar dükkan şeklinde, beş katlı olarak tasarlanmışlardır (Şekil 5.60) ve (Şekil 5.61).

Şekil 5.60 103m²'lik sosyal konut apartmanı.

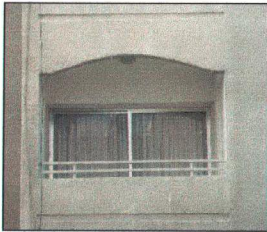
Şekil 5.61 Sosyal konut apartmanı cephesi.

Tarihsel süreç içerisinde, Kıbrıs halkının dışa dönük yaşantısı ve bahçe içinde az katlı konutlarda yaşamış olması, daha önceden belirtilmişti. Günümüzde de Kıbrıs halkının aynı alışkanlıkları taşıdığı bilinmektedir. 50 kişiyle yapılan anket sonucunda da, Gazi Mağusa halkının apartmanda yaşamayı tercih etmediğini, bahçe ile ilişkili az katlı yapıları tercih ettikleri bir kez daha ispatlanmıştır. Ancak K.K.T.C Hükümeti'nin Sosyal Konut Dairesi'nden birkaç kişilik bir anket ekibini organize edip, küçük çapta da olsa yapabileceği bir kültür çalışmasını göz ardı etmesi, anket sonuçlarının ne olacağını bildiklerinin en önemli kanıtıdır. Ne yazık ki günümüzde, Avrupa ülkelerinde, insanların mutlu ve rahat olabilecekleri konutlar tasarlanırken, K.K.T.C'de, insanların yaşantı biçimine aykırı, iklim koşullarına uymayan, mimari değeri olmayan ve şehir dokusuna aykırı olan konutlar yapılmaktadır (Şekil 5.62).

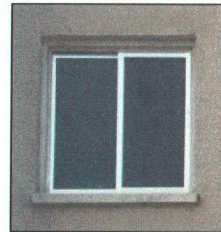

Şekil 5.62 Devlet eliyle yapılmış olan apartman tipi sosyal konutlar.

Gelişmiş ülkelerde toplu konutlar tasarlanırken, yerleşme, sadece binalar olacak şekilde değil; içinde bulunduğu yeşil alanlarıyla, oto-parklarıyla, oyun ve spor alanlarıyla, kısacası ortak etkileşim alanlarıyla birlikte düşünülür. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ise, toplu konutlar proje bazında, halka kolay satabilme amacıyla, peyzaj projesiyle birlikte sunulurken, konut tesliminde, insanlara ortak etkileşim alanları olmayan, doğayla ve dış yaşantıyla sadece 2 m²'lik balkonlarla bağlantı sağlanmaya çalışılan betonarme bloklar verilmektedir (Şekil 5.63).

Şekil 5.63 Apartman tipi sosyal konutlara ait yarı-açık balkon örneği.

Şekil 5.64 Apartman tipi sosyal konutlara ait pencere örneği.

Günümüzde yapılan birçok toplu konutta herşeyin standartlaştığı gibi balkon, kapı ve pencere gibi önemli cephe elemanlarının da standartlaştığı gözlemlenmektedir. Bunun en önemli sebebi; kolay, hızlı ve ucuz malzemeler kullanılarak, bu elemanların sözde tasarlanması ve önemli bir işçilik gerektirmemesidir. Geçmişte oldukça sık kullanılan ahşap ve demirin, günümüzde yerini alüminyum profillere ve PVC'den yapılmış kapı ve pencerelere bıraktığı, şekil 5.63 ve şekil 5.64'te görmek mümkündür. Tüm bunların yanında, pencere oranları değişmiş, cephelerde, Kıbrıs mimarisine özgü çizgiler kalmamıştır. Şekil 5.63'te görüldüğü gibi, balkonun üstünde hiçbir amacı olmayan şekilsiz bir kemer olması, Kıbrıs'a ait bir çizginin bu kadar kolay yansıtılmayacağını anlatmaktadır.

5.5.1.3 Özel Şirketler Tarafından Rant Amacıyla Yapılan Apartman Tipindeki Toplu Konutlar

Kuzey Kıbrıs genelinde devlet eliyle yapılmaya başlanan apartman tipindeki toplu konutların ardından, özel sektör de apartman tipindeki toplu konut üretimine el attı. Kuzey Kıbrıs genelinde ve özellikle Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin kurulmasıyla, Gazi Mağusa gibi şehirlerde, öğrenci nüfusundan dolayı şehir nüfusu da artmıştır. Buna bağlı olarak, konut kiralama yönündeki eğilim çoğalmış, bunun bilincinde olan Kıbrıs halkı da, durgun ekonomilerini canlandırmak adına, ödeme koşulları çok cazip olan bu apartman dairelerinden satın almışlardır. Bu daireleri alan kişilerin büyük bir çoğunluğu, bahçeli eve sahip oldukları için bu konutlarda yaşamayı tercih etmemişler, satın aldıkları apartman dairelerini para kazanmak adına üniversite öğrencilerine kiralamışlardır. Ayrıca Kıbrıslı Türklerin düşünceleri, gelir ve enerjileri, genellikle çocuklarının iyi bir eğitim alması, mutlu bir evlilik yapması ve iyi bir iş sahibi olması üzerinde yoğunlaştığı için, satın alınan bu apartman daireleri, ileride çocuklarının ev sahibi olabilmeleri için yapılan bir yatırım olarak görülmektedir.

Rant amacıyla yapılan bu apartmanlar, Gazi Mağusa'nın az katlı yapılardan oluştuğu sokak dokusunu ve şehir dokusunu hızla bozmaktadır. Gazi Mağusa'daki artan konut talebine yanıt verebilmek için hızlı, ucuz malzeme ve ucuz işçilikle inşa edilen bu apartmanlar, geçmişteki konut örneklerini, yaşantı tarzımızı ve kültürümüzü hiçe sayarak, her ülkede yapılabilecek türden, hiçbir karakter taşımayan binalardandırlar. Hiçbir mimari değeri olmayan bu yapılar, buldukları yerleşme içinde yerden bitmiş beton ağaçlar olarak görülmektedirler. Devlet eliyle yapılan apartman tipindeki sosyal konut yerleşmelerinde olduğu gibi, özel sektörde yapıldığı yerleşmelerde de, yeşil alanlar, oto-park alanları, oyun ve spor alanları düşünülmemektedir (Şekil 5.65) ve (Şekil 5.66).

Şekil 5.65 Özel sektörün yaptığı rant amaçlı toplu konutlar.

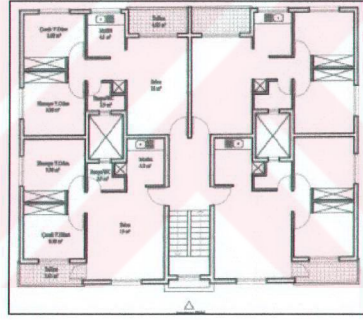

Şekil 5.66 Özel sektörün yaptığı rant amaçlı toplu konutlar.

Özel şirketlerin rant amacıyla yaptığı bu siteler, Kuzey Kıbrıs'ın üç önemli kentinde inşa edilmiştir. Bu şirketlerin iklim, manzara, yön, aile yapısı, yaşantı biçimi ve ekonomi gibi çevresel koşulları göz ardı ederek yaptıkları bu apartmanlar, seçilen arazi üzerinde en fazla apartman bloğu inşa edilebilecek şekilde yerleştirilmektedirler (Şekil 5.67) ve (Şekil 5.68).

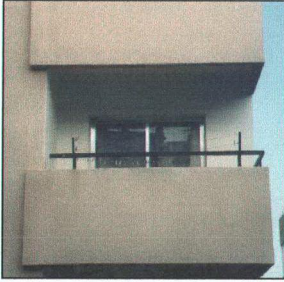
Şekil 5.67 Özel bir şirkete ait her katında iki dairesi olan apartman örneği.

Şekil 5.68 Özel bir şirkete ait her katında dört dairesi olan apartman örneği.

İnsanların bu konutlarda, rahat ve konforlu yaşamalarının ön planda olması gerekirken, bunun tam aksine kar ve rant ön planda olmaktadır. Plan şemaları ve cepheleri birbirine oldukça benzeyen bu bloklar, arazi üzerine sadece 6m aralıklarla bir dizi halinde yerleştirilmektedirler.

Pencere, kapı ve balkon oranlarının kaybolduğunu daha önceden belirtmiştik. Devlet eliyle yapılan apartman tipi sosyal konutlardaki sorunların tümü, özel şirketler tarafından yapılan apartman tipindeki toplu konutlarla aynıdır. Küçük balkonlar, yetersiz sokak-bina ilişkisi, yetersiz yarı-açık alanlar ve yetersiz kapalı mekanlar, bu tipteki yapıların başlıca sorunudur (Şekil 5.69).

Şekil 5.69 Özel şirketlerin yaptığı bir balkon örneği.

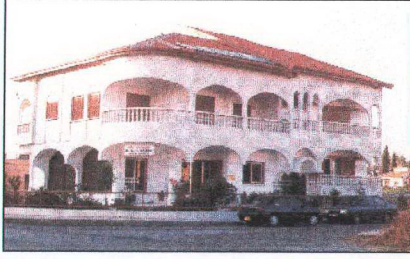

Şekil 5.70 Halk tarafından sonradan monte edilmiş panjur örneği.

Kuzey Kıbrıs'daki toplu konutlarda karşılaşılan önemli bir diğer sorun ise, konuta taşınıldıktan sonra insanların umdukları kaliteyi bulamamalarıdır. Tam olarak açılıp kapanmayan pencere ve balkon kapıları, çalışmayan musluklar, vs. gibi sorunlar, buraya taşınan insanların, konutları için fazladan para harcamalarına neden olmaktadır (Şekil 5.70). Bu durum ise, konutları satın alan kişiler üzerinde maddi sıkıntı, huzursuzluk ve mutsuzluk gibi kötü psikolojilere itmektedir.

5.5.2 Özel Konutlar

Özel konutlar, mal sahiplerinin mimari kültür yoksulluğundan dolayı, yeni modern bina diye istemde buldukları, çoğu kez hiçbir mimari değeri olmayan çoğunlukla iki katlı yapılarıdır. Mal sahibinin maddi gücü oldukça yüksekse, kat sayısı üçü bulabilmektedir. Halk dilinde bu türdeki konutlara villa denilmektedir. Bu tür konutların bir diğer sahipleri, 1950'li yıllarda İngiltere'ye göç etmiş, orada yaşadıkları sürece Kıbrıslılık kültürünü yitirmiş, düşünce yapıları günümüz Kıbrıs'ı için oldukça geri kalmış ve maddi durumu oldukça yüksek olan kişilerdir. Bu tipteki konutların (villaların) birçoğunun cephelerinde, Kıbrıs'ın geleneksel mimarisine ait hiçbir ayrıntı görülmemektedir. Dergilerden seçilmiş bu cephelerin ardına yerleştirilmiş bir plan şeması söz konusudur. Çevresel koşullar göz ardı edilmiş, Kıbrıs iklimine, kültürüne ve yaşantı tarzına aykırı konutlar ortaya çıkmıştır (Şekil 5.71).

Şekil 5.71 Çevresel koşulların ve kültürel mimarinin gözardı edildiği bir özel konut.

Kıbrıs evi dendiğinde, Doğu Akdeniz’de de olduğundan dolayı, ilk akla gelen, kemerli, az katlı, teraslı, balkonlu ve beyaz badanalı evler gelir. Ancak bir konutu, beyaza boyayarak, kemerli, teraslı ve balkonlu tasarlayarak, Kıbrıs’a özgü bir konut tipi elde etmiş olmayız. Yukarıda belirtilen, kemerin, beyaz badananın, terasın ve balkonun, binalarda bir kullanım amacı vardır. Geçmişte kemer, yığma yapılarda taşıyıcı bir eleman olarak kullanılıyordu. Beyaz renkli kireçle yapılmış badana, sıcak iklimlerde fazlaca olan sinek ve böcekleri kaçırmak, sokaklardaki darlıktan kaynaklanan karanlık etkisini azaltmak ve bina yüzeylerindeki güneş ışığını yansıtıp, ısıyı azaltmak için yapılıyordu. Teras ve balkonlar da, hepimizin bildiği gibi, serin ve gölge bir ortam oluşturup, oturmak ve misafir ağırlamak için inşa ediliyordu. Şekil 5.70’deki örnekte, yukarıda söz edilen kemer, beyaz badana, balkon ve teras gibi geleneksel elemanlar kullanılmış, ancak kemerler, oran olarak kendi içinde tutarsız ve taşıyıcı bir özelliği olmadan tasarlanmışlardır. Balkonların ve terasların ne kadar doğru konumlandırıldığına eleştirmek yerine, biçim ve balkon korkuluklarının ne kadar gereksiz ve abartılı kullanıldıklarını belirtmek daha doğru olacaktır. Bunların yanında, pencere ve giriş kapısı, biçim ve oran olarak, Gazi Mağusa’nın hiçbir döneminde görülmemiştir. İncelediğimiz bu örnek, Gazi Mağusa bölgesinde ve hatta Kuzey Kıbrıs genelinde, sıkça karşılaşılan bir modeldir. Bu eleştiri, sadece bu konut için değil, bu tipteki tüm konutlar için yapılmıştır.

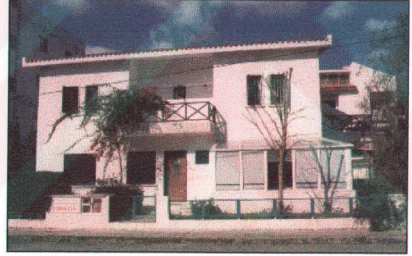
Yukarıda eleştirilen konutlar dışında, günümüzde sayıları az olmakla beraber iyi örnekler olarak gösterebileceğimiz, Kıbrıs’ın mimari kültürüne uygun özel konutlar da yapılmaktadır. Bu konutlar, geçmişe göre planlama açısından değişmiş olsa bile, bina cephelerindeki mimari detaylar, pencere ve kapı oranları, Kıbrıs’ın geleneksel mimarisini yansıtmaktadırlar. Bu noktada önemli olan, kültürümüze, yaşatı biçimimize, çevresel koşullara ve günümüz koşullarına göre bir plan şeması oluşturulmasıdır. Geçmişte olduğu gibi, servis mekanlarının avluda yer alması, bir konutta birkaç neslinin bir arada yaşaması bu çağda beklenmemelidir.

Günümüzde hem kadının hem erkeğin çalışması, hane halkının görev dağılımını da değiştirmiş, görevler ve roller paylaşılmıştır. Tüm bunların ışığında da, yaşam tarzı ve mekan organizasyonu değişmiştir. Ancak açık mekan, yarı-açık mekan ihtiyacı, çevresel koşullardan dolayı önemini kaybetmemiştir.

Geleneksel dokunun özellikle Gazi Mağusa Sur-içi bölgesinde yer alması, Gazi Mağusa dokusuna uygun yapıların sadece Sur-içi'nde yapılacağı anlamına gelmemelidir. Gazi Mağusa'nın her bölgesinde, geleneksel mimari elemanların senteziyle tasarlanmış binalar yapılmalıdır (Şekil 5.72) ve (Şekil 5.73). Aşağıdaki resimlerde görülen konut, Kıbrıslı bir mimar ve aynı zamanda Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olan Sn.Uğur Ulaş Dağlı tarafından tasarlanmıştır. Uğur Ulaş Dağlı ve Dr.Okan Dağlı'ya ait olan bu ev, Gazi Mağusa'da köşe bir arsa üzerine inşa edilmiştir. İki katlı olan bu konutun zemin katı, yaşama mekanı ve Dr. Okan Dağlı'ya ait muayenehane olarak ikiye ayrılmıştır. Muayenehane ile evin girişleri, birbirlerinden bağımsız olarak tasarlanmıştır. Evin ikinci katı ise, yatak odalarının, çalışma, hobi, vs. gibi odaların olduğu, özel mekandır (Şekil 5.72) ve (Şekil 5.73).

Şekil 5.72 Geleneksel mimari elemanların senteziyle tasarlanmış bir konut.

Şekil 5.73 Aynı konutun başka açıdan çekilmiş fotoğrafı.

1994 yılının Ekim ayında inşaatına başlanan bu ev, Kıbrıs özelliklerini yastıyan bir ev ve hatta "Magosalı kimliğini taşıyan bir ev" konseptinden yola çıkılarak tasarlanmıştır. Bu ev, Gazi Mağusa'nın geleneksel ev tipi olan Latin, Osmanlı, Koloni üsluplarına Akdeniz kültürünün de katılmasıyla oluşan ilginç bir sentezin sonucunda ortaya çıkmıştır ^{**}.

^{**} Arabacı, G. B., (1996), Sıcak bir Kıbrıs Rüzgarı, House Dergisi, 5, İstanbul.

Eve giriş, büyük bir saçak altından yapılmakta ve girişin her iki yanda yer alan taş kaplama duvarlar da, 1192-1489 yılları arasında Luzinyanlar tarafından yapılmış ve Venedikliler tarafından restore edilmiş, Sur-içi'ni çevreleyen surları çağrıştırmaktadır (Şekil 5.74).

Kıbrıs'ın Akdeniz iklimine (yazları sıcak ve kurak, kışları ılıman) sahip olması, konut tasarımındaki başlangıç noktasını iç avlu etrafında yoğunlaştırmıştır. İç avlu, gün içinde en önemli mekan durumundadır. Çünkü iç avlu, yazları sabah kahvaltısıyla akşam yemeğinin, kışın ise öğle yemeğinin yenildiği yerdir. Yani mutfakın uzantısı olma özelliğini göstermektedir (Şekil 5.75).

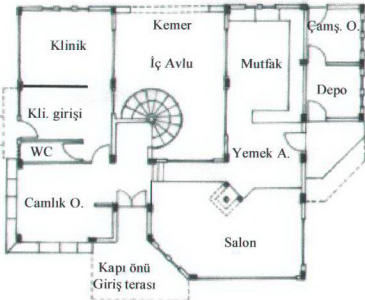

Şekil 5.74 Evin giriş kapısı.

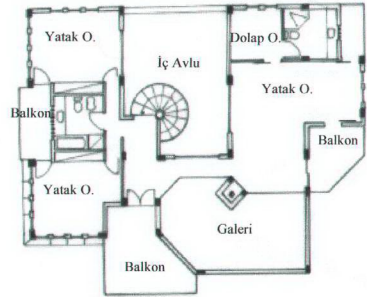

Şekil 5.75 İç avludan bir görüntü.

Konutun plan şeması U-şeklinde olup, muayenehane, evin sol tarafında yer almaktadır. Muayenehane ile konutun kesişme noktasında yani evin köşesinde, "kışık oda" ya da 1960 sonrası Kıbrıs evlerinde oldukça sık görülen "camlık odası" tasarlanmıştır. Kıbrıs halkı için ve özellikle ev halkı için önemli bir mekan olan mutfak, açık plan şeklinde tasarlanmış ve buna bağlı olarak mutfak ile yaşama mekanı arasında bir bağlantı kurulmuştur (Şekil 5.76).

Zemin Kat Planı

Birinci Kat Planı

Şekil 5.76 Dr. Uğur Ulaş Dağlı ve Dr. Okan Dağlı'ya ait konutun plan şeması.

Bu konutun en önemli özelliği ya da konsepti, Kıbrıs kültürünü ve geçmişini günümüze uyarlayarak, bir Kıbrıs evi hatta Mağusa evi tasarlamaktır. Bu konsept gerçekleştirilirken, sadece plan boyutunda değil, cephelerde kullanılan birtakım elemanlarla da vurgulanmaya çalışılmıştır. Örneğin; cephelerdeki 1:3'lük pencere oranları ve çapraz ahşap korkulukları, İngiliz kolonyal konutlarındaki çizgileri taşımaktadır. İç avluda görülen kemer ise Gotik stilinin Osmanlı stiliyle birleşmesi sonucu oluşan geleneksel Mağusa evinin günümüze uyarlanmasıdır (Şekil 5.75). Ayrıca evin dış cephesinde kullanılan renkler de, geçmiş Mağusa tarihi düşünülerek seçilmiştir. Ahşap panjurlu pencerelerde kullanılan ve Akdeniz mimari kültürünün renkleri olan mavi-yeşil rengi de, duvarların beyaz olmasıyla, evin cephelerinde istenilen renk ve doku etkisi de yakalanmıştır (Şekil 5.77) ve (Şekil 5.78).

Şekil 5.77 Mavi-yeşil renge boyanmış ahşap panjurlu pencereler. (1:3 oranında).

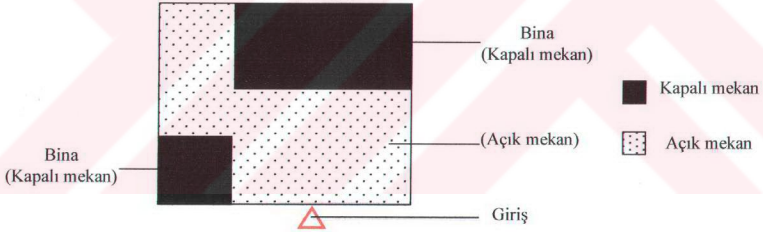
Şekil 5.78 Mavi-yeşil renkteki muayenehane penceresi. (1:1 oranında).

Bu konutun tasarımı üretilen konseptin bina geneline yansıtılış biçimi, kişilere göre değişebilir. Ancak Gazi Mağusa geneline bakıldığında, belirli bir konsept çerçevesinde ve Gazi Mağusa kinliği düşünülerek tasarlanan konut sayısı oldukça azdır. Bu konutun, bu kadar düşünceli yansıtması bakımından, iyi bir örnek teşkil etmesi gereğine inanılmaktadır.

5.6 Bölüm Sonuçları

Bu bölümde önceki sayfalarda yapılan çalışmalar, sadeleştirilerek analiz edilmiştir. Bu analiz çalışması, Venedik dönemindeki sivil mimarlık (konut) örneklerinden başlayıp, günümüz konut örneklerine kadar uzanan tarihsel süreç içerisinde yapılmıştır.

Çizelgelerde görülen küçük kutular içindeki siyah dikdörtgen şekiller ve taralı alanlar, bina-avlu/bahçe ilişkisini göstermektedir. Bunu açıklayacak olursak; en büyük taralı dikdörtgen, binanın veya binaların arsa sınırını ve açık mekanları göstermektedir. Taralı alan içindeki daha küçük siyah dikdörtgen şekiller de bina kütlelerini (kapalı mekanları) göstermektedir. Taralı dikdörtgen dışındaki üçgensel oklar ise binaya ya da avluya/bahçeye girişi göstermektedir. Bu şekiller (küçük vaziyet planları), sekiz değişik biçimde oluşturulup, çizelge üzerine yan yana yerleştirilmişlerdir. İncelenen konut tipine göre bu vaziyet planlarından bir tanesi işaretlenmiştir. Böylece sekiz değişik vaziyet planları arasında tarihsel süreç içerisinde karşılaştırma olanağı sağlanmıştır (Şekil 5.79).

Şekil 5.79 Analizlerde yer alan küçük vaziyet planı örneklerinden biri

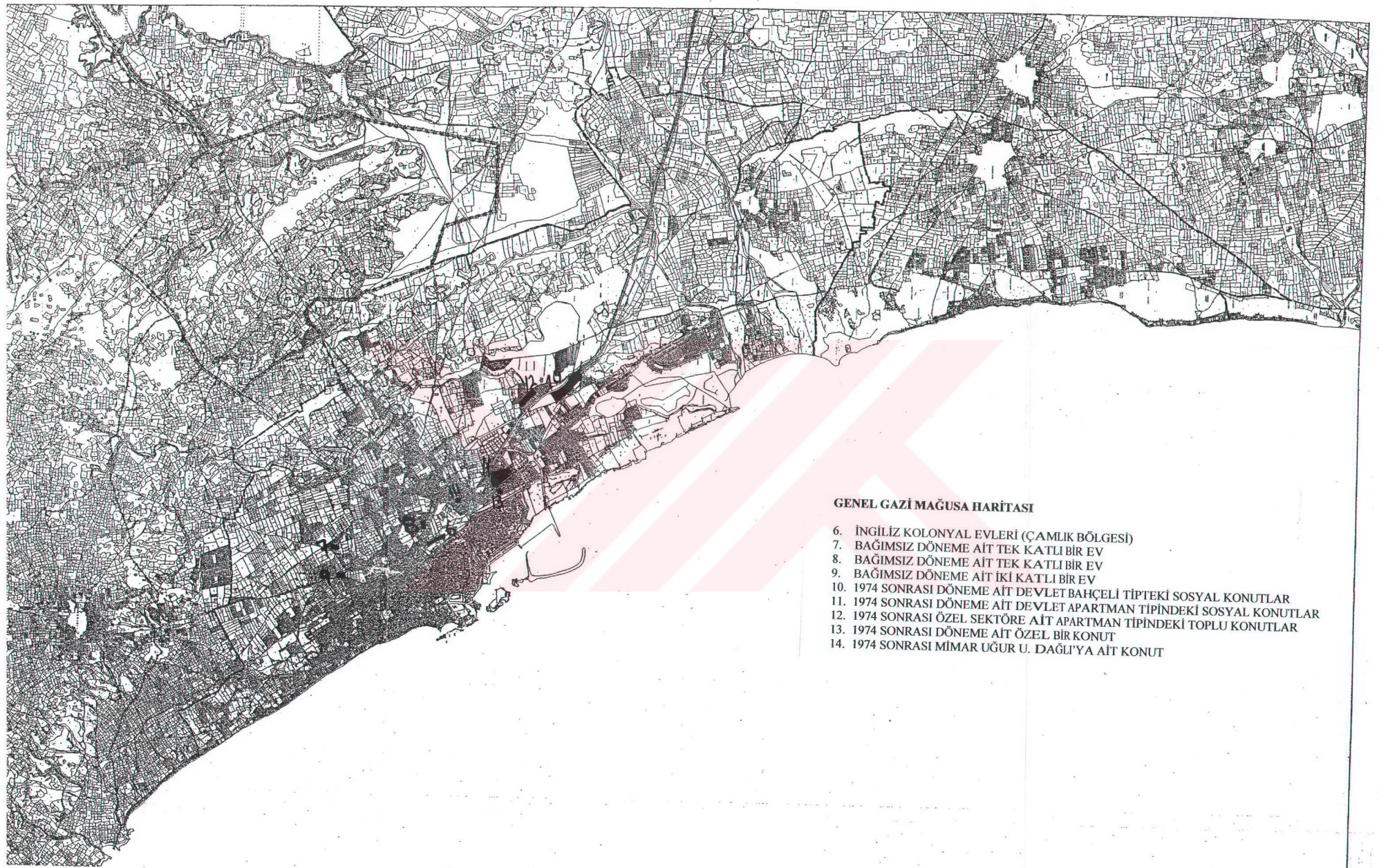
Çevresel koşullar kapsamında yapılan bu analizler, fiziksel ve toplumsal çevre açısından incelenmiştir. Geleneksel mimari elemanlar olarak nitelendirdiğimiz kemerler, giriş kapıları, pencereler, avlular/bahçeler, kapı önü giriş terasları, balkonlar ve merdivenler, hem fiziksel hem de toplumsal açıdan analiz edilmiştir.

Çizelgelerle ilgili yapılan bu kısa açıklamadan sonra beşinci bölümde detaylı bir biçimde incelenen konutları, çizelgeler üzerinde dönemlere ayırmak, dönemler arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri saptamak açısından kolaylık sağlayacaktır. Takip eden sayfalarda, yukarıda bahsedilen çizelgeler yer almaktadır.

**GAZİ MAĞUSA SUR-İÇİ
BÖLGESİ HARİTASI**

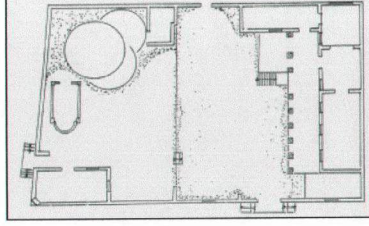
1. VENEDİK EVİ
2. TEK KATLI OSMANLI EVİ
3. İKİ KATLI OSMANLI EVİ
4. TEK KATLI İNGİLİZ EVİ
5. İKİ KATLI İNGİLİZ EVİ

Şekil 5.80 Sur-içi haritası ve incelenen konutların konumları

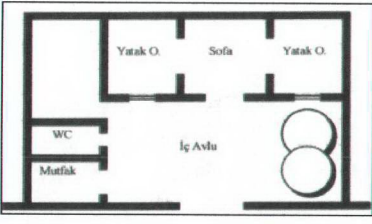
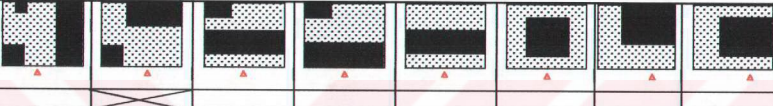
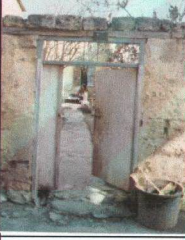

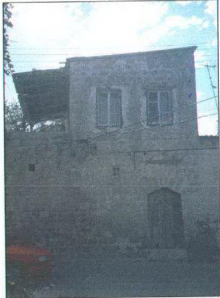
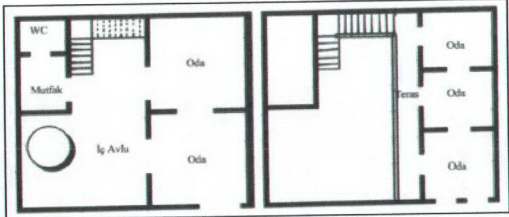

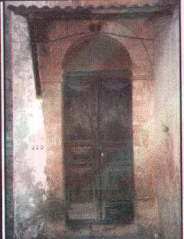

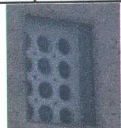
Şekil 5.81 Gazi Mağusa Haritası ve incelenen konutların konumları

VENEDİK DÖNEMİ (1489-1571) **GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ**

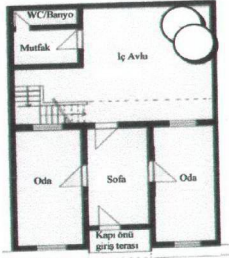
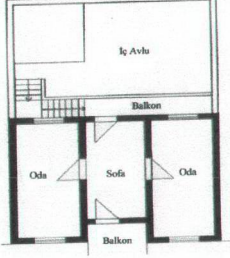

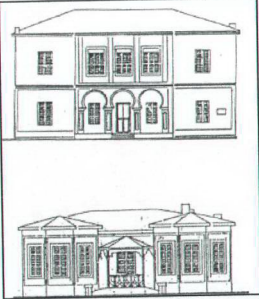
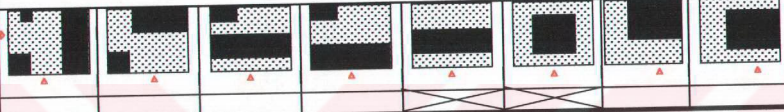

Katharina Cornaro Evi (Tek kath)	FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı	Geniş ve düz sokaklar		Din:	Hristiyan
Sokak-Ev ilişkisi	Sokak-Avlu-Ev ilişkisi		Mahremiyet:	Oldukça önemli.
Kemer kullanm amacı	Yarım ay şeklinde, ana giriş kapısının taşınması amacıyla kullanılmıştır.		Giriş kapısını daha gösterişli kılmak için kullanılmıştır.	
Giriş Kapıları		Oran:	1:1,5	<p>Bu dönemde yapılan ana giriş kapıları yarım ay şeklinde tasarlanırken, servis kapıları gibi daha az önemli kapılar, düz başlıklı bir biçimde tasarlanmaktaydı. Böylece cephe elemanları, önem sıralarına göre, daha sade veya daha gösterişli bir biçimde tasarlanabiliyorlardı.</p>
		Renk:	Kahverengi	
Pencereler		Oran:	1:1	<p>Sokağa bakan pencereler, göz hizasından oldukça yükseğe yerleştirilmiştir. İç avluya bakan yüzünde ise, ahşap pencere kanat kullanımıyla, gerekli görsel mahremiyet sağlanmıştır.</p>
		Renk:	Kahverengi	
Malzeme:	Ahşap	Bu dönemde, pencereler de, en az kapılar kadar cephede önemliydi. Pencereler de, kesme taş kullanımıyla cephede oldukça vurgulanmışlardır.		
		Avlular-Bahçeler		
Kapı önü g. terası	Kot farkıyla ayrılmış, iki iç avlusu bulunmaktadır. Bu avlu, yüksek taş duvarlarla çevrilmiştir.		Oturma, yemek yeme ve hazırlama, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.	
Balkon	Ana binada, kapı önü giriş terası görülmüştür.		Oturma, yemek yeme amacıyla kullanılmıştır.	
Balkon	Bu dönemde balkonlu yapı görülmemiştir.			
Yeşil Doku	İç avluda çeşitli meyve ağaçları ve gölge alan yaratma amacıyla birçok ağaç vardır.			
Merdiven	Bina girişlerinde iki yönlü basamaklar kullanılmıştır.			

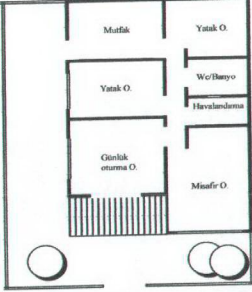

OSMANLI DÖNEMİ (1571-1878)		GAZİ MAÇUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ	
			
			
Tek Katlı Osmanlı Konutu		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı		Dar ve organik (kıvrılarak giden)	
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Avlu-Ev ilişkisi	
Kemer kullanım amacı		Bazı giriş kapılarında, bina-iç avlu arasında yer alan, yarı-açık alanlarda taşıyıcı olarak kullanılmıştır.	
Giriş Kapıları		Oran:	1:2
		Renk:	Yeşil, gri, Kahverengi
		Malzeme:	Ahşap
		Bu dönemde giriş kapıları, sadece fonksiyonu karşılayan, önemsiz elemanlar olarak kullanılmışlardır.	
Pencereler		Oran:	1:1.5
		Renk:	Yeşil, gri, Kahverengi
		Malzeme:	Ahşap
		Bu dönemde pencereler de kapılar gibi, sadece fonksiyonu karşılayan, önemsiz elemanlar olarak kullanılmışlardır.	
Avlular-Bahçeler	Yüksek taş duvarlarla çevrili bir iç avlu vardır.		Oturma, yemek yeme ve pişirme, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.
Kapı önü g. terası	Kapı önü giriş terası görülmemiştir.		
Balkon	Bu dönemde balkonlu yapı görülmemiştir.		
Yeşil Doku	İç avluda çeşitli meyve ağaçları ve gölge alan yaratma amacıyla birçok ağaç vardır.		
Merdiven	Girişin önünde sekiz dediğimiz tek bir basamak vardır.		
		Din:	
		İslamiyet	
		Mahremiyet:	
		Oldukça önemli.	
		Cami gibi dini yapıların avlusunda da görülen bu kemerler, islamiyeti simgeler.	
		Venedik dönemi kapılarını anımsatan tek katlı Osmanlı evi giriş kapıları, halkın fakir olmasından dolayı, pek fazla önemsenmemişlerdir. Bu dönemdeki tek katlı konutlarda, fonksiyonun ön planda olması, halkın neden cephe elemanlarına önem vermediğini açıklamaktadır.	
		Osmanlı halkının iç dönük yaşantı biçimi, tek katlı konutlardaki sokağa bakan pencerelerini, mahremiyetten dolayı göz seviyesinden yüksekte yapmasına ya da sokağa bakan cephelere pencere açılmaması neden olmuştur. Ayrıca giriş kapıları gibi, fakirlikten dolayı, pencereler de pek fazla önemsenmemiştir.	

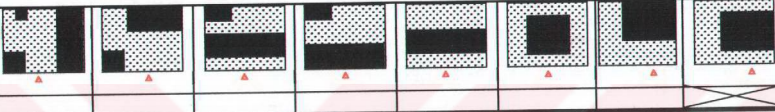
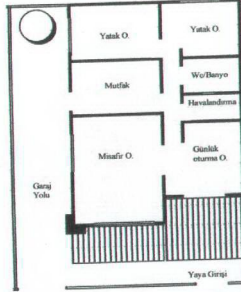
OSMANLI DÖNEMİ (1571-1878)		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ			
					
					
İki Katlı Osmanlı Konutu		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı		Dar ve organik (kıvrılarak giden)		Din: İslamiyet	
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Avlu-Ev veya Sokak-Ev ilişkisi.		Mahremiyet: Oldukça önemli.	
Kemer kullanım amacı		Bazı giriş kapılarında, bina-iç avlu arasında yer alan, yarı-açık alanlarda taşıyıcı olarak kullanılmıştır.		Cami gibi dini yapılarda görülen bu kemerler, İslamiyetin kabulünü simgeler.	
Giriş Kapıları		Oran:	1:2	Bu dönemde iki katlı konutlarda oturan halkın, tek katlı evlerde oturan halka göre daha varlıklı olması, cephe elemanlarına, özellikle giriş kapılarına yansımıştır.	
		Renk:	Yeşil, gri, Kahverengi		
Malzeme:	Ahşap				
İki katlı konut tipinde, avluya açılan giriş kapısı, bina cephesinde önemli bir eleman olarak öne çıkmaktadır.					
Pencereler		Oran:	1:1.5	Osmanlı halkının içe dönük yaşantı biçimi, tek katlı konutlardaki sokağa bakan pencerelerini, mahremiyetten dolayı göz seviyesinden yüksekte yapmasına ya da sokağa bakan cephelere pencere açılmaması neden olmuştur. Ayrıca önemli odalarında tepe pencerelerinin kullanılması, gerek ışıklandırma gerekse de renklendirme açısından çok önemlidir.	
		Renk:	Yeşil, gri, Kahverengi		
		Malzeme:	Ahşap		
Tepe Pencereleri					
Avlular-Bahçeler	Yüksek taş duvarlarla çevrilmiş bir iç avlu vardır.		Oturma, yemek yeme ve pişirme, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.		
Kapı önü g. terası	Kapı önü giriş terası görülmemiştir.				
Balkon	Üst kattaki odalara, üzeri açık balkonla ulaşılmaktadır.		Bu balkonlar, iç avluya doğru yönlendirilmiştir.		
Yeşil Doku	İç avluda çeşitli meyve ağaçları ve gölge alan yaratma amacıyla birçok ağaç vardır.				
Merdiven	İç avluda yer alan, zemin kat -1. katı birbirine bağlar.		Mahremiyetten dolayı, iç avluda yer alır.		

İNGİLİZ DÖNEMİ (1878-1960)		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ									
		 									
											
İki Katlı İngiliz Konutu		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ							
Sokak Yapısı		1930 yılından sonra, sokaklar genişletilmiştir.		Din: Sur içinde İslamiyet.							
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Kapı önü terası-Ev ilişkisi.		Mahremiyet: Çok önemli değil.							
Kemer kullanım amacı		Konutun hiçbir bölümünde kemer kullanılmamıştır.									
Giriş Kapıları		 <table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:2</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Yeşil, mavi Kahverengi</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap</td> </tr> </table> <p>Giriş kapısı, çok göçlü olmasa da, sade ve yalın elemanlarla vurgulanmıştır.</p>		Oran:	1:2	Renk:	Yeşil, mavi Kahverengi	Malzeme:	Ahşap	Bu dönemde giriş kapıları, kendi içinde pencerele ayrılmış ve evin içinden dışarıya görülebilmştir. Ayrıca konutun ortasında bulunan sofı (günlük oturma odası), kapıdaki pencereler sayesinde hem aydınlatılmış, hem de havalandırılmıştır.	
Oran:	1:2										
Renk:	Yeşil, mavi Kahverengi										
Malzeme:	Ahşap										
Pencereler		 <table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:2</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Yeşil, mavi Kahverengi</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap</td> </tr> </table> <p>Binanın ön cephesindeki pencereler de, giriş kapısı gibi sade ve yalın çizgilere sahiptir.</p>		Oran:	1:2	Renk:	Yeşil, mavi Kahverengi	Malzeme:	Ahşap	Pencerelerin ve kapıların etrafındaki beyaz çerçeveler, binanın ön cephesinin, diğer cephelerden daha önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca pencerelerde kullanılan ahşap panjurlar, dik açıyla gelen güneş ışınlarını kırdığı kadar, evin özel odalarının dışarıdan görülmemesini, yani görsel mahremiyeti de sağlamaktadır.	
Oran:	1:2										
Renk:	Yeşil, mavi Kahverengi										
Malzeme:	Ahşap										
Avlular-Bahçeler		Bazı tiplerde evin önünde bahçe olurken, bazılarında sadece arka bahçe (avlu) bulunmaktadır.		Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.							
Kapı önü g. terası		Bu dönem evlerin tümünde kapı önü giriş terası vardır		Misafir ağırlama, oturma ve bitki yetiştirme.							
Balkon		Girişin üstünde olan balkon, saçak görevini de görür.		Oturma alanı ve giriş saçağı görevi görür.							
Yeşil Doku		Arka avluda çeşitli meyve ağaçları ve gölge alan yaratma amacıyla birçok ağaç vardır.									
Merdiven		Üst kata ulaşmak için merdiven, arka avluda yer alır.		Mahremiyetten dolayı, arka avluda yer alır.							

İNGİLİZ DÖNEMİ (1878-1960)		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ		
				
				
Kolonyal İngiliz Konutu		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		
Sokak Yapısı		Sur dışında geniş sokaklar görülmektedir.		
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Ön bahçe-Kapı ölü terası-Ev ilişkisi.		
Kemer kullanım amacı		Bazı evlerde, sivri kemerli gotik pencereler kullanıldı.		
Giriş Kapıları		Oran:	1:2	
		Renk:	Yeşil, mavi Kahverengi	
		Malzeme:	Ahşap	
		Giriş kapıları, pek fazla değişmediği halde, giriş saçakları çok değişmiştir. Girişler, Gotik ve hint motifleriyle süslenmiştir.		
Pencereler		Oran:	1:2	
		Renk:	Yeşil, mavi Kahverengi	
		Malzeme:	Ahşap	
		Bu konutlarda, İngiliz Victorian döneminin özelliklerinin yansımaları pencere oranlarında görülmüştür.		
Avlular-Bahçeler	Bazı tiplerde evin önünde bahçe olurken, bazılarında hem önde hem de arkada yer almaktadır.		Din:	Sur dışı Hıristiyan
Kapı ölü g. terası	Bu dönem evlerin tümünde kapı ölü giriş terası vardır		Mahremiyet:	Çok önemli değil.
Balkon	Balkon korkulukları, ilk kez çapraz şekilde yapılmıştır		İngiliz Victorian döneminin eklektik mimarisi, kemer kullanımında da görülmektedir.	
Yeşil Doku	Çam ağaçlarının yoğun olduğu, kentin en yüksek ve en yeşil yerine (Çamlık bölgesine) inşa edilmişlerdir.		1920'li yıllarda yapılan bu binalar, önceleri ofis olarak kullanılmışlar, daha sonra İngiliz Valilerine ve yüksek rütbeli kişilere konut olarak kiralanmışlardır. Girişleri, diğer İngiliz dönemi yapılarına göre, daha dikkat çekici ve daha farklı tasarlanmıştır.	
Merdiven	İki katlı konutlarda, merdiven binanın içinde yer alır.		İklimsel özelliklere ve yöresel malzemelere bağlı kalarak tasarlanan pencerelerin, genelde oranları değişmiştir. Sömürgecilik anlayışının doğrultusunda, yöresel malzeme ve detayları kullanmaları, idareleri altında olan topluma yaklaşma politikasının bir parçası olarak benimsenirken, süreç içinde kendi kültür ve politikalarını yaymak hedefindeydiler.	
			Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.	
			Mısafir ağırlama ve oturma alanı olarak kul. Oturma alanı görevi görmektedir.	
			Merdivenler, daha gösterişli yapılmışlardır.	

BAĞIMSIZ DÖNEM (1960-1974)		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ							
									
									
Tek Katlı Rum Konutu		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ							
Sokak Yapısı	Sur dışında geniş sokaklar görülmektedir.	Din:	Sur dışı Hıristiyan						
Sokak-Ev ilişkisi	Sokak-On bahçe-Kapı ölü terası-Ev ilişkisi.	Mahremiyet:	Çok önemli değil.						
Kemer kullanım amacı	Bu örnekte kemer kullanılmamıştır.								
Giriş Kapıları		<table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:2</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Gri, beyaz ve mavi</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap</td> </tr> </table> <p>Giriş kapıları, İngiliz döneminde olduğu gibi pencereci bir yapıya sahip olup, iki kanattan tek kanatlı kapı haline sokulmuştur.</p>	Oran:	1:2	Renk:	Gri, beyaz ve mavi	Malzeme:	Ahşap	Modern Mimari akımın da etkisiyle, cephe elemanları, daha sade çizgilere sahip olmuştur. İngiliz döneminde olduğu gibi, antrè kavramının da bu dönemde olmaması, giriş kapısının direkt sofa dediğimiz alana açılmasını gerektirmiştir. Sofanın ışık alması için, havalandırma için ve evin önünde birinin olup olmadığını anlamak için, İngiliz dönemindeki gibi, giriş kapıları üzerine pencereler açılmıştır.
Oran:	1:2								
Renk:	Gri, beyaz ve mavi								
Malzeme:	Ahşap								
Pencereler		<table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:1</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Gri, beyaz ve mavi</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap</td> </tr> </table> <p>Bu dönemden itibaren pencere boyutlarında ciddi anlamda bir değişim yaşanmıştır.</p>	Oran:	1:1	Renk:	Gri, beyaz ve mavi	Malzeme:	Ahşap	Pencere lentolarının duvar dışına taşması, hem dik açıyla gelen güneş ışınlarının pencereden içeriye girmesini önlemek, hem de pencereye dekoratif bir görünüm kazandırmak amacıyla yapılmıştır.
Oran:	1:1								
Renk:	Gri, beyaz ve mavi								
Malzeme:	Ahşap								
Avlular-Bahçeler	Bazılarında evin önünde ve yanında bahçe varken, bazılarında, evin dört bir yanında bahçe vardır.	Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.							
Kapı ölü g. terası	Bu dönem evlerin tümünde kapı ölü giriş terası vardır	Misafir ağırlama ve oturma alanı olarak kul.							
Balkon	Tek katlı konutlarda balkon bulunmamaktadır.								
Yeşil Doku	Asma, zeytin ve limon ağacı gibi bitkiler, gölge ve serin alan elde etmek için yetiştirilmekteydi.	Penc. önündeki ağaçlar, gölge alan oluşturduğu kadar, görsel mahremiyeti de sağlamaktaydı.							
Merdiven	Tek katlı konutlarda merdiven bulunmamaktadır.								

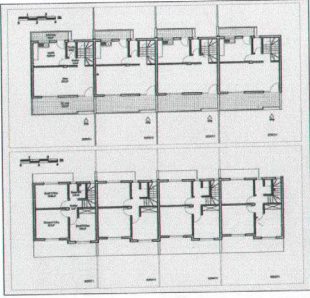
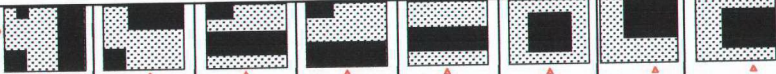

BAĞIMSIZ DÖNEM
(1960-1974)GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ
ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ

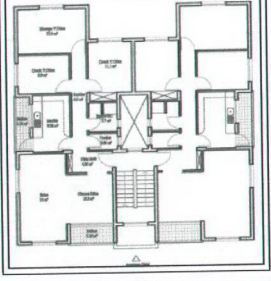

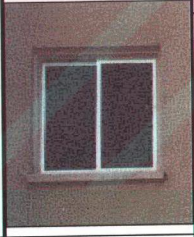

Tek Katlı Rum Konutu	FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı	Sur dışında geniş sokaklar görülmektedir.		Din:	Sur dışı Hristiyan
Sokak-Ev ilişkisi	Sokak-Ön bahçe-Teras-Ev ilişkisi.		Mahremiyet:	Çok önemli değil.
Kemer kullanım amacı	Bu örnekte kemer kullanılmamıştır.			
Giriş Kapıları		Oran:	1:2	Modern Mimari akımın da etkisiyle, cephe elemanları, daha sade çizgilere sahip olmuştur. İngiliz döneminde olduğu gibi, antre kavramının da bu dönemde olmaması, giriş kapısının direkt sofa dediğimiz alana açılmasını gerektirmiştir. Sofanın ışık alması için, havalandırma için ve evin önünde birinin olup olmadığı anlamak için, giriş kapıları üzerine veya yanına dikey pencereler açılmıştır. Bu pencerelere ise, güvenlik açısından çeşitli dekoratif demirler monte edilmiştir.
		Renk:	Kahverengi	
Pencereler		Malzeme:	Ahşap	Modern Mimarlık akımı, binalardaki bütün cephe elemanları üzerinde etkisini göstermiştir. Pencerelerin etrafındaki, farklı renklerde boyanan beton çerçeveleri, bu dönem yapılarında, dekoratif açıdan oldukça sık kullanılmışlardır.
		Oran:	1:1	
Avlular-Bahçeler		Renk:	Bej ve gri.	
		Malzeme:	Sert plastik	
Kapı önü g. terası	Evin üç tarafında bahçe vardır. Bahçe olmayan tarafında komşu bina vardır.		Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma, araba park yeri ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.	
Balkon	Kapı önü giriş terasları yerine verandalar yapılmıştır.		Misafir ağırlama ve oturma alanı olarak kul.	
Yeşil Doku	Tek katlı konutlarda balkon bulunmamaktadır.			
Merdiven	Asma ve limon ağacı gibi bitkilerin yanı sıra, teraslarda çeşitli çiçekler de görülmektedir.		Penc. önündeki ağaçlar, gölge alan oluşturduğu kadar, görsel mahremiyeti de sağlamaktaydı.	
	Kapı önü giriş terasına ulaşmak için, basamaklar yapılmıştır.		Sokak-teras arasında seviye farkı yaratmak için.	

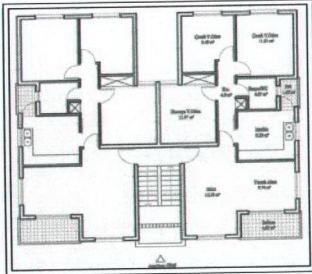

BAĞIMSIZ DÖNEM (1960-1974) GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ

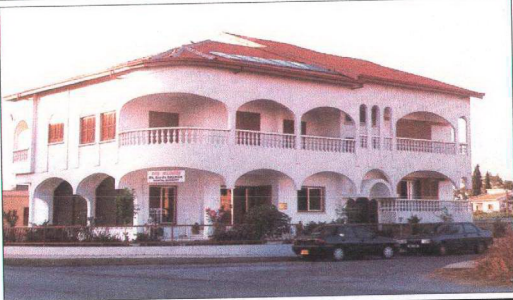

İki Katlı Rum Konutu		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı		Sur dışında geniş sokaklar görülmektedir.		Din:	Sur dışı Hıristiyan
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Ön bahçe-Ev ilişkisi.		Mahremiyet:	Çok önemli değil.
Kemer kullanım amacı		Giriş kapısında düz kapı lentosu yerine, kapı boşluğunu geçmek amacıyla, yarım ay şeklinde kemer kullanılmıştır.		Konutun girişinin, daha tanımlı olması ve görsel açıdan farklı bir görünüm elde etmek için kullan.	
Giriş Kapıları		 <p>Oran: 1:2 Renk: Beyaz Malzeme: Ahşap</p> <p>Kemerli kapı üzerindeki süslemeler, o dönemlerde pek sık görülmemiştir. Kapı yanındaki kemerli pencere ise, giriş kapısıyla yan yana kullanıldığı için, çok kötü bir görüntü sağlamıştır.</p>		<p>Gelişmiş ülkelerdeki Modern Mimarî akımın, Kıbrıs mimarisini de etkilemesiyle, binalarda geometrik hatlar, bina içindeki fonksiyonların dış cephelere yansması, bu dönemde sıkça görülmüştür. Kapının formu da, bu akımın etkilerinden dolayı, farklılaşmıştır. Ancak kapı yanındaki kemerli gözetleme penceresi, bina genelinde oldukça yabancı kalmıştır.</p>	
Pencereler		 <p>Oran: 1:1.5 Renk: Mavi Malzeme: Sert plastik</p> <p>Birçok pencerede, güneş kırma amacıyla, ahşap panjur yerine, plastik storlar kullanılmıştır.</p>		<p>Bu örnekte, pencere biçimleri, oldukça sadeleşmiş, bina genelinde aynı mimari dil konuşulmuştur.</p> <p>Bu konut pencereleri de, en iyi yöne ve narenciye ağaçlarının yoğun olduğu yönlere (manzaraya) göre yönlendirilmiştir.</p>	
Avlular-Bahçeler		Evin her tarafında bahçe vardır. Yan bahçenin büyük bir kısmı, açık oto-park alanı olarak kullanılmaktadır.		Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma, bitki yetiştirme ve araba park yeri olarak kullanılmıştır.	
Kapı önü g. terası		Kapı önü giriş terasları yerine verandalar yapılmıştır.		Sadece kapı ile ön bahçe arasında oluşan bir mekan.	
Balkon		Güneşin en iyi yönüne (güneye) doğru yönlendirilmişlerdir.		Cephelerinde, doluluk ve boşluk etkisi yaratılmıştır	
Yeşil Doku		Binanın bulunduğu bölge, narenciye ağaçlarının oldukça fazla olduğu bir yerdedir.		Evin, ağaçlar arasında oluşu, görsel açıdan gizlenmiş bir ev havası yaratmaktadır.	
Merdiven		Yarım ay şeklinde, merdiven, kule olarak vurgulanmıştır.		Modern ve farklı bir konut görünümü yaratılmıştır.	

1974 SONRASI DÖNEMİ		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ			
					
					
İki Katlı Sosyal Konut		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı		Oldukça geniş		Din: İslamiyet	
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Ön bahçe-Ev ilişkisi.		Mahremiyet: Önemli	
Kemer kullanım amacı		Bu örnekte kemer kullanılmamıştır.			
Giriş Kapıları				<p>Bu konutlar, devlet tarafından yapıldıkları için, ekonomi ve süre en önemli faktördü. Giriş kapıları da, bu konutlardaki diğer elemanlar gibi, birçok mimari ve kültürel detay, gözardı edilerek tasarlanmıştır.</p>	
		<p>Oran: 1:2 Renk: Kahverengi Malzeme: Ahşap</p> <p>Giriş kapısı, biçim olarak değişmiş olsa da, geçmiştaki giriş kapılarıyla aynı oranda kalmıştır.</p>			
Pencereler				<p>Bu konutların devlet eliyle yapılmasından dolayı, ekonomi ön planda olmuştur. Pencere boyutları ve biçimleri, ekonomik açıdan ucuz olabilecek şekilde yapılmıştır. Sadece maliyete endekslenen tasarımcılar da, basit ama önemli detayları göz ardı etmişlerdir.</p>	
		<p>Oran: 1:1 Renk: Kahverengi Malzeme: Ahşap</p> <p>Pencere oranlarının tamamen değişmiş olması biçim olarak ahşap panjurdan yapılması, geçmişin hiçe sayılmadığını, ama çok göz önünde tutulmadığını göstermektedir.</p>			
Avlular-Bahçeler		Köşedeki konutlar dışında, diğer konutların, ön ve arka bahçesi vardır. Köşedekilerde ise, yan bahçe de vardır.		Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma, garaj ve bitki yetiştirme amacıyla kullanılmıştır.	
Kapı önü g. terası		Çok küçük boyutlarda, kapı önü giriş terası görülmektedir.			
Balkon		İki katlı olmalarına rağmen, üst katta balkon yoktur.			
Yeşil Doku		Asma ve limon ağacı gibi bitkilerin yanı sıra, ön ve arka bahçede çeşitli çiçekler de yetiştirilmektedir.		Hoş bir atmosfer ve görsel açıdan mahrem bir ortam sağlamaktadır.	
Merdiven		Evin içinde U ve L-sekinde merdiven bulunmaktadır.			

1974 SONRASI DÖNEMİ		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ	
			
			
Apartman Tipi Sosyal Konutlar		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı	Oldukça geniş		Din: İslamiyet
Sokak-Ev ilişkisi	Sokak-Apartman girişi-Merdiven-Ev ilişkisi.		Mahremiyet: Önemli
Kemer kullanım amacı	Balkonlara daha farklı bir görünüm sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Kullanılan kemerin taşıyıcı özelliği yoktur.		Akdeniz mimarisinin önemli bir elemanı olan kemer, balkonlarda yansıtılmak istediler.
Pencereleer		Oran: 1:1	Bu konutlar, devlet tarafından yapıldıkları için, ekonomi ve süre en önemli faktördür. Pencereleer de, bu konutlardaki diğer elemanlar gibi, birçok mimari ve kültürel detay, gözardı edilerek tasarlanmıştır.
		Malzeme: Alüminyum profiller kullanılarak, sürme pencereleer yapılmıştır. Bu tipteki pencereleer, yarıya kadar açılabilirdiği için, Kıbrıs'ın sıcak iklimine hiç uygun değildiir.	
Balkonlar		Malzeme: Tuğla duvar	Küttele olarak, Kıbrıs'ın mimari karakterine tümüyle aykırı olan bu yapılar, balkonlarında kullanılan kemere benzer elemanlarla, tasarımcıların neyi yansıtmak istedikleri anlaşılammaktadır.
		Cepheye bakan yönü dışında diğer tarafları kapalı olan bu balkon tipinin, Kıbrıs'ın sıcak ve nemli iklimine ne kadar uygun olduğu tartışılır.	
Avlular-Bahçeleer	Konutların apartman oluşundan dolayı, özel avlu veya bahçe bulunmamaktadır.		
Kapı önu g. terası	Kapı önu giriş terası yoktur.		
Yeşil Doku	Vaziyet planında az da olsa, çalıılmış yeşil doku, proje sonrasında uygulanmamıştır.		Apartmanların çok yakın yerleştirilmesinden dolayı, ağaçlar için çok fazla alan kalmamıştır.
Merdiven	Çift kollu, tam sahanlıklı ortak bir merdiven kullanılmıştır.		Ekonomik açıdan ortak bir merdiven düşünülmüştür.

1974 SONRASI DÖNEMİ		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ			
					
					
Apartman Tipi Toplu Konutlar		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ	
Sokak Yapısı		Oldukça geniş		Din: İslamiyet	
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Apartman girişi-Merdiven-Ev ilişkisi.		Mahremiyet: Önemli	
Kemer kullanım amacı		Hiçbir yerde kemer kullanılmamıştır.			
Pencereler		<p>Oran: 1:1</p> <p>Malzeme: Cam ve alüminyum profil</p> <p>Son zamanlarda rağbet gören, alüminyum profiller, birçok binanın penceresinde, panjur şeklinde kullanılmaktadır.</p>		<p>Bakımı ve temizliği oldukça kolay olan bu malzeme, ekonomik oluşundan dolayı ve çeşitli renk seçeneklerinden dolayı, Kuzey Kıbrıs genelinde oldukça ilgi görmektedir.</p>	
Balkonlar		<p>Malzeme: Tuğla duvar</p> <p>Balkonlar, biçim ve boyut olarak yeterli olmasa da, binanın köşesine yerleştirildikleri için, iklim açısından, önceki örneğe kıyasla daha iyi tasarlanmışlardır.</p>		<p>Apartmanlarda doğayla ve dış dünyayla tek bağlantı sağlanabilen mekanlar, balkonlardır. Yan yana yerleştirilen bu apartmanların balkonlarının köşelerde yer alması, önceki örneğe kıyasla komşuluk ilişkileri açısından daha doğru düşünülmüştür.</p>	
Avlular-Bahçeler		Konutların apartman oluşundan dolayı, özel avlu veya bahçe bulunmamaktadır.		Apartmanların aralarında kalan boş alanlar, bazen yeşil alan olarak, bazen de oto-park olarak kullanılır.	
Kapı önü g. terası		Kapı önü giriş terası yoktur.			
Yeşil Doku		Vaziyet planında az da olsa, çalısılmış yeşil doku, proje sonrasında uygulanmamıştır.		Apartmanların çok yakın yerleştirilmesinden dolayı, ağaçlar için pek fazla alan kalmamıştır.	
Merdiven		Çift kollu, tam sahanlıklı ortak bir merdiven kullanılmıştır.		Ekonomik açıdan ortak bir merdiven düşünülmüştür.	

1974 SONRASI DÖNEMİ		GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ							
									
									
İki Katlı Bir konut		FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ							
Sokak Yapısı		Anayol üzerinde olduğu için, oldukça geniş.							
Sokak-Ev ilişkisi		Sokak-Ön bahçe-Kapı ölü giriş terası-Ev ilişkisi.							
Kemer kullanım amacı		Kapı, pencere, balkon ve teraslarda kullanılan kemer ve buna benzer elemanlar, sözde estetik amacıyla kullanılmıştır.							
Giriş Kapıları		<table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:2</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Kahverengi</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap</td> </tr> </table>		Oran:	1:2	Renk:	Kahverengi	Malzeme:	Ahşap
		Oran:	1:2						
Renk:	Kahverengi								
Malzeme:	Ahşap								
		<p>Kemeli kapı kenarlarındaki uzun kemerli pencereler, evin genel görünümündeki kemer karmaşasını, daha da artırmıştır. Kapının 1:2'lik oranı ise pencerelerden dolayı bozulmuştur.</p>							
Pencereler		<table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:1</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Kahverengi</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap panjür</td> </tr> </table>		Oran:	1:1	Renk:	Kahverengi	Malzeme:	Ahşap panjür
		Oran:	1:1						
Renk:	Kahverengi								
Malzeme:	Ahşap panjür								
		<p>Birçok pencerede, güneş kırma amacıyla, kullanılan ahşap panjürler, biçimsiz kemer kullanımıyla, bina genelindeki kemer karmaşasını oldukça artırmıştır.</p>							
Avlular-Bahçeler		Evin her tarafında bahçe vardır. Çiçek ve ağaç yetiştirmek için kullanılmaktadır.							
Kapı ölü g. terası		Binaya giriş platformu oluşturmak için tasarlanmıştır.							
Balkon		Evin ikinci katında, oldukça fazla balkon vardır.							
Yeşil Doku		Konutun bahçesi dışında, bölge genelinde yeşil doku pek görülmemektedir.							
Merdiven		Girişin olduğu yerde, ortak kullanılan bir merdiven vardır.							
		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ							
Din:		İslamiyet							
Mahremiyet:		Önemli							
		Binayı olduğundan daha şatafatlı bir hale sokmak için, oldukça orantsız kemerler kullanılmıştır.							
		Kemerin yapım ilkeleri ve belli başlı biçimleriyle hiçbir bağları olmayan bu formların malzeme olarak da betonarmeyle yapılmış olmalarından dolayı, çeşitli uygulama zorluklarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Tarihsel herhangibir oran, biçim, ve malzemenin göz önünde bulundurularak yapılmadığı bugünkü uygulamalarda ne bir ritim, ne de arkasındaki mekanla uyumluluk gösterdiği söylenemez. Günümüzde değişen yaşam şartları malzeme kullanımı ve teknoloji yönünden ise kemerler sahte ve yanlış uygulanmaktadır.							
		Pencerelerde kullanılan ahşap panjürler, geleneksel bir eleman olduğu halde, biçimleri ve oranları, oldukça kötü tasarlanmıştır.							
		Oturma, yemek yeme, çamaşır kurutma ve bitki yetiştirmek amacıyla kullanılmıştır.							
		Oturmak için kullanılabilir.							
		Dış dünyayla iletişimi koparmamak için kullanılm.							
		Bahçeli bir evde yaşama alışkanlıklarından dolayı, hane halkının boş zamanlarını değerlendirmeleri için							
		Ekonomik açıdan, ortak bir merdiven düşünülmüştür							

1974 SONRASI DÖNEMİ	GAZİ MAĞUSA'DAKİ KONUTLARIN GELENEKSEL MİMARİ ELEMANLARININ ÇEVRESEL KOŞULLAR KAPSAMINDA ANALİZİ								
			<p>Birinci Kat Planı</p> <p>Zemin Kat Planı</p>						
									
Mimar Uğur U. ve Dr. Okan Dağlı Evi	FİZİKSEL AÇIDAN ANALİZ		TOPLUMSAL AÇIDAN ANALİZ						
Sokak Yapısı	Geniş sokaklar.		Din: İslamiyet						
Sokak-Ev ilişkisi	Sokak-On bahçe-Kapı ölü giriş terası-Ev ilişkisi.		Mahremiyet: Önemli						
Kemer kullanım amacı	Sadece iç avluda kullanılmıştır. Arkatlı bir avlu oluşturmak için, taşıyıcı olarak taş kemer kullanılmıştır.		Tarihi Sur-İçi binalarında kullanılan geleneksel mimari elemanları, bina tasarımına yansıtmak için.						
Giriş Kapıları		<table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:2</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Kahverengi.</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap</td> </tr> </table> <p>Ahşap giriş kapısı, geçmiş dönemlerde kullanılan kenarı pencere tipteki kapıların, günümüze uyarlanmış şeklidir.</p>	Oran:	1:2	Renk:	Kahverengi.	Malzeme:	Ahşap	<p>Oldukça sade ve yalın çizgilere sahip olan bu giriş kapısı, günümüz giriş kapılarına örnek olacak bir kapıdır. Bağımsız dönemde ve 1974 sonrası dönemde karşılaştığımız bir tarafı sabit kapı tipi, günümüzde bu şekilde tasarlanmıştır.</p>
Oran:	1:2								
Renk:	Kahverengi.								
Malzeme:	Ahşap								
Pencereler		<table border="1"> <tr> <td>Oran:</td> <td>1:1</td> </tr> <tr> <td>Renk:</td> <td>Mavi-yeşil</td> </tr> <tr> <td>Malzeme:</td> <td>Ahşap panjur</td> </tr> </table> <p>Birçok pencerede, güneş kırma amacıyla, ahşap panjur kullanılmıştır.</p>	Oran:	1:1	Renk:	Mavi-yeşil	Malzeme:	Ahşap panjur	<p>Pencereler, biçim, renk ve oran olarak, geçmişini yansıtmışlardır. Böylece ortaya geçmiş ile günümüz arasında oluşan ilginç bir sentez ortaya çıkmıştır.</p>
Oran:	1:1								
Renk:	Mavi-yeşil								
Malzeme:	Ahşap panjur								
Avlular-Bahçeler	Evin ortasında, bir iç avlu yaratılmıştır. Diğer üç tarafında ise, bitki yetiştirmek ve oturmak için kullanılmıştır.		Oturma, misafir ağırlama, yemek yeme ve bitki yetiştirme olarak kullanılmıştır.						
Kapı ölü g. terası	Bahçe seviyesinden, daha yüksekte tasarlanmıştır.		Oturma ve eve girişi sağlamak için tasarlanmıştır.						
Balkon	Evin üst katında, gerekli yerlerde ve yönlerde kullanılmıştır.		Giriş kapılarına, saçak oluşturmak ve oturmak için.						
Yeşil Doku	Konutun bahçesinde, ev halkının merakından da dolayı, oldukça yeşil bir doku görülmektedir.		Özellikle cemekeanın ölüdeki ağaçlar, hem güneşi kırmak, hem de mahremiyeti sağlamak için dikilmiştir.						
Merdiven	Evin içinde olan, ama iç avludan da algılanan bir merdiven.		Geçmişte merdivenin iç avluda olması, yansıtılmıştır.						

6. GAZİ MAĞUSA'DAKİ GÜNÜMÜZ KONUT MİMARİSİYLE İLGİLİ DURUM DEĞERLENDİRMESİ

6.1 Anketin Hedefi

Bu anket ve gözlem çalışmaları, Gazi Mağusa'daki çeşitli konut tiplerine gidilerek yapılmıştır. Anket yapılırken, homojen bir sonuç elde edebilmek için çeşitli konut tipleri belirlenerek ve olabildiğince farklı bölgeler seçilerek sorular sorulmuş ve gözlemler yapılmıştır. Araştırmanın kapsamı çerçevesinde, Gazi Mağusa kentinde, 5 farklı konut tipi belirlenmiştir. Bunlar;

- Devlet eliyle yapılan bahçe içinde iki katlı sosyal konutlar, (Şekil 6.1 ve 6.2)
- Devlet eliyle yapılan dört katlı apartman tipi sosyal konutlar ve özel bazı inşaat firmalarının yaptığı apartman tipi toplu konutlar, (Şekil 6.3 ve 6.4)
- Özel (şahsa ait) apartmanlar,
- Özel (şahsa ait) tek katlı konutlar,
- Özel (şahsa ait) çift katlı (dubleks) konutlar'dır.

Bu anketin hedefi; Gazi Mağusa halkının, mekan anlamında konutlarının beğendikleri ve beğenmedikleri yönlerini öğrenmek, bu konutların ihtiyaçlarına ne kadar cevap verebildiğini saptamak, bu insanların sosyo-kültürel ve ekonomik değişimleriyle yaşadıkları binalardaki değişimin süre açısından doğru orantılı olup olmadığını belirlemek ve Gazi Mağusa'daki konutların iklimsel koşullara uygun olarak tasarlanıp tasarlanmadığını incelemektir. Anket soruları da, yukarıda belirtilen kriterlere uygun olarak düzenlenmiş, sorular genellikle çoktan seçmeli ve yoruma açık olan ucu açık sorular şeklinde hazırlanmıştır. (Sorular Ek 1'de verilmiştir).

6.2 Anket ile İlgili Değerlendirmeler

Anket ile ilgili değerlendirmeler yapılırken, ankete katılanların hepsinin yaşadıkları konutlara gidilerek birebir anket soruları sorulmuş, anlaşılamayan noktalar olmuşa açıklanarak, sınırlı bir süre konulmaksızın, rahat ve sıcak bir atmosferde anket sorularına yanıt alınmıştır.

Anket değerlendirmeleri 4 ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

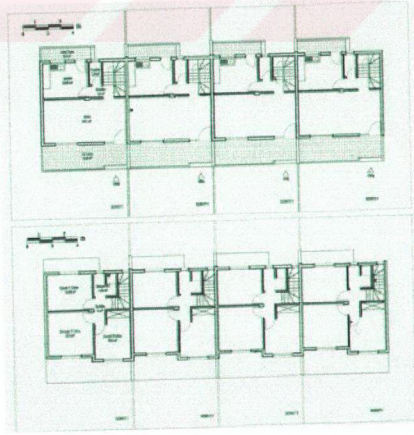
- Görüşülen kişi hakkında genel bilgilerin değerlendirilmesi,
- Konutla ilgili genel bilgilerin değerlendirilmesi,

- Kullanıcı gereksinimlerinin değerlendirilmesi,
- Çevrenin (makro plannın) değerlendirilmesi'dir.

Bu bölümde anket sonuçları teker teker incelenerek karşılaştırılmış, çıkan sonuçlar tablolarla gösterilmiş, elde edilen rakamlar ise yüzdelere göre grafik haline getirilmiştir.

Şekil 6.1 Devlet eliyle yapılan bahçe içinde iki katlı sosyal konutlar (Tip: 1)

Şekil 6.2 Devlet eliyle yapılan bahçe içinde iki katlı sosyal konutlar (Tip: 2)

6.2.1 Görüşülen Kişi Hakkında Genel Bilgilerin Değerlendirilmesi

Anket sırasında hane halkı hakkında genel bilgi edinebilmek amacıyla, araştırma konusunu ilgilendiren kişisel sorular sorulmuştur.

Toplam 50 kişiyle yapılan anketin, 26'sı kadın, 24'ü de erkeklerden oluşmuştur. Anket sonuçlarının homojen olabilmesi için, sorular, çeşitli yaş gruplarındaki kişilere sorulmuştur. Ankete katılan kişiler, 18 ile 60 yaş arasındadırlar.

- 1974 öncesi nerede oturuyordunuz? sorusuna verilen cevapların yüzdesi belirlenmiştir. Buna göre ankete katılan kişilerin;

% 36'sı Kuzey Kıbrıs doğumlu kadın,

% 12'si Güney Kıbrıs doğumlu kadın,

% 4'ü Türkiye doğumlu kadın,

% 28'i Kuzey Kıbrıs doğumlu erkek,

% 18'i Güney Kıbrıs doğumlu erkek,

% 2'si yabancı ülke doğumlu erkek'lerden oluşmaktadır. (Çizelge 6.1)(Şekil 6.5).

Değerlendirme sonucu, ankete katılanların 32 kişisi Kuzey Kıbrıs doğumlu, 15 kişisi Güney Kıbrıs doğumlu (1974 sonrası güneyden kuzeye göç eden Kıbrıslı Türkler), 2 kişisi Türkiye doğumlu ve 1 kişisi de yabancı ülke (İngiltere, Avustralya) doğumlu oldukları ortaya çıkmıştır.

% 64 Kuzey Kıbrıs doğumlu,

% 30 Güney Kıbrıs doğumlu,

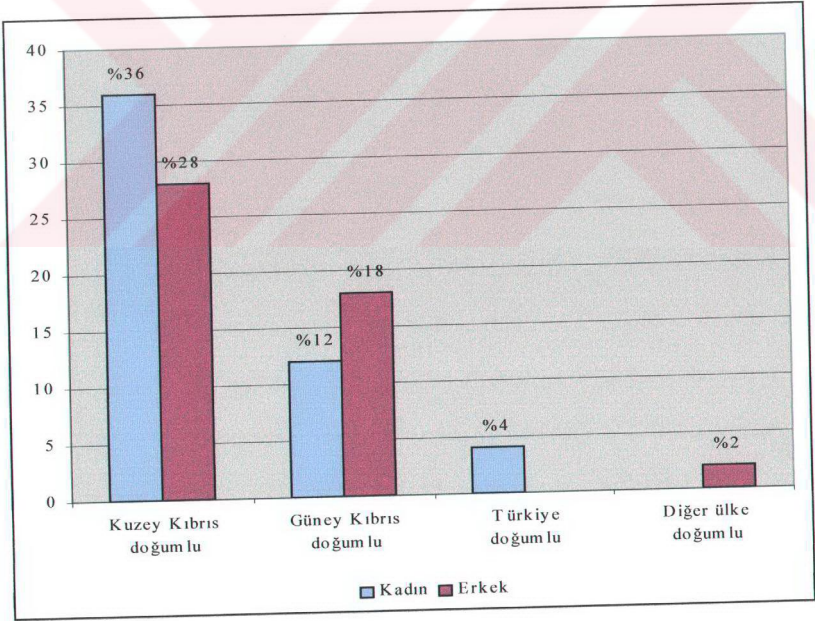
% 4 Türkiye doğumlu,

% 2 Yabancı ülke doğumludur. (Çizelge 6.1)(Şekil 6.5).

Görüşülen Kişiler Hakkında Genel Bilgi Değerlendirmesi

Çizelge: 6.1 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Kuzey Kıbrıs doğumlu	Güney Kıbrıs doğumlu	Türkiye doğumlu	Diğer ülke doğumlu	TOPLAM	%
Kadın	18	6	2	0	26	%52
Erkek	14	9	0	1	24	%48
TOPLAM	32	15	2	1	50	%100

Şekil: 6.5 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

6.2.2 Konutla İlgili Genel Bilgilerin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, hane halkının yaşadıkları konutlarıyla ilgili genel bilgi değerlendirmesi yapılmıştır.

- "Konutunuz aşağıdakilerden hangisidir ?" sorusuna verilen cevaplar belirlenmiştir.

Sosyal konut (bahçeli tip): 11 kişi ..... %22

Sosyal konut (apartman tipi) ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipi toplu

konutlar: 13 kişi ..... %26

Apartment: 5 kişi ..... %10

Tek katlı ev: 14 kişi ..... %28

İki katlı (dubleks) ev: 7 kişi ..... %14

Değerlendirme sonucu, Gazi Mağusa halkının büyük bir çoğunluğu tek katlı evlerde, apartman tipi sosyal konut ve özel inşaat firmalarına ait toplu konutlarda ve bahçeli tip sosyal konutlarda yaşamaktadır.

6.2.3 Kullanıcı Gereksinimlerinin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, hane halkının konutlarıyla ilgili düşünceleri ve konutlarının mekan planlamasıyla ilgili görüşleri değerlendirilmiştir.

- "Konutu edinirken veya buraya taşınırken umduğunuz kaliteyi buldunuz mu ?" sorusuna verilen cevapların yüzdesi aşağıda belirtilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %36'sı,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %31'i,

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı,

Tek katlı konutlarda oturanların %64'ü,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %86'sı, "Evet, umduğumuz kaliteyi bulduk" dediler.(Çizelge 6.2)(Şekil 6.6)

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %64'ü,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %69'u,

Özel apartmanlarda oturanların %60'ı,

Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü, "Hayır, umduğumuz kaliteyi bulduk" dediler.(Çizelge 6.2)(Şekil 6.6)

Değerlendirme sonucu, devletin ve özel inşaat firmalarının yaptığı toplu konutlar, hane halkı tarafından kalitesiz bulunurken, şahsa ait tek katlı ve çift katlı konutlar kalite bakımından iyi bulundular.Ancak özel apartmanlar, hane halkı tarafından yapıldığı halde yeterli kalitede bulunmadılar.

- "Sizce konutuz kolay, ucuz ısınan ve iyi izole edilmiş bir konut mudur ? Konutunuzla ilgili görüşlerinizi belirtir misiniz ?" sorusuna verilen cevapların yüzdesi aşağıda belirtilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u çok memnun,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %37'si memnun,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si orta,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u memnun değil,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i hiç memnun değil, (Çizelge 6.3)(Şekil 6.7)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i çok memnun,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü memnun,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %46'sı orta,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i memnun değil,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i hiç memnun değil, (Çizelge 6.3)(Şekil 6.7)

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı orta,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si memnun değil,
 Özel apartmanlarda oturanların %40'ı hiç memnun değil, (Çizelge 6.3)(Şekil 6.7)

Tek katlı konutlarda oturanların %29'u memnun,
 Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı orta,
 Tek katlı konutlarda oturanların %21'i memnun değil,
 Tek katlı konutlarda oturanların %14'ü hiç memnun değil, (Çizelge 6.3)(Şekil 6.7)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü çok memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %28'i memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %43'ü orta,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü hiç memnun değil, dediler. (Çizelge 6.3)
 (Şekil 6.7)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipte, devletin ve özel inşaat firmalarının yaptığı toplu konutlarda, şansa ait tek katlı konutlarda ve çift katlı konutlarda yaşayan insanlar, evlerindeki ısı izolasyonu hakkında çoğunlukla memnun ve orta şıklarını tercih ederken, şahsa ait özel apartmanlarda yaşayan insanlar, orta, memnun değil ve hiç memnun değil şıklarını seçmişlerdir.

- "Konutunuzun tasarımından ne kadar memnunsunuz ?" sorusunun yanıtları, çıkan yüzdelere göre aşağıda değerlendirilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si memnun,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %64'ü orta,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u memnun değil, (Çizelge 6.4)(Şekil 6.8)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i çok memnun,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i memnun,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %54'ü orta,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i memnun değil,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i hiç memnun değil, (Çizelge 6.4)(Şekil 6.8)

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı orta,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si memnun değil,
 Özel apartmanlarda oturanların %40'ı hiç memnun değil, (Çizelge 6.4)(Şekil 6.8)

Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı memnun,
 Tek katlı konutlarda oturanların %57'si orta,
 Tek katlı konutlarda oturanların %7'si memnun değil, (Çizelge 6.4)(Şekil 6.8)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %86'sı memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü memnun değil, dediler. (Çizelge 6.4)
 (Şekil 6.8)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipinde, sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda ve şahsa ait tek katlı konutlarda yaşayanların "Konutunuzun tasarımından ne kadar memnunsunuz ?" sorusuna verdikleri cevap çoğunlukla 'orta' iken, iki katlı-dubleks konutlarda yaşayanlar ise, bu soruya çoğunlukla 'memnun' cevabını vermişlerdir. Şahsa ait özel apartmanlarda yaşayan halkın ise, konutlarının tasarımlarından pek memnun olmadıkları gözlenmiştir.

- "Konutunuzdaki görsel mahremiyet hakkındaki düşünceleriniz nelerdir ?" sorusunun cevapları aşağıda yüzdeler olarak verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %55'i memnun,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si orta,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u memnun değil,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u hiç memnun değil, (Çizelge 6.5)(Şekil 6.9)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %38'i memnun,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %31'i orta,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i memnun değil,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü hiç memnun değil, (Çizelge 6.5)(Şekil 6.9)

Özel apartmanlarda oturanların %20'si çok memnun,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si memnun,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si orta,
 Özel apartmanlarda oturanların %40'ı memnun değil, (Çizelge 6.5)(Şekil 6.9)

Tek katlı konutlarda oturanların %14'ü çok memnun,
 Tek katlı konutlarda oturanların %65'ü memnun,
 Tek katlı konutlarda oturanların %14'ü orta,
 Tek katlı konutlarda oturanların %7'si hiç memnun değil, (Çizelge 6.5)(Şekil 6.9)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %43'ü çok memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %43'ü memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü orta, dediler. (Çizelge 6.5)(Şekil 6.9)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipte oturanlar, sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanlar ve şahsa ait tek katlı ile çift katlı-dubleks konutlarda oturanlar görsel mahremiyet açısından konutlarından memnun olurken, şahsa ait apartmanlarda oturan kişiler, yaşadıkları apartmanlardaki görsel mahremiyetten çok memnun olmadıklarını belirttiler.

- "Konutunuzun pencere, biçim ve boyutlarından ne kadar memnunsunuz ?"
sorusuna alınan cevapların yüzdeleri aşağıda verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si çok memnun,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %46'sı memnun,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i orta,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u memnun değil, (Çizelge 6.6)(Şekil 6.10)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i çok memnun,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %38'i memnun,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü orta,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %31'i hiç memnun değil, (Çizelge 6.6)(Şekil 6.10)

Özel apartmanlarda oturanların %20'si çok memnun,

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı memnun,

Özel apartmanlarda oturanların %20'si orta,

Özel apartmanlarda oturanların %20'si hiç memnun değil, (Çizelge 6.6)(Şekil 6.10)

Tek katlı konutlarda oturanların %14'ü çok memnun,

Tek katlı konutlarda oturanların %72'i memnun,

Tek katlı konutlarda oturanların %7'si orta,

Tek katlı konutlarda oturanların %7'si hiç memnun değil, (Çizelge 6.6)(Şekil 6.10)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %86'sı çok memnun,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü memnun, dediler. (Çizelge 6.6)(Şekil 6.10)

Değerlendirme sonucu, şahsa ait iki katlı-dubleks konutlarda yaşayan hane halkı, konutlarındaki pencerelerin biçim ve boyutlarından çok memnun olduklarını söylerken, sosyal konut-bahçeli tipteki, sosyal konut-apartman tipindeki ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlardaki, şahsa ait özel apartmanlardaki ve şahsa ait tek katlı

evlerdeki pencerelerin, biçim ve boyutlarından çok memnun değil, ama memnun olduklarını belirttiler.

- "Konutunuzdaki bina içi sessizliğinden ve gürültüden ne kadar memnunsunuz ?" sorusunun yüzdeliğe bağlı cevapları aşağıda verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %19'u memnun,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si orta,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si memnun değil,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si hiç memnun değil, (Çizelge 6.7)(Şekil 6.11)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü memnun,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i orta,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %31'i memnun değil,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %31'i hiç memnun değil, (Çizelge 6.7)(Şekil 6.11)

Özel apartmanlarda oturanların %20'si çok memnun,
 Özel apartmanlarda oturanların %60'ı memnun,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si orta, (Çizelge 6.7)(Şekil 6.11)

Tek katlı konutlarda oturanların %22'si çok memnun,
 Tek katlı konutlarda oturanların %57'si memnun,
 Tek katlı konutlarda oturanların %7'si orta,
 Tek katlı konutlarda oturanların %7'si memnun değil,
 Tek katlı konutlarda oturanların %7'si hiç memnun değil, (Çizelge 6.7)(Şekil 6.11)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %29'u çok memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %57'si memnun,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü memnun değil, dediler. (Çizelge 6.7)
 (Şekil 6.11)

Değerlendirme sonucunda, özel apartmanlarda, şahsa ait tek katlı ve çift katlı-dubleks konutlarda yaşayanların, bina içi sessizlik ve gürültü durumundan memnun olurlarken, sosyal konut-bahçeli tipte yaşayanlar ve apartman tipindeki toplu konutlarda yaşayanların bina içi sessizlik ve gürültü açısından çoğunlukla memnun olmadıkları görülmüştür.

- "Sizce Gazi Mağusa'daki toplu konutlar hangi tipte yapılmalıdır ?" sorusunun cevapları, yüzdelik olarak aşağıda değerlendirilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %82'si bahçe ile ilişkili, az katlı,
Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i ikiz ev, (Çizelge 6.8)(Şekil 6.12)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i apartman,
Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %62'si bahçe ile ilişkili, az katlı,
Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i ortak bir avlu etrafında az katlı,
Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i toplu konut hiç olmamalı,
Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i ikiz ev, (Çizelge 6.8)(Şekil 6.12)

Özel apartmanlarda oturanların %100'ü bahçe ile ilişkili, az katlı, (Çizelge 6.8)(Şekil 6.12)

Tek katlı konutlarda oturanların %79'u bahçe ile ilişkili, az katlı,
Tek katlı konutlarda oturanların %21'i ortak bir avlu etrafında az katlı, (Çizelge 6.8)
(Şekil 6.12)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %72'si bahçe ile ilişkili, az katlı,
İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü ortak bir avlu etrafında az katlı,
İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü toplu konut hiç olmamalı, dediler.
(Çizelge 6.8)(Şekil 6.12)

Değerlendirme sonucu, apartman tipindeki toplu konutlarda yaşayanların haricinde, hiç kimse Gazi Mağusa'daki toplu konutların, apartman tipinde olması gerektiğini söylemedi. Ancak apartman tipi toplu konutlarda yaşayanların da sadece %15'i apartman tipini tercih ettiler. Geriye kalan %62'lik bir çoğunluk, bahçe ile ilişkili az katlı tipindeki toplu konutları önerdi. Bunun dışındaki konutlarda yaşayan halk da, Gazi Mağusa'ya bahçe ile ilişkili, az katlı tipteki toplu konutları uygun buldu. Ayrıca bahçe ile ilişkili, ikiz ev tipindeki konut tipi de, Gazi Mağusa'daki toplu konut tipine uygun görüldü.

- "Kışın, yazda olduğu gibi günün belirli saatlerinde evinizin avlusunda mı, yoksa evin içinde oturma odasında mı oturmayı tercih edersiniz ?" sorusunun cevapları yüzdelik olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %73'ü avluda oturmayı,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si evin içinde oturmayı, (Çizelge 6.9)(Şekil 6.13)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %92'si avluda oturmayı,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i evin içinde oturmayı, (Çizelge 6.9)(Şekil 6.13)

Özel apartmanlarda oturanların %80'i avluda oturmayı,

Özel apartmanlarda oturanların %20'si evin içinde oturmayı, (Çizelge 6.9)(Şekil 6.13)

Tek katlı konutlarda oturanların %93'ü avluda oturmayı,

Tek katlı konutlarda oturanların %7'si evin içinde oturmayı, (Çizelge 6.9)(Şekil 6.13)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %71'i avluda oturmayı,

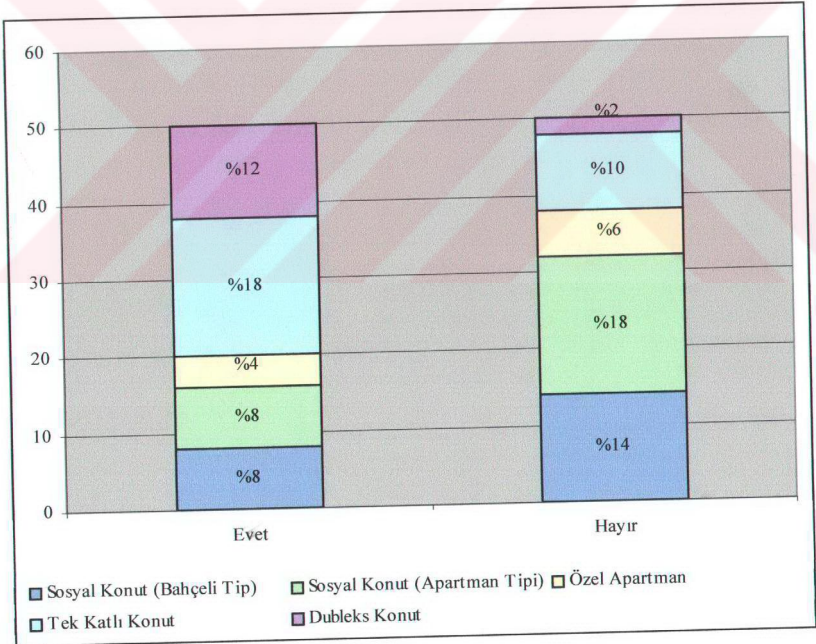
İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %29'u evin içinde oturmayı, tercih ettiler.
(Çizelge 6.9)(Şekil 6.13)

Değerlendirme sonucu, beş ayrı tipteki konutlarda yaşayan insanlar, kışın güneşli günlerde ve yazın günün belirli saatlerinde avluda oturmayı tercih etmişlerdir.

**“Konutu edinirken veya buraya taşınırken umduğunuz kaliteyi buldunuz mu ?”
Sorusunun Değerlendirilmesi**

Çizelge 6.2 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Evet	4	4	2	9	6	25	%50
Hayır	7	9	3	5	1	25	%50
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

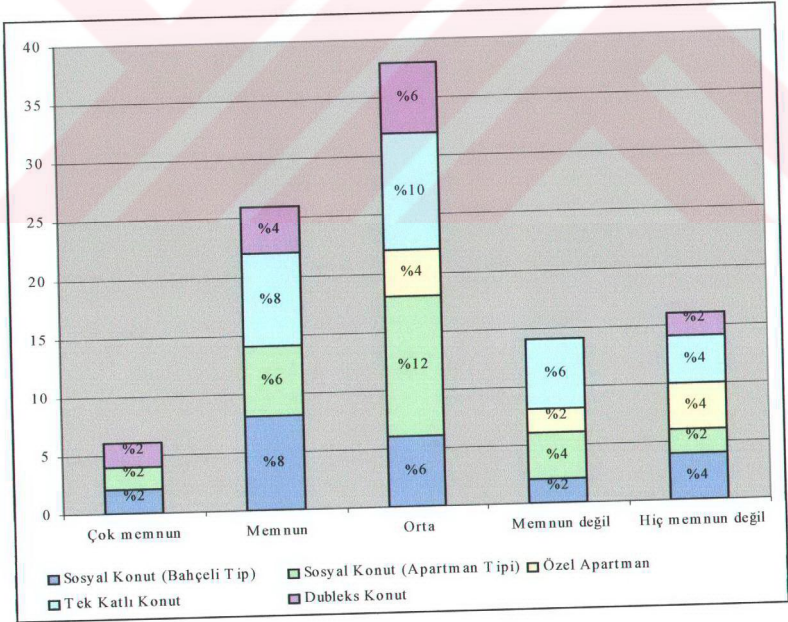

Şekil 6.6 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

Gazi Mağusa'daki Konutların Kolay, Ucuz Isınma ve İyi İzolasyon Açısından Değerlendirilmesi

Çizelge 6.3 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Çok memnun	1	1	0	0	1	3	%6
Memnun	4	3	0	4	2	13	%26
Orta	3	6	2	5	3	19	%38
Çok mem.değ	1	2	1	3	0	7	%14
Hiç mem. değ.	2	1	2	2	1	8	%16
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

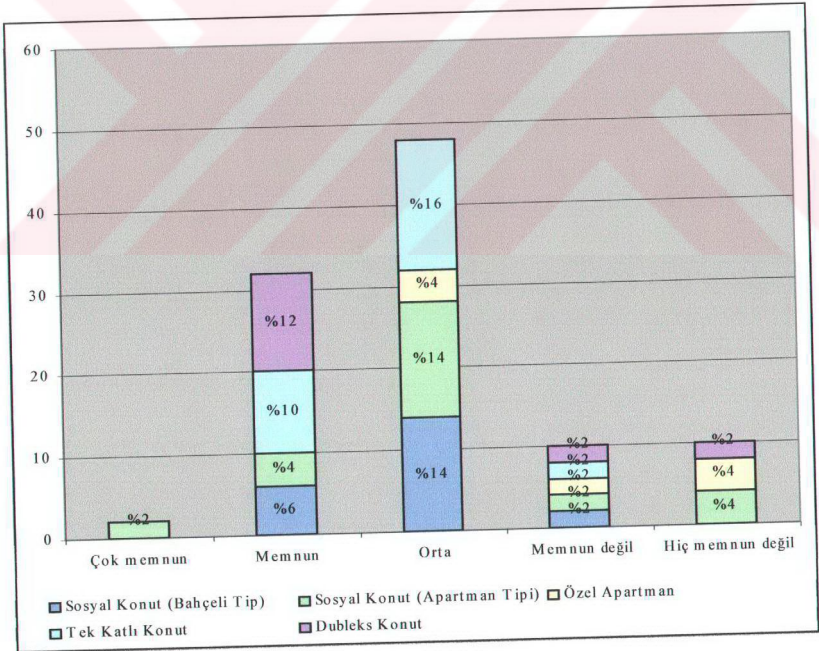

Şekil 6.7 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

Gazi Mağusa'daki Konutların Tasarım Açısından Değerlendirilmesi

Çizelge 6.4 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Çok memnun	0	1	0	0	0	1	%2
Memnun	3	2	0	5	6	16	%32
Orta	7	7	2	8	0	24	%48
Çok mem.değ	1	1	1	1	1	5	%10
Hiç mem. değ.	0	2	2	0	0	4	%18
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

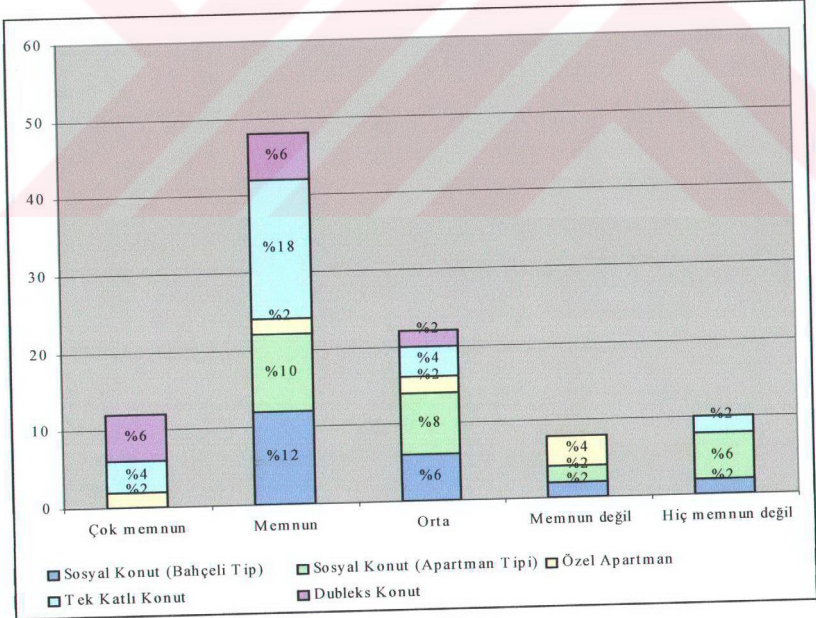

Şekil 6.8 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

Ankete Katılanların Konutlarındaki Görsel Mahremiyet Hakkındaki Görüşleri

Çizelge 6.5 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Çok memnun	0	0	1	2	3	6	%12
Memnun	6	5	1	9	3	24	%48
Orta	3	4	1	2	1	11	%22
Çok mem.değ.	1	1	2	0	0	4	%8
Hiç mem. değ.	1	3	0	1	0	5	%10
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

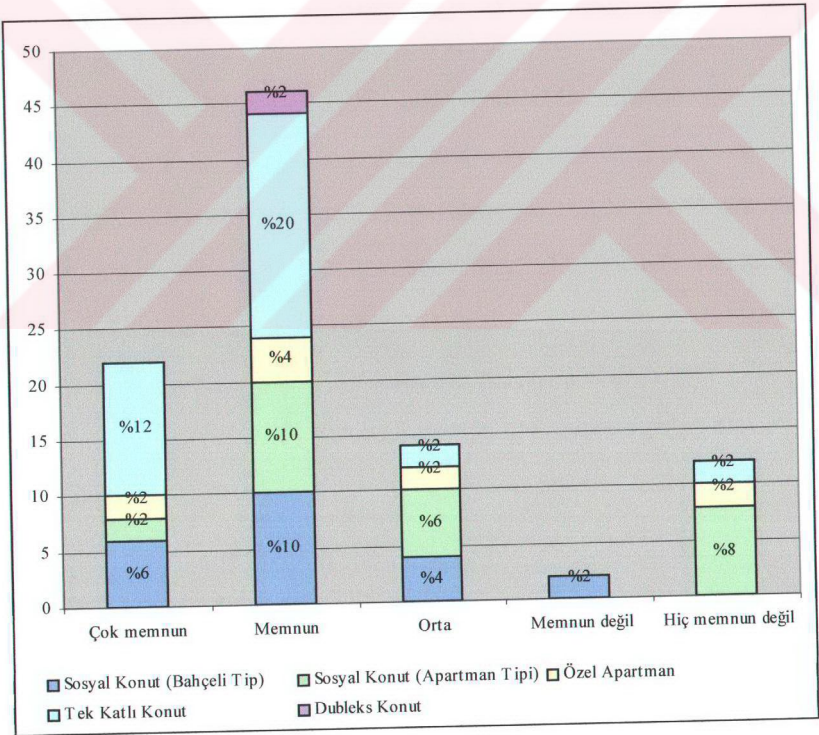

Şekil 6.9 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

Gazi Mağusa'daki Konutların Pencere , Biçim ve Boyutları Açısından Değerlendirilmesi

Çizelge 6.6 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Çok memnun	3	1	1	2	6	13	%26
Memnun	5	5	2	10	1	23	%46
Orta	2	3	1	1	0	7	%14
Memnun değ.	1	0	0	0	0	1	%2
Hiç mem. değ.	0	4	1	1	0	6	%12
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

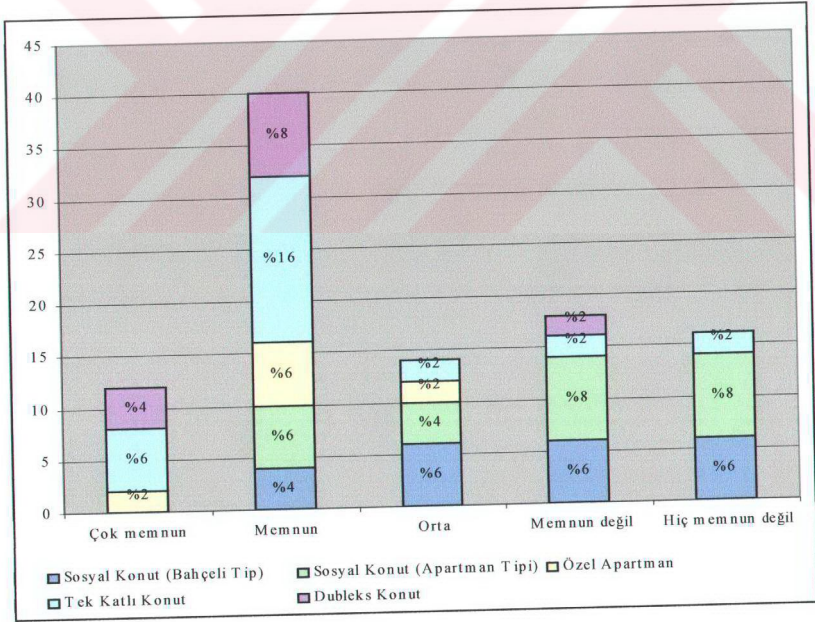

Şekil 6.10 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

Gazi Mağusa'daki Konutların Bina İçi Sessizliği ve Gürültü Açısından Değerlendirilmesi

Çizelge 6.7 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Çok memnun	0	0	1	3	2	6	%12
Memnun	2	3	3	8	4	20	%40
Orta	3	2	1	1	0	7	%14
Memnun değ.	3	4	0	1	1	9	%18
Hiç mem. Değ.	3	4	0	1	0	8	%16
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

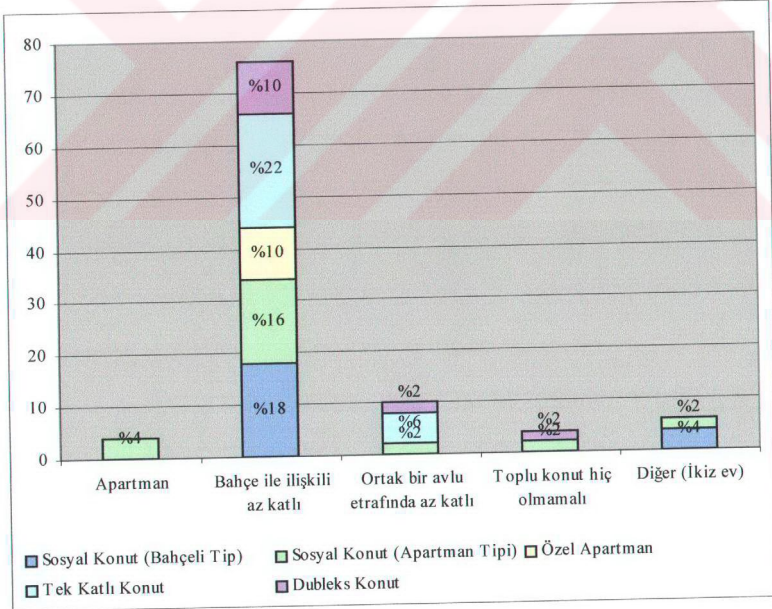

Şekil 6.11 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

**“Sizce Mağusa’daki toplu konutlar hangi tipte yapılmalıdır ?” Sorusunun
Değerlendirilmesi**

Çizelge 6.8 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Apartman	0	2	0	0	0	2	%4
Bahçe ile ilişkili az katlı	9	8	5	11	5	38	%76
Ortak bir avlu etrafın. az katlı	0	1	0	3	1	5	%10
Toplu konut hiç olmamalı	0	1	0	0	1	2	%4
Diğer (İkiz ev)	2	1	0	0	0	3	%6
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%200

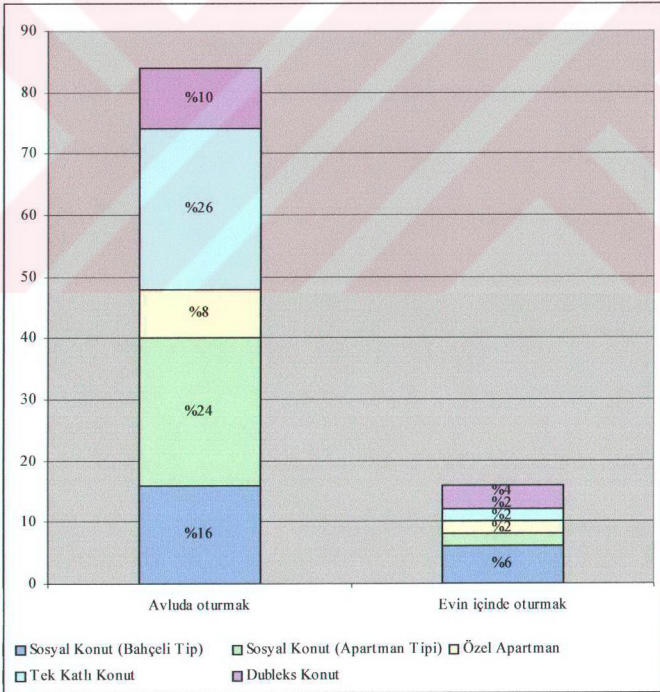

Şekil 6.12 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

Ankete Katılanların Kışın Güneşli Günlerde ve Yazın Evlerinin Neresinde Oturmayı Tercih Ettikleri Hakkındaki Görüşleri

Çizelge 6.9 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Avluda oturm.	8	12	4	13	5	42	%84
Evin içinde ot.	3	1	1	1	2	8	%16
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

Şekil 6.13 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

6.2.4 Çevrenin (Makro Planın) Değerlendirilmesi

- "Yaşadığımız siteyi/yerleşmeyi/mahalleyi komşuluk ilişkileri açısından iyi tasarlanmış buluyor musunuz ?" sorusunun değerlendirmesi aşağıda yüzdeler olarak verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %100'ü evet, (Çizelge 6.10)(Şekil 6.14)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %38'i evet,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %62'si hayır, (Çizelge 6.10)(Şekil 6.14)

Özel apartmanlarda oturanların %60'ı evet,

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı hayır, (Çizelge 6.10)(Şekil 6.14)

Tek katlı konutlarda oturanların %64'ü evet,

Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı hayır, (Çizelge 6.10)(Şekil 6.14)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %43'ü evet,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %57'si hayır, dediler. (Çizelge 6.10)(Şekil 6.14)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipteki konutlarda yaşayan halkın tümü, özel apartmanlarda ve tek katlı konutlarda yaşayanların büyük bir çoğunluğu, yaşadıkları yerleşmeyi komşuluk ilişkileri açısından iyi tasarlanmış bulurlarken, apartman tipindeki toplu konutlarda ve çift katlı-dubleks evlerde yaşayanlar, yaşadıkları yerleşmeyi komşuluk ilişkileri açısından iyi tasarlanmış bulmadılar.

- "Komşularınızla genellikle yazın ve güneşli günlerde nerede oturmayı tercih edersiniz ?" sorusunun değerlendirmesi, yüzdeler şeklinde aşağıda verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %45'i kapı önü teraslarında,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si avluda,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i balkonda,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %10'u oturma odasında, (Çizelge 6.11)(Şekil 6.15)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü kapı önü teraslarında,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i avluda,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %39'u balkonda,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü oturma odasında, (Çizelge 6.11)(Şekil 6.15)

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı kapı önü teraslarında,

Özel apartmanlarda oturanların %20'si avluda,

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı balkonda, (Çizelge 6.11)(Şekil 6.15)

Tek katlı konutlarda oturanların %43'ü kapı önü teraslarında,

Tek katlı konutlarda oturanların %50'si avluda,

Tek katlı konutlarda oturanların %7'si balkonda, (Çizelge 6.11)(Şekil 6.15)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %43'ü kapı önü teraslarında,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %29'u avluda,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü balkonda,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü oturma odasında, oturmayı tercih ettiler. (Çizelge 6.11)(Şekil 6.15)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipte ve şahsa ait iki katlı-dubleks konutlarda oturanlar, yazın ve güneşli günlerde, çoğunlukla kapı önü teraslarında oturmayı tercih ederken, şahsa ait tek katlı konutlarda yaşayanlar ise çoğunlukla hem kapı önü teraslarında

hem de avlularda oturmayı tercih etmişlerdir. Ancak apartman tipi toplu konutlarda yaşayanlar, konutlarında sadece balkon olduğu için, yazın ve güneşli günlerde çoğunlukla balkonlarda oturmayı tercih ettiklerini söylediler. Özel apartmanlarda yaşayan insanlar da, hem kapı önü teraslarında hem de balkonlarda oturmayı tercih etmişlerdir.

- "Konutunuza sokaktan nasıl girmek istersiniz ?" sorusunun cevapları aşağıda yüzdelik olarak verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %9'u direkt kaldırımdan,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %91'i evin ön bahçesinden, (Çizelge 6.12)(Şekil 6.16)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i direkt kaldırımdan,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %70'i evin ön bahçesinden,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i garajdan, (Çizelge 6.12)(Şekil 6.16)

Özel apartmanlarda oturanların %60'ı evin ön bahçesinden,

Özel apartmanlarda oturanların %40'ı garajdan, (Çizelge 6.12)(Şekil 6.16)

Tek katlı konutlarda oturanların %14'ü direkt kaldırımdan,

Tek katlı konutlarda oturanların %79'u evin ön bahçesinden,

Tek katlı konutlarda oturanların %7'si garajdan, (Çizelge 6.12)(Şekil 6.16)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü direkt kaldırımdan,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %86'sı evin ön bahçesinden, konutlarına girmek istedikleri belirlenmiştir. (Çizelge 6.12)(Şekil 6.16)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipte yaşayanların, toplu konut apartman tipinde yaşayanların, özel apartmanlarda, tek katlı ve çift katlı konutlarda yaşayanların büyük bir çoğunluğu, konutlarına, evlerinin ön bahçesinden girmek istediklerini söylediler. Cevap seçeneklerinde bulunan 'ortak kullanılan bir avludan' şikkını hiç kimse tercih etmedi.

- "Binalar arasındaki dolaşım alanları, ortak kullanım alanları ve spor alanlarının çözümleri size göre nasıl ?" sorusunun cevapları yüzdeler olarak aşağıda verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i iyi,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %36'sı vasat,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %28'si kötü,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i çok kötü, (Çizelge 6.13)(Şekil 6.17)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i iyi,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %38'i vasat,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %23'ü kötü,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %31'i çok kötü, (Çizelge 6.13)(Şekil 6.17)

Özel apartmanlarda oturanların %20'si vasat,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si kötü,
 Özel apartmanlarda oturanların %60'ı çok kötü, (Çizelge 6.13)(Şekil 6.17)

Tek katlı konutlarda oturanların %7'si mükemmel,
 Tek katlı konutlarda oturanların %7'si iyi,
 Tek katlı konutlarda oturanların %21'i vasat,
 Tek katlı konutlarda oturanların %29'u kötü,
 Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı çok kötü, (Çizelge 6.13)(Şekil 6.17)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü iyi,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %29'u vasat,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü kötü,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %43'ü çok kötü çözüldüklerini belirtmişlerdir.
 (Çizelge 6.13)(Şekil 6.17)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tip ve apartman tipi toplu konutlarda yaşayan insanlar, binalar arasındaki dolaşım alanlarının, ortak kullanım alanlarının ve spor alanlarının çözümlerini çoğunlukla vasat bulurken, şahsa ait apartmanlarda, tek katlı ve çift katlı-dubleks konutlarda yaşayanlar, bu alanların çözümlerini çok kötü bulmuşlardır. Hatta çok kötüden de öte, hiç düşünülmemiş olduklarını belirtmişlerdir.

- "Bulduğunuz çevredeki apartmanlar arasındaki mesafeler sizce yeterli mi ?" sorusunun yanıtları yüzdelik biçiminde aşağıda vermiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si evet,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %73'ü hayır, (Çizelge 6.14)(Şekil 6.18)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i evet,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %92'si hayır, (Çizelge 6.14)(Şekil 6.18)

Özel apartmanlarda oturanların %100'ü hayır, (Çizelge 6.14)(Şekil 6.18)

Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı evet,

Tek katlı konutlarda oturanların %64'ü hayır, (Çizelge 6.14)(Şekil 6.18)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %14'ü evet,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %86'sı hayır, "apartmanlar arasındaki mesafeler yetersizdir" demişlerdir. (Çizelge 6.14)(Şekil 6.18)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tiplerde, apartman tipindeki toplu konutlarda, şahsa ait özel apartmanlarda, tek katlı ve çift katlı-dubleks konutlarda yaşayan insanların büyük bir çoğunluğu, Gazi Mağusa'daki apartmanlar arasındaki mesafelerin yetersiz olduğunu belirttiler.

- "Çocuklarınız genellikle nerelerde oyun oynar veya vakit geçirir ?" sorusunun cevapları aşağıda yüzdelik olarak verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %27'si evin içinde,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %18'i bahçede / avluda,
 Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %55'i sokakta, (Çizelge 6.15)(Şekil 6.19)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %62'si evin içinde,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i balkonda / terasta,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i bahçede / avluda,
 Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %15'i sokakta, (Çizelge 6.15)(Şekil 6.19)

Özel apartmanlarda oturanların %80'i evin içinde,
 Özel apartmanlarda oturanların %20'si sokakta, (Çizelge 6.15)(Şekil 6.19)

Tek katlı konutlarda oturanların %14'ü evin içinde,
 Tek katlı konutlarda oturanların %57'si bahçede / avluda,
 Tek katlı konutlarda oturanların %29'u sokakta, (Çizelge 6.15)(Şekil 6.19)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %29'u evin içinde,
 İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %71'i bahçede / avluda, demişlerdir.
 (Çizelge 6.15)(Şekil 6.19)

Değerlendirme sonucu, sosyal konut-bahçeli tipte oturanların çocukları, çoğunlukla sokakta oyun oynarken, apartman tipi toplu konutlarda ve şahsa ait özel apartmanlarda yaşayan kişilerin çocukları, genellikle evin içinde vakit geçirmektedirler. Tek katlı ve çift katlı-dubleks konutlarda yaşayan çocuklar ise, evleri bahçe içinde olduğu için, çoğunlukla evlerinin bahçesinde veya avlusunda oyun oynamaktadırlar. Ne yazık ki, anket yapılan ailelerin çocukları, çocuk bahçesinde oyun oynayamamaktadırlar. Çünkü konut alanlarında, çocuklar için oyun alanları, spor alanları, vs. gibi alanlar tasarlanmamaktadır.

- "Bulduğunuz çevrede yeşil alan ve ağaç olmasını ister miydiniz ?" sorusunun cevapları aşağıda yüzdeler olarak verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %100'ü evet, (Çizelge 6.16)(Şekil 6.20)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %92'si evet,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %8'i hayır, (Çizelge 6.16)(Şekil 6.20)

Özel apartmanlarda oturanların %100'ü evet, (Çizelge 6.16)(Şekil 6.20)

Tek katlı konutlarda oturanların %100'ü evet, (Çizelge 6.16)(Şekil 6.20)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %100'ü evet, demişlerdir. (Çizelge 6.16)(Şekil 6.20)

Değerlendirme sonucu, anket yapılan herkesin, buldukları çevrede yeşil alan ve ağaç olmasını istedikleri ortaya çıkmıştır.

- "Konutunuzun görünüşü hakkında ne düşünüydünüz ? Sizce Kıbrıs'a özgü çizgiler taşıyor mu ?" sorusunun cevapları aşağıda yüzdeler olarak verilmiştir.

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %45'i taşıyor,

Sosyal konut-bahçeli tipte oturanların %55'i taşıyor, (Çizelge 6.17)(Şekil 6.21)

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %38'i taşıyor,

Sosyal konut-apartman tipinde ve özel inşaat firmaların yaptığı apartman tipindeki toplu konutlarda oturanların %62'si taşıyor, (Çizelge 6.17)(Şekil 6.21)

Özel apartmanlarda oturanların %100'ü taşıyor, (Çizelge 6.17)(Şekil 6.21)

Tek katlı konutlarda oturanların %64'ü taşıyor,

Tek katlı konutlarda oturanların %36'sı taşımıyor, (Çizelge 6.17)(Şekil 6.21)

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %29'u taşıyor,

İki katlı-dubleks konutlarda oturanların %71'i taşımıyor, demişlerdir.

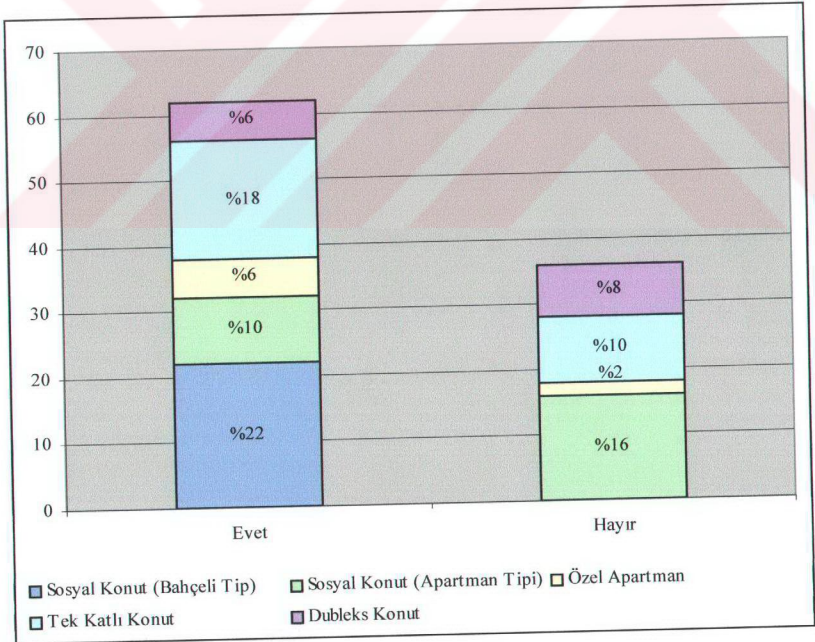
(Çizelge 6.17)(Şekil 6.21)

Değerlendirme sonucu, şahsa ait tek katlı konutlarda yaşayan birçok kişi dışında, ankete katılan insanların yarıdan fazlası, yaşadıkları konutların Kıbrıs'a ait çizgiler taşımadığını söylediler.

“Yaşadığımız siteyi/yerşelmeyi/mahalleyi komşuluk ilişkileri açısından iyi tasarlanmış buluyor musunuz ?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Çizelge 6.10 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Evet	11	5	3	9	3	31	%62
Hayır	0	8	2	5	4	19	%38
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

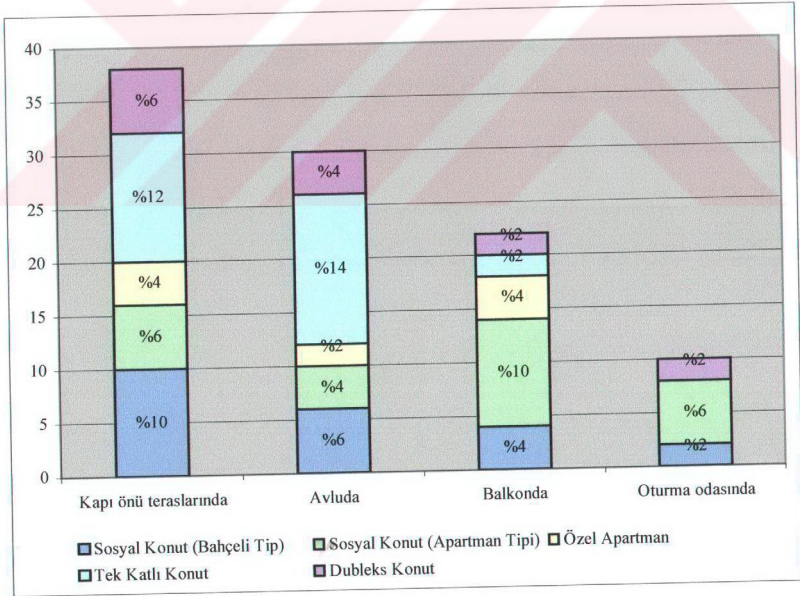

Şekil 6.14 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

Ankete Katılan Kişilerin Yazın ve Güneşli Günlerde Oturmayı Tercih Ettikleri Mekanların Değerlendirilmesi

Çizelge 6.11 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Kapı önü ters.	5	3	2	6	3	19	%38
Avluda	3	2	1	7	2	15	%30
Balkonda	2	5	2	1	1	11	%22
Oturma od.	1	3	0	0	1	5	%10
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

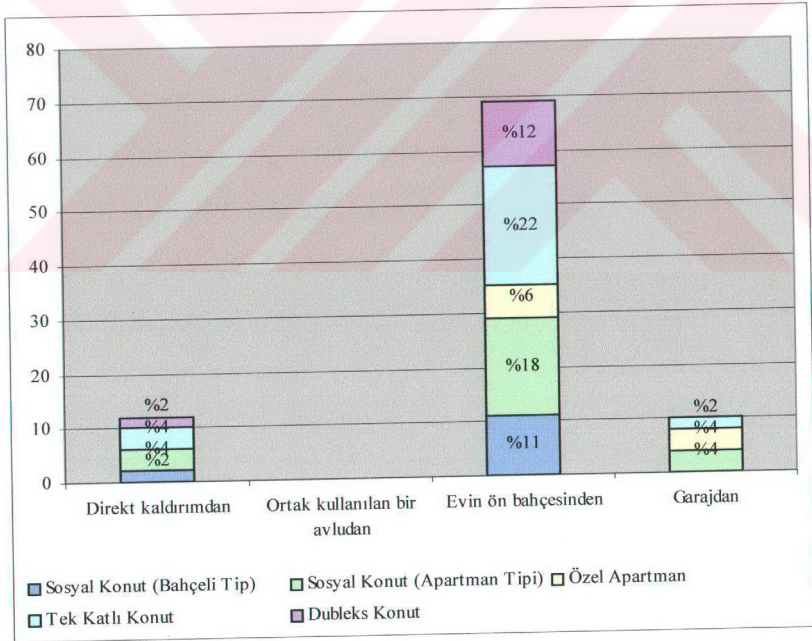

Şekil 6.15 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

“Evinize sokaktan nasıl girmek istersiniz ?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Çizelge 6.12 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Dirkt. kaldırım	1	2	0	2	1	6	%12
Ortk. kul.avlu	0	0	0	0	0	0	%0
Evin ön bahçe.	10	9	3	11	6	39	%78
Garajdan	0	2	2	1	0	5	%10
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

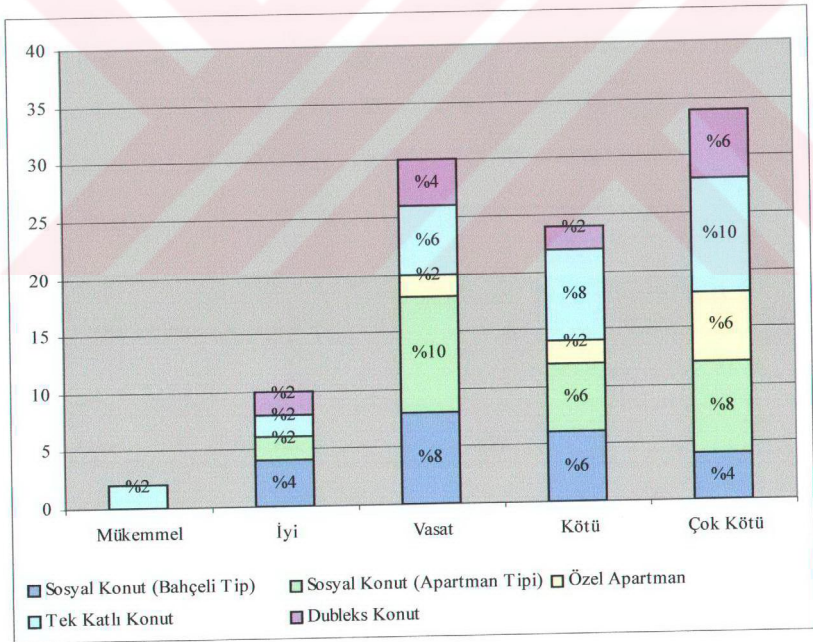

Şekil 6.16 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

Ankete Katılanların Binalar Arasındaki Dolaşım Alanlarının, Ortak Kullanım Alanlarının ve Spor Alanlarının Çözümleri Hakkındaki Görüşleri

Çizelge 6.13 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Mükemmel	0	0	0	1	0	1	%2
İyi	2	1	0	1	1	5	%10
Vasat	4	5	1	3	2	15	%30
Kötü	3	3	1	4	1	12	%24
Çok Kötü	2	4	3	5	3	17	%34
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

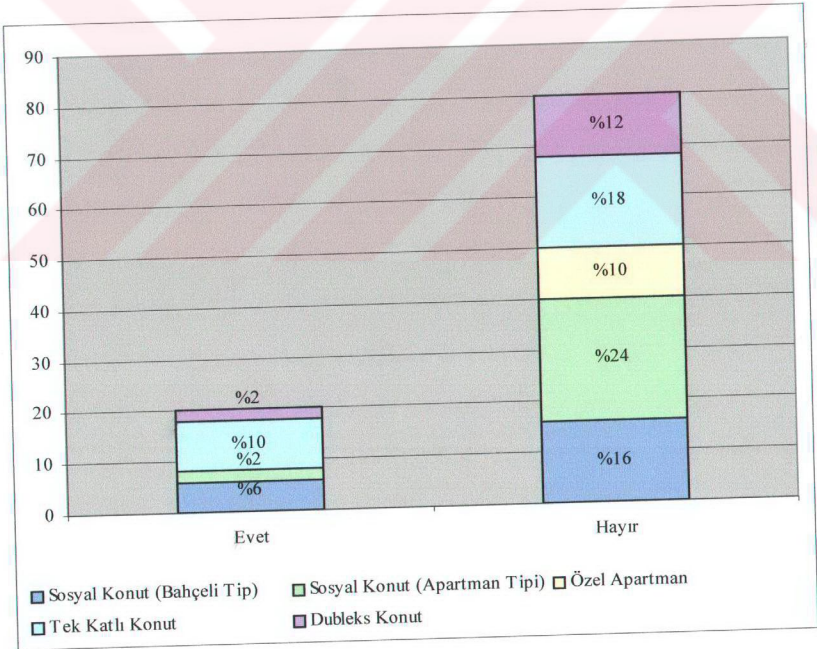

Şekil 6.17 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

“Bulduğunuz çevredeki apartmanlar arasındaki mesafeler yeterli mi ?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Çizelge 6.14 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Evet	3	1	0	5	1	10	%20
Hayır	8	12	5	9	6	40	%80
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

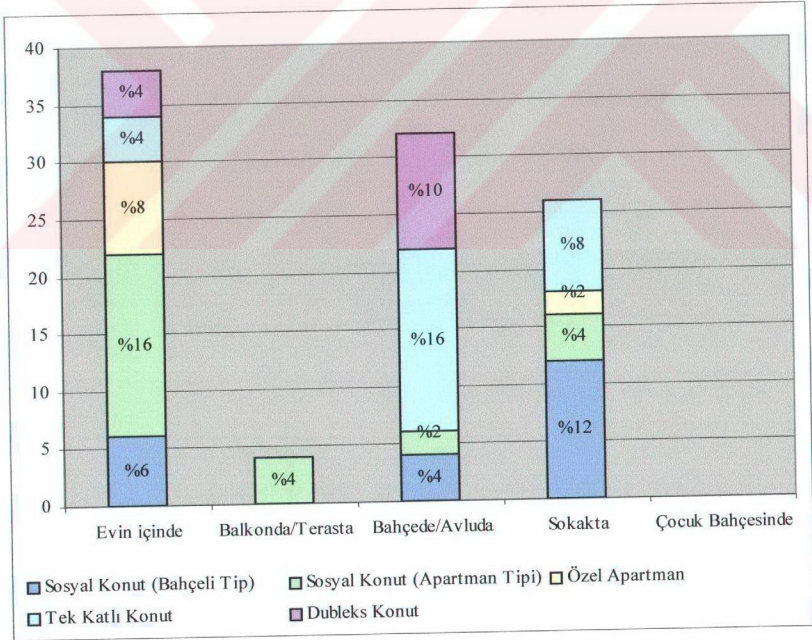

Şekil 6.18 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

**“Çocuklarımız genellikle nerelerde oyun oynar veya vakit geçirir ?” Sorusunun
Değerlendirilmesi**

Çizelge 6.15 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Evin İçinde	3	8	4	2	2	19	%38
Balkon/Teras	0	2	0	0	0	2	%4
Bahçe/Avluda	2	1	0	8	5	16	%32
Sokakta	6	2	1	4	0	13	%26
Çocuk Bahçe.	0	0	0	0	0	0	%0
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

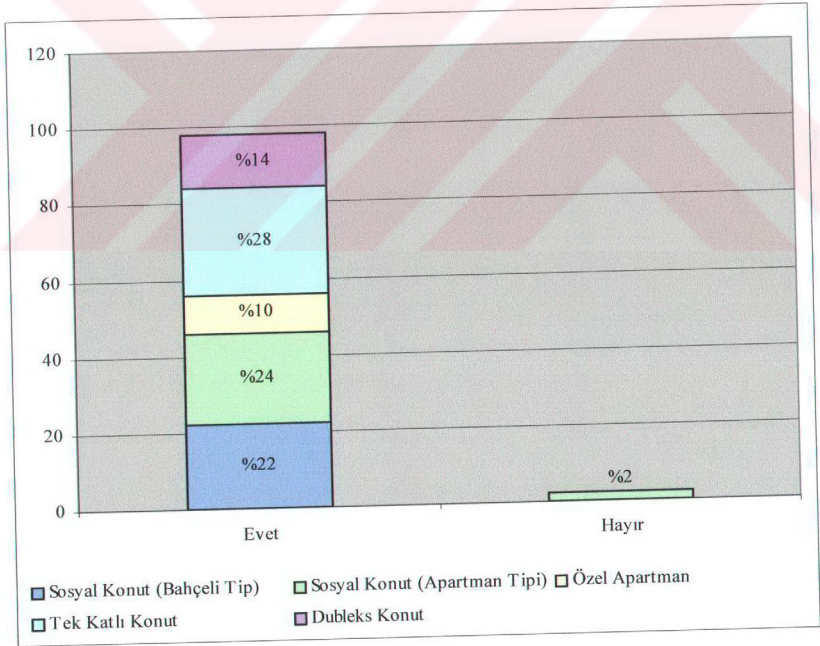

Şekil 6.19 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

**“Bulduğunuz çevrede yeşil alan ve ağaç olmasını ister miydiniz ?” Sorusunun
Değerlendirilmesi**

Çizelge 6.16 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Evet	11	12	5	14	7	49	%98
Hayır	0	1	0	0	0	1	%2
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

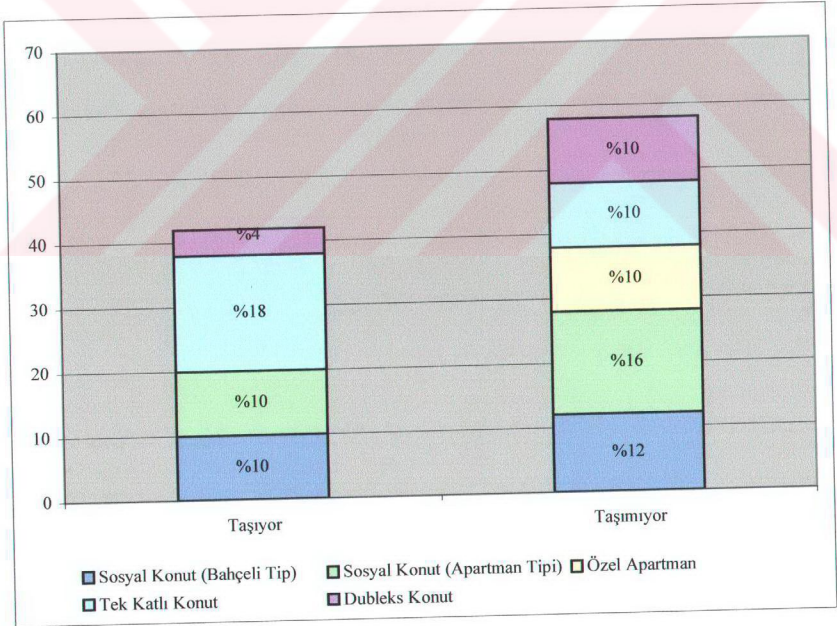

Şekil 6.20 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdelik dağılımları.

“Evinizin görünüşü hakkında ne düşünüyorsunuz ? Sizce Kıbrıs’a ait çizgiler taşıyor mu ?” Sorusunun Değerlendirilmesi

Çizelge 6.17 Ankete katılanların konut tiplerine göre rakamsal dağılımları.

	Sosyal Konut (Bahçeli Tip)	Sosyal Konut (Apartman Tipi)	Özel Apartman	Tek Katlı Konut	Dubleks Konut	TOPLAM	%
Taşıyor	5	5	0	9	2	21	%42
Taşımiyor	6	8	5	5	5	29	%58
TOPLAM	11	13	5	14	7	50	%100

Şekil 6.21 Ankete katılanların konut tiplerine göre yüzdeler dağılımları.

6.3 Bölüm Sonuçları

Bu bölümde, yapılan anket ve gözlem çalışmaları ışığında ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilecektir.

Ankete katılanlardan toplu konutlarda oturanların büyük bir çoğunluğu, konut edinirken umdukları kaliteyi bulamadıklarını belirtmişlerdi. Bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi; toplu konutlarda yüksek kar etme ya da düşük fiyata mal etme amacıyla, ekonomi faktörünün en ön planda olması ve buna bağlı olarak inşaat malzemesi ve inşaat işçiliğinin kalite standartlarına uygun olmamasıdır. Bu soruna çözüm olarak, mal sahibi (devlet veya bazı özel kuruluşlar) ile müşteriler (kullanıcılar) arasında konutlarının sağlamlığına ve kalitesine dair bir sözleşme yapılmalı, eğer mümkünse, konutlar tamamıyla bittikten sonra satın alınmalıdır.

Anket sonuçlarından bir tanesi de, şahsa ait özel apartmanlarda yaşayan kişilerin konutlarının tasarımı, izolasyonu ve görsel mahremiyeti hakkında pek memnun olmadıklarının ortaya çıkmasıdır. Sonucun bu şekilde çıkmasının sebeplerinden bir tanesi ve en önemlisi, Kıbrıs halkının apartman kültürüne sahip olmamasıdır. Ancak, gelir seviyesi yüksek olan aileler, öncelikle çocuklarına evlilik sonrası ev verebilme endişesiyle ve ileriki yaşamlarında da çocuklarına yakın olabilmek için, yatırımlarını ailelerine ait apartmanlar yaparak değerlendirmektedirler. Bunun yanında, Kuzey Kıbrıs çapında artan üniversite sayısından kaynaklanan üniversite öğrencisine yönelik, dokuya ve kültüre aykırı, rant amaçlı apartmanlar yapılmaktadır. Ailelerin, çocuklarına evlilik sonrası ev edindirme amacıyla yaptıkları apartmanların yapılmaması için, öncelikle devletin, konut yasalarında birtakım düzenlemeler yapması gerekmektedir. Ancak, üniversite öğrencilerine yönelik rant amaçlı apartman inşaatlarının durdurularak, tarihi Sur-içi bölgesindeki mevcut konutların yenilenmesiyle, gereken uygun tamir ve restorasyon çalışmalarının yapılmasıyla bu konut stoğunun öğrenci konutlarına dönüştürülmesi yönünde kararlar alınmalıdır.

Bina içi sessizlik ve gürültü bakımından hane halkının memnuniyeti konusunda sorulan soruya verilen cevapların, toplu konutlardaki kullanıcıların memnun olmadıkları yönünde olduğu görülmektedir. Toplu konutlarda yaşanan bina içindeki rahatsız edici sesler, binalarda kullanılan malzemelerin izolasyon özelliğinin toplu yaşantıya yeterince uygun olmamasıdır. Sıra ev tipindeki toplu konutlarda iki ev arasındaki ortak duvarın ve apartman tipindeki toplu konutlarda ise katlar arasındaki döşemelerin ses izolasyonu açısından yetersiz olması, bina içi

sessizlik ve gürültü sorununun yaşanmasına neden olmaktadır. Bunun engellenebilmesi için, ya ortak duvarlarda ve döşemelerde boşluklu duvar ve izolasyon malzemeleri kullanılmalı ya da bina tasarımlarında gürültü faktörü de düşünülerek bazı değişiklikler yapılmalıdır.

Yapılan araştırma ve gözlemler sonucunda, Kıbrıs halkının yaşantı biçiminin çoğunlukla dış mekanlarla ilişkili olduğu, bu nedenle günlük yaşamlarının büyük bir kısmını sıcak iklimin de etkisiyle, evlerinin açık ve yarı-açık mekanlarında geçirdikleri görülmüştür. Bu durum dikkate alınarak, Kıbrıs'taki konutların bahçe ile ilişkili ve iklime uygun açık ve yarı-açık mekanlara sahip olacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bunun yanında, özellikle toplu konutların apartman tipi yerine bahçe ile ilişkili olması, halkın genel isteği doğrultusundadır. Bu noktada, halkın kapı önü teraslarındaki oturma alışkanlığına da değinmek yerinde olacaktır. Halkın büyük bir çoğunluğunun komşuluk ilişkilerinde kapı önlerindeki terasları kullandıkları, ancak aile ile olan daha özel toplantılarını ise daha mahrem olan arka bahçeleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca ön ve arka bahçe arasında evin dışından bir bağlantı olması, özellikle sıra ev tipindeki toplu konutlarda aradaki konutlarda yaşayan kullanıcıların en fazla özlemini duydukları özelliktir. Bu nedenle, sıra ev ve apartman tipindeki toplu konutlar yerine, bahçe ile ilişkili, ikiz ev tipindeki toplu konutlar halkın yaşantı tarzına uygun görülmüştür.

Komşuluk ilişkileri bakımından, toplu konut apartman tipinde yaşayanlar, yaşadıkları yerleşmeleri kötü tasarlanmış bulduklarını belirtmişlerdir. Apartman tipindeki toplu konutlarda yaşayanların komşuluk ilişkileri bakımından pek memnun olmamalarına sebep olarak, dairelerine girdikten sonra komşularıyla karşılaşacak bir konumda olamayışları gösterilebilir. Ayrıca apartman tipi toplu konutlarda ve şahsa ait özel apartmanlarda yaşayan çocuklar, boş vakitlerini genellikle evlerinin içinde geçirmek zorunda kalırken, sosyal konut bahçeli tipte yaşayan çocuklar ise yaşadıkları sitelerde çocuk bahçesi, spor alanı ve çeşitli aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri alanların olmamasından dolayı, boş vakitlerini sokaklarda geçirmektedirler. Bu yüzden, özellikle toplu konutların bulunduğu yerlerde ve mahallelerde, çocuklar, gençler ve yetişkinler için mutlaka aktivite alanları ve yeşil alanlar tasarlanmalıdır. Yaz akşamlarında Gazi Mağusa halkının oturup vakit geçirebileceği alanlar tasarlanmalıdır.

Gazi Mağusa'daki tarihi Sur-içi evlerinin sokak ile ilişkisi, tarihsel süreç içinde farklılıklar göstermiştir. Örneğin; Venedik ve Osmanlı döneminde, genellikle evlere avludan girilerek ulaşılırken, İngiliz döneminde ise direkt kaldırımdan veya evin önünde bulunan küçük bahçeden ulaşılmaktaydı. 1974 sonrası konutlarda ise evin ön bahçesinden giriş, birçok binada daha fazla görülmeye başlanmış, evin önündeki bahçe alanı, İngiliz dönemine nispeten daha büyük olmuştur. Günümüzde ise insanlar, evlerine yine evlerinin önündeki bahçeden girmeyi tercih etmektedirler.

7. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde yapılan kaynak taramaları, anket ve gözlem sonuçlarında saptanan sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik önerileri sunulacaktır. Yapılan bu araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuçları ve çözüm önerilerini tek bir başlık ve tek bir başlık altında belirtmek oldukça karmaşık olacağından, bunları, “Gazi Mağusa bölgesindeki toplu konutlar” ve “Gazi Mağusa bölgesindeki özel konutlar” olmak üzere iki başlık altında anlatmak daha yararlı olacaktır. Ayrıca iki başlık altında incelenecek olan bu konut tipleri, kendi aralarında gruplara ayrılarak, yazılarla ve bazı şemalarla varılmak istenen sonuca daha kolay ulaşılmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda;

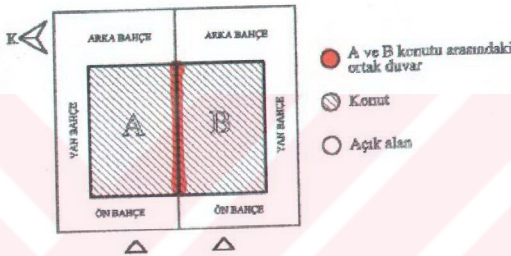
- **Gazi Mağusa bölgesindeki toplu konutlarla ilgili sonuç ve öneriler,**
- **Gazi Mağusa bölgesindeki özel konutlarla ilgili sonuç ve öneriler,** başlıkları altında iki gruba ayrılarak incelenecektir.

7.1 Gazi Mağusa Bölgesindeki Toplu Konutlarla İlgili Sonuç ve Öneriler

1974 Barış Harekati'ndan sonra ve Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin kurulmasından sonra, Sur-içi'nin önemini kaybetmesiyle, sur dışındaki bölgelerde hem devlet tarafından hem de özel şirketler tarafından toplu konutlar inşa edilmeye başlanmıştır. Gazi Mağusa bölgesinde ve Kuzey Kıbrıs genelinde, bahçe içinde iki katlı toplu konutlar ve apartman tipindeki toplu konutlar inşa edilmiştir. Gazi Mağusa sur dışı bölgesinde özellikle apartman tipinde yapılan toplu konutlar, Gazi Mağusa'nın kent dokusuna aykırı, yoğun, alt-yapısı eksik, yeşil alandan yoksun, kalitesiz malzeme ve işçilikle üretilmişlerdir. Halkın yaşantı biçimine, kültürüne, iklimsel koşullara vs. gibi çevresel koşullara uygun olmayan bu konutlar, kentteki yaşamı olumsuz yönde etkilemiştir. Bunun sonucunda ise önümüzdeki on yıl içinde Gazi Mağusa kentinin kimliğinin yok olacağını görmemiz kaçınılmaz olacaktır. Bu yüzden Gazi Mağusa halkının isteği doğrultusunda, çevresel koşullara uygun konutlar üretebilmek için halkla yapılan anketler sonucunda ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunlara yönelik bazı çözüm önerileri geliştirilmiştir.

7.1.1 Bahçeli Tipteki Toplu Konutlarla İlgili Saptanmış Sorunlar ve Çözüm Önerileri

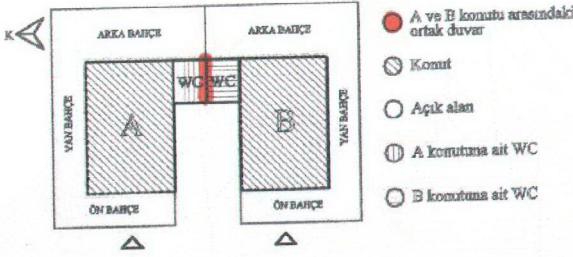
Gazi Mağusa'nın çeşitli bölgelerinde yapılan anketler sonucunda, apartman tipindeki toplu konutların, halk tarafından tercih edilmediği sonucuna varılmıştır. Halkın toplu konut tipleri hakkındaki isteğinin, iki katlı, bahçe ile ilişkili, ikiz ev tipinde olduğu anlaşılmıştır. İkiz ev tipinin tercih edilmesinin en önemli sebebi; her iki konutun da, ön ile arka bahçeleri arasındaki bağlantının evin dışından sağlanabilmesi ve evin iki cephesinden daha fazla cephesinin olmasıyla, cephelerde daha fazla kapı ve pencere boşluğunun oluşturulabilmesidir (Şekil 7.1).

Şekil 7.1 Ön ve arka bahçenin dışarıdan sağlanan bağlantısı ve ikiz ev biçimindeki şematik plan önerisi.

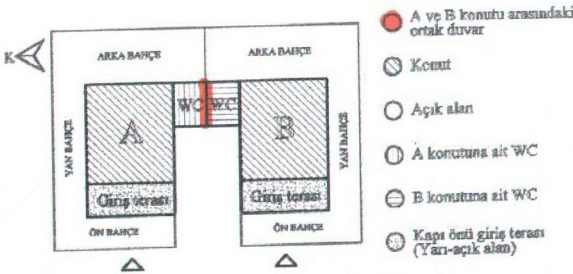
Anket sonuçlarını incelediğimizde, bahçeli tipte ve apartman tipindeki konutlarda yaşayanların, konutlarındaki sesizlik ve gürültü bakımından oldukça rahatsız oldukları anlaşılmıştır. Gazi Mağusa'daki bahçeli tipteki toplu konutların sıra ev biçiminde oluşu, her iki konut arasında ortak bir duvar olmasına neden olmaktadır. Ortak duvarlarda kullanılan inşaat malzemeleri, ekonomik sebeplerden dolayı ses izolasyonu sağlamayan malzemeler olduğu için, her iki konutta da yaşayan hane halkı, birbirlerinin kendi evlerinde çıkardıkları sesleri kolaylıkla duyabilmektedirler. Bu durum ise uzun süre zarfında komşular arasında kavgalara ve hatta hane halkı üzerinde ruhsal bozukluklara sebep olmaktadır. Bu sorunun çözülebilmesi için;

- Konutlar arasındaki ortak duvarlarda ses izolasyonu görevini gören boşluklu duvar veya arasında izolasyon malzemesi olan boşluklu duvar kullanılabilir veya
- Konutlar tasarlanırken ortak duvar uzunluğu en aza indirgenerek, iki konut arasındaki ortak duvar, fazla sık kullanılmayan mekan olan tuvalet ve banyo duvarına ait olabilir (Şekil 7.2).

Şekil 7.2 İkiz ev tipine ortak duvarın sadece tuvalet ve banyoda kullanılmasıyla, gürültü faktörünü azaltıcı şematik plan önerisi.

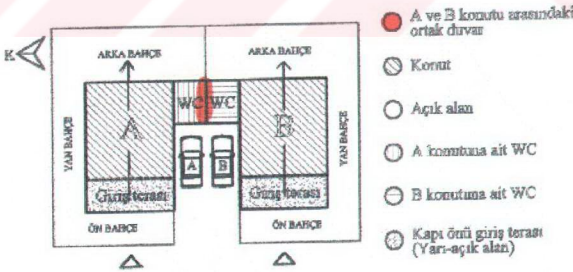
Yapılan anket çalışmaları ve gözlemler sonucunda, Gazi Mağusa halkının yaşantı biçiminin dışa dönük bir yaşantı biçimi olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle günlük yaşamlarının büyük bir bölümü, sıcak iklimin de etkisiyle açık ve yarı-açık mekanlarda geçmektedir. Bu noktada, halkın kapı ölü giriş teraslarındaki oturma alışkanlığına da değinmek yerinde olacaktır. Kıbrıs halkının genelinde güneşli günlerde ve serin yaz akşamlarında, kapı ölü giriş teraslarında oturma alışkanlığı olduğundan dolayı, toplu konutlarda giriş kapılarının önüne, kapı ölü giriş terasları tasarlanmalıdır. Serinletici etkisinin kaybolmaması için ise, bu teraslar, Gazi Mağusa'daki en etkili rüzgar yönleri olan doğu-batı veya güneybatı-kuzeydoğu aksları doğrultusunda tasarlanmalıdır. Halkın büyük bir kısmının komşuluk ilişkilerinde kapı ölü teraslarını kullandıkları, aile ile olan daha özel toplantılarını ve yaz akşamlarında yemek yeme alışkanlıklarını da daha mahrem bir mekan olan arka bahçelerinde sürdürmeyi tercih ettikleri gözlemlenmiştir (Şekil 7.3). Kıbrıs'ın sıcak ikliminden dolayı, konut cephelerinde, karşılıklı pencere ve kapılar, yine doğu-batı veya güneybatı-kuzeydoğu aksları üzerinde açılmalıdır.

Şekil 7.3 İkiz ev tipindeki kapı ölü giriş teraslarının, plan şemasında yerleştirilme önerisi.

Gazi Mağusa kentinin geçmişi incelendiğinde, Venedik ve Osmanlı döneminde inşa edilmiş konutlarda, genellikle evlere iç avludan ulaşılmaktaydı (sokak-iç avlu-konut ilişkisi). İngiliz dönemi ve sonrasında, konutlara giriş genellikle konutun önünde yer alan ön bahçeden geçilerek gerçekleşmekteydi (sokak-ön bahçe-kapı önü giriş terası-konut ilişkisi). Nadiren de olsa, direkt kaldırımdan binaya ulaşılabilmekteydi (sokak-kapı önü giriş terası-konut ilişkisi). Yapılan anket çalışmaları doğrultusunda, Gazi Mağusa halkının birçoğunun evlerine, hala ön bahçeden geçilerek ulaşmak istedikleri sonucuna varılmıştır (Şekil 7.3).

Bu noktada Kuzey Kıbrıs'da yaşayan halkın önemli bir alışkanlığına da değinmek yerinde olacaktır. Kuzey Kıbrıs'daki nüfusun az oluşu ve mesafelerin kısa oluşu, ada genelinde toplu taşımacılığın pek fazla gelişememesine neden olmuştur. İnsanların herhangi bir yere ulaşabilmesi için, mutlaka araba sahibi olmaları gerekmektedir. Adanın sıcak bir iklime sahip olması da, insanların yürüme isteklerini azaltmaktadır. Bu yüzden Kuzey Kıbrıs'da yaşayanların birçoğunun özel arabası vardır. Dolayısıyla, Kuzey Kıbrıs genelinde yapılan her yerleşmede mutlaka araba park yerlerinin çözülmesi gerekmektedir. Hane halkına ait otoparkın, konut yakınında olması isteği, ailelerin geleneksel bahçeli konut yaşantısındaki alışkanlıklarından gelmektedir. Ayrıca arabanın oldukça pahalı bir yatırım olması, onun göz önünde ve güvenli bir ortamda tutulması ihtiyacını doğurmaktadır. Yapılan anket çalışmaları sonucunda da, insanların arabalarını evlerinin çok yakınında ve güvenli bir ortamda istedikleri ortaya çıkmıştır (Şekil 7.4).

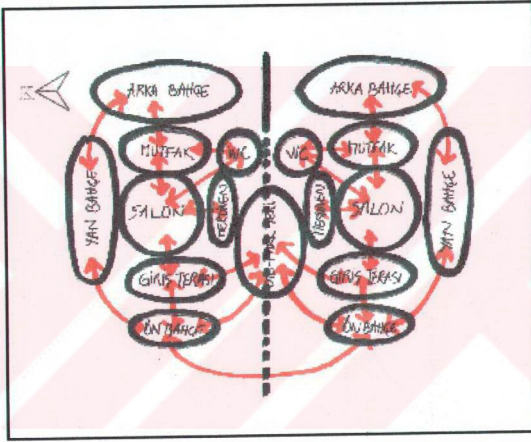

Şekil 7.4 İki konut arasında yaratılmış gölge alan, her konut için bir araba park yeri çözümü sağlamaktadır

Araştırma kapsamında saptanan problemler ve yukarıda yapılan öneriler ışığında, şekil 7.5'te yer alan mekan organizasyon şeması oluşturulmuştur. Bu şemada geleneksel Gazi Mağusa

evlerindeki iç ve dış mekan ilişkileri kurulmuştur. Ayrıca bu mekanlar, günümüz yaşam koşullarına ve ihtiyaçlarına göre yeniden uyarlanarak biçimlendirilmiştir.

- Ön-arka bahçe ilişkisi,
- Sokak-ön bahçe-kapı önü giriş terası-konut ilişkisi,
- Kapı önü giriş terası-salon ilişkisi,
- Mutfak-arka bahçe ilişkisi,
- Oto-park yeri-ön bahçe-kapı önü giriş terası-konut ilişkisi kurulmuştur. Ayrıca ıslak hacimler bir araya getirilmiş ve konut yapımında ekonomi sağlanmıştır. Tüm bunların yanında, arka bahçeler arasındaki görsel bağlantı, çeşitli bitki veya bölücü bahçe elemanlarıyla zayıflatılmıştır (Şekil 7.5).

Şekil 7.5 Bahçeli, ikiz ev toplu konut tipi için geliştirilmiş mekan organizasyon şeması.

Özellikle apartman tipindeki toplu konutlarda yaşayanlar, buldukları yerleşmede ortak kullanım alanları olmamasından dolayı, içe dönük bir yaşantı biçimine doğru yönelmektedirler. Çocuklar ya sokakta ya da evlerinin içinde oyun oynamaktadırlar. Doğadan uzak büyüyen bu çocuklar ise ileriki yaşlarda arkadaşlarıyla iletişim kurma sorunu yaşamaktadırlar. Bahçeli tipte yaşayan çocuklar ise, evlerinin bahçeli olduğundan, genellikle ya bahçede ya da sokakta oynamaktadırlar. Bu sorunun çözülebilmesi için, gerek devlet ve gerekse özel şirketler tarafından yapılan toplu konut projelerinde, o yerleşmede yaşayan bütün insanlar için mutlaka ortak kullanım alanları, aktivite alanları, yeşil alanlar, çocuk parkları ve oto-park alanları tasarlamaları gerekmektedir. Bu alanların hem proje bazında hem de anahtar teslimi öncesinde uygulanması için, merkezi yönetim ve yerel yönetim düzeyinde, bu karar

yasalaştırılmadır. Bu yasa kapsamında, her toplu konut proje uygulamasında, arazinin belirlenecek oranda ortak kullanım alanı olarak tasarlanması şart koşulmalıdır. Ortak kullanım alanlarının tasarlanmaması durumunda, projeyi uygulayan şirket/şirketler ilgili otoritelerce ikaz edilmeli ve oluşturulacak yasalarla, projelerin doğru uygulanması sağlanmalıdır.

Geçmişten günümüze oluşmuş Gazi Mağusa geleneksel mimari kültürünün, günümüzdeki konut cephelerinde de yansıtılması, yaşadığımız çevrelere kimlik kazandırması açısından çok gereklidir. Özellikle toplu konutların yapıldığı yerleşmelerde, planlamada olduğu kadar, konut cephelerinde kullanılan renk tonları, kapı ve pencere oranları da, kültürümüzü, yaşam biçimimizi ve Kıbrıslılık kimliğimizi yansıtmalıdır.

7.1.2 Apartman Tipindeki Toplu Konutlarla İlgili Saptanmış Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Devletin ve özel sektörün yaptığı apartman tipindeki toplu konutlar, ödeme kolaylıklarından ve şehir merkezine yakınlıklarından dolayı tercih edilmektedirler. Bu iki faktör dışında, bu tipteki konutlar, başka alternatif konut tipi inşa edilmediği için mecburen kiralanmakta veya satın alınmaktadır. Apartman tipi toplu konutlarda yaşayan halka sorulan anket soruları sonucunda, pek şaşırtıcı olmayan sorunlar saptanmıştır. Bu sorunlar arasında en önemlileri; gürültü, apartman dairesini satın alanlarda beklenen kalitenin düşük olması, apartmanlar arasındaki yetersiz mesafeler, oto-park sorunu, çok kötü komşuluk ilişkileri, içe dönük bir yaşam biçimi ve tasarlanmamış ortak etkileşim alanları olarak sıralanabilir. Devlete ve özel sektöre ait apartman tipindeki binalarda yaşayan herkesin, Gazi Mağusa'da olması gereken toplu konut tipleri ile ilgili düşünceleri, “bahçe içinde iki katlı” yönünde olmuştur.

Kuzey Kıbrıs genelinde, halkın geçmişinin bahçeli ev tipine dayandığı, bu araştırmanın ilk bölümlerinde anlatılmıştı. Gazi Mağusa bölgesindeki 1974 öncesi konutların, bahçeli ev tipinde olduğu hatırlanırsa, Gazi Mağusa ve Kuzey Kıbrıs halkının da apartman kültürüne sahip olmadığı anlaşılabilir. Böyle bir yaşantı tarzına sahip olmayan bir halkı, apartmanlarda yaşatmak hiç doğru değildir. Dolayısıyla, devletin ve özel sektörün inşa ettiği apartmanlarda yaşamın getirdiği bütün zorluklar, apartman tipindeki toplu konutların yapımının durdurulmasıyla ve bu bina tipi yerine alternatif çözümler üretilerek aşılmalıdır. Bu çözüm önerilerinden bazıları, yukarıdaki sayfalarda çeşitli metinlerle ve şemalarla okuyuculara sunulmuştur.

7.2 Gazi Mağusa Bölgesindeki Özel Konutlarla İlgili Sonuç ve Öneriler

Özel konutlar, kişilerin kendi maddi imkanlarıyla, kendilerine ait arsalarla yaptırıldıkları konutlardır. Özel apartmanlar, tek katlı, iki katlı ve hatta üç katlı konutlar, özel konutlar sınıfına girmektedir. Şahısların yaptırıldıkları binaları teker teker inceleyip, çözüm önerisi sunmak oldukça zordur. Ancak temelde tasarım açısından fazlaca kullanılan yanlış elemanlar, yanlış bölge seçimi, binayı yanlış yönlendirme ve Kıbrıslı kültürüne uymayan tasarımlar hakkında yorumlar yapılabilir. Örneğin; orantısız ve amaçsız kemer kullanımı, gereksiz bina süslemeleri, kötü çözülmüş plan şemaları, hacim ve kütle olarak orantısız yapılar, doğayla ilişkisiz aile apartmanları, vs. gibi yanlış uygulamalar sonucunda, mimari kültürümüzü yansıtmayan konutlar ortaya çıkmıştır. Bunları düzeltmek veya bunlara çözüm önerisi sunmak oldukça zor olacağından, bu sorunları en aza indirmek amacıyla birkaç tavsiyede bulunulabilir. Bunlar;

Öncelikle devletin, şehirlerdeki parselleri belirli bölgelere ayırması gerekmektedir. Çok katlı yapılarla az katlı yapılar, bu parselizasyon çalışmalarıyla birbirlerinden ayrılmalıdır. Çok katlı konutlar (apartmanlar), yoğunluğun az olduğu bölgelere inşa edilmelidir. Apartmanlar arasındaki mesafeler arttırılmalı ve bu bölgelere, belediyeler tarafından yeşil alan, oto-park, çocuk bahçesi, vs. gibi ortak kullanım alanları eklenmelidir.

Az katlı konutlar ise çok katlı konutların bulunmadığı bölgelere inşa edilmelidirler. Az katlı konutların tasarımında en önemli görev, mal sahibinin seçtiği mimara aittir. Kıbrıs için tasarlanacak olan bir konut, Kıbrıs hakkında oldukça bilgili bir mimar tarafından tasarlanmalıdır. Mimar, proje tasarımına geçmeden önce müşterisinin isteklerini, alışkanlıklarını ve yaşantı biçimini iyice anlamalı ve bu doğrultuda müşterisinin geleneksel bir ev mi yoksa modern bir ev mi istediğini kavramalıdır. Daha sonra müşterinin eğilimi hangi ev tipindeyse, mimar onu en doğru biçimde, konutun tasarımına yansıtmalıdır.

Ortaya doğru bir proje çıkabilmesi için, hem mimarın hem müşterinin/müşterilerin yaşadıkları ülke hakkında yeterli kültürel bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bu bilgiyi elde etmenin en doğru yolu ise eğitimden geçmektedir. Yıllardır liselerde ve üniversitelerde genel tarih ve inkılap tarihi dersleri verilmektedir. Ancak bu dersler sadece ülkelerin başından geçmiş savaşları, antlaşmaları, yaşadıkları coğrafi bölgeleri, vs. gibi yaşadığımız çevreden uzak bilgileri aktarmakta ve ne yazık ki, bu bilgiler de, sınav sonrasında beynimizden uçup

gitmektedir. Liselerde ve üniversitelerde tarih dersi verilmesin demiyorum, ama insanların yaşadıkları ülkelerin kültürleri hakkında ve mimarisi hakkında da dersler verilmelidir. Böylece eğitim görmüş kişiler, ileriki yaşamlarında yaşadıkları ülkenin mimari kültürü hakkında da bilgi sahibi olabilsinler. Çünkü bugünün öğrencileri, yarının mimarlarının müşterileri ve yarının mimarları olacaklardır. Hem müşteri hem mimar, yaşadıkları ülkenin kültürel mimarisi hakkında bilgi sahibi olurlarsa, talep edilen konut projeleri ve tasarlanan projeler, şehir dokusunu bozmayan, kültürel mimarimizi yansıtan binalar olacaktır.

KAYNAKLAR

- Arabacı, G. B., (1996), Sıcak Bir Kıbrıs Rüzgarı, House Dergisi, 5, İstanbul.
- Atroschenko, V.I., and Grundy, M., (1991), Mediterranean Vernacular, Anness Publishing, London.
- Balkan, E., (1999), Tarihsel Süreç İçerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Toplum ve Mimarlık, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs Araştırmalar Dizisi1, Gazi Mağusa.
- Dağlı, U., (1999), Kıbrıs Sokaklarında Mimariye, Yaşama ve Çevreye Dair, Işık Kitabevi Yayınları, Lefkoşa-Kıbrıs.
- Dağlı, U., Önal, Ş., ve Doratlı, N., (1998), "Gazi Mağusa Şehrinin Kentsel Gelişiminin Sürdürülebilirliğine Yönelik Çözüm Önerileri", Gazi Mağusa Sempozyumu, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazi Mağusa.
- Dağlı, U., (1995), Mağusa Surlar İçerisinde Evlerin Tipolojik Analizine Bağlı Olarak Geliştirilen Bir Uzman Sistem Modeli, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü (yayımlanmamış).
- Dağlı, U., ve Bayındır, Ş., (1996), "İngiliz Sömürgecilik Anlayışının Kıbrıs Mimarisi Üzerindeki Etkileri ve Mağusa Örneği", İdeoloji, Erk ve Mimarlık Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Dağlı, U., (1996), Kuzey Kıbrıs'ta Mimari Kimlik Sorunları, Yapı Dergisi, 179, İstanbul.
- Dağlı, U., (2001), Mağusa Sur-İçi Evleri, Arkitekt Dergisi, 484, İstanbul.
- Dağlı, U., Önal, Ş., ve Doratlı, N., (1999), The Urban Problem of Gazimagusa (Famagusta) and Proposals for the Future, Cities Dergisi, Elsevier Science Ltd.
- De Chiara, J., Panero, J., ve Zelnih, M., (1995), Time-Saver Standards for Housing and Residential Development, Mc Graw-Hill, International Editions, Singapore.
- Dreghorn, W., (1985), Famagusta & Salamis-A Guide Book, K. Rüstem & Brother, Lefkoşa.
- Dreghorn, W., (1988), "Gazi Mağusa Surları", Uluslararası Kuzey Kıbrıs Magazin, 2, Lefkoşa.
- Erkman, U., (1982), Mimari Tasarım İçin Bir Veri Üretim Yöntemi Olarak Çevre Analizi, İTÜ Yayınları, İstanbul.
- Faşlı, M., (1997), The Use of Residential Exterior Spaces in North Cyprus, Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi (yayımlanmamış).
- Gunnis, R., (1936), Historic Cyprus-A Guide To Its Towns & Villages, Monasteries Castles, Methuen & Co. Ltd., London.
- Gürkan, H., (1982), Kıbrıs Tarihinden Sayfalar, Nehir Yayınları, Genel Yayın Dizisi: 3, Araştırma Dizisi: 1, Lefkoşa.

- Güvenç, B., (1979), İnsan ve Kültür, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Hakeri, H. B., (1984), Kıbrıs'daki Tarihi Eserler, Hakeri Yayınları, Özel Ofset Basımevi, Lefkoşa.
- Hasol, D., (1998), Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Geliştirilmiş 7. Baskı, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Hill, G., (1952), A History Of Cyprus, London.
- Home, G., (1986), Cyprus: Then and Now, Aldine Press-Letchworth-J. M. Dent & Sons Ltd., London.
- Jeffery, G., (1973), Cyprus Under an English King in the Twelfth Century, Zeno Publication, Lefkoşa.
- Jeffery, G., (1983), A Description Of The Historic Monuments Of Cyprus, London.
- Keleş, M., (1998), Evaluation of Mass Housing of Northern Cyprus in Respect to Climatic Design, Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi (yayımlanmamış).
- Keleş, R., ve Hamamcı, C., (1997), Çevrebilim, İmge Kitabevi, Ankara.
- Keleş, R., (1992), İnsan Çevre Toplum, İmge Kitabevi, Ankara.
- Kızılyürek, N., (1988), "Kıbrıs'da Yukarı Sınıflar ve Kimlik Sorunu", Edebiyatta Kıbrıs Türk Kimliği, Varlık Yayınları, İstanbul.
- K.K.T.C. İskan Bakanlığı Sosyal Konut Birimi, (1993), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Sosyal Konut Projesi, Lefkoşa.
- Kuban, D., (1994), Çevreyi Korumak Zorundayız, Yapı Dergisi, 157, İstanbul.
- Kuban, D., (1996), Çevre Üzerine Yorumlar, Yapı Dergisi, 171, İstanbul.
- Küçükerman, Ö., (1988), Kendi Mekanlarının Arayışı içinde Türk Evi, Apa Ofset Basımevi Sanayi ve Ticaret A.Ş., İstanbul.
- Laborit, H., (1990), İnsan ve Kent (Çev.,B. Onaran), Payel Yayınevi, İstanbul.
- Newman, R., (1953), A Short History Of Cyprus, London.
- Numan, İ. ve Doratlı, N., (1998), "Gazi Mağusa Sur-İçi, Geçmişten Geleceğe ", Gazi Mağusa Sempozyumu, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazi Mağusa.
- Parker, R., (1962), "Aphrodite's Realm", An Illustrated Guide and Handbook to Cyprus, Zavallis Press, Lefkoşa.
- Parker, R., (1970), "See The Pearl Of The Mediterranean Cyprus", An Illustrated Guide and Handbook to Cyprus, Zavallis Press, Lefkoşa.

Pultar, M., (1979), Çevre Yapı ve Tasarım, Çevre ve Mimarlık Bilimleri Derneği Yayını, Ankara.

Rapoport, A., (1969), House Form and Culture, University of Wisconsin, London.

Redhouse yeni el sözlüğü, (1998), Dördüncü Baskı, SEV Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul.

Rıza, S., (1989), Mağusa'da Tarihi Yerler, Bolan Printing Ltd., Lefkoşa.

Şehir Planlama Dairesi, (1991 ve 1994), Sur-içi Arazi Kullanım Çalışması, Gazi Mağusa.

Şehir Planlama Dairesi, (1996), Sur-İçi Mimari Değerlendirme Çalışması, Gazi Mağusa.

Tiesdell, S. et al., (1996), Revitalizing Historic Urban Quarters, Architectural Press, Oxford.

Turgut, H., (1992), Çevre ve Kültür Çalışmaları, İstanbul.

Yaşın, M., (1988), Edebiyatımızda Kıbrıs Türk Kimliği, Varlık Yayınları, İstanbul.

Yücel, Z., (1991), Kıbrıs Konut Mimarisinde 19. Yüzyıldan Bugüne Kemer Ögesinin Fiziki Planlama ve Yaşantı İçerisindeki Yeri, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü (yayımlanmamış).

<http://www.cruise-ports.com/Map-Eastern-Med.htm>

<http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/iki.htm>

<http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/itek.htm>

<http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/iiki.htm>

<http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/VENEDIK.HTM>

<http://www.emu.edu.tr/13/1304/evler/MUZAFFER.HTM>

<http://www.Kultur.gov.tr/kultursanat/turkevi.html>, Sedat Hakkı Dursun Araştırması.

EKLER

Ek 1. Anket Soruları

Bölüm 1. Görüşülen Kişi Hakkında Genel Bilgiler

1. Görüşülen kişinin ;
  - Adı ve Soyadı :.....
  - Doğum Yeri :.....
  - Yaşı ve Cinsiyeti :.....
  - Eğitimi :.....
  - Mesleği :.....
2. 1974 öncesi nerede oturuyordunuz ?
  - a. Kuzey Kıbrıs b. Güney Kıbrıs c. Türkiye d. İngiltere e. Diğer
3. ve 4. soruları sadece göçmenler cevaplandırabilir.
3. Buraya yerleşme nedeninizi belirtiniz.
  - a. Savaş b. Akrabalar c. Konutların daha iyi olması d. Raslantı e. Diğer
4. Kaç yıldır bu konutta oturuyorsunuz ? .....

Bölüm 2. Konutla İlgili Genel Bilgiler

1. Yaşadığımız konut yaklaşık kaç m² dir ? .....
2. Konutunuzun türü aşağıdakilerden hangisidir ?
  - a. Sosyal konut (bahçeli tip) b. Sosyal konut (apartman tipi) c. Özel apartman
  - d. Tek katlı ev e. Dubleks ev f. Diğer
3. Yaşadığımız konutta beğendiğiniz özellikleri lütfen işaretleyiniz.
  - a. Konutun m² sinin büyük olması
  - b. Apartman dairesi olması
  - c. Bahçeli olması
  - d. Oto-parkının bulunması
  - e. Manzaralı olması
  - f. Balkon-teras olması
  - g. Aydınlık olması
  - h. Rahat ve kullanışlı olması
  - i. Seçkin bir semtte veya apartmanda olması
  - j. Anayol üstünde olması

Bölüm 3. Kullanıcı Gereksinimlerinin Değerlendirilmesi

1. Konutunuzu kullanışlık, oda sayısı ve planlama açısından nasıl buluyorsunuz ?
  - a. Mükemmel b. İyi c. Vasat d. Kötü e. Çok kötü
2. Yapım kalitesi ve işçilik açısından konutunuzu nasıl buluyorsunuz ?
  - a. Mükemmel b. İyi c. Vasat d. Kötü e. Çok kötü

3. Konutu edinirken veya buraya taşınırken umduğunuz kaliteyi buldunuz mu ?
a. Evet b. Hayır
4. Konutunuzla ilgili görüşlerinizi belirtir misiniz ? Aşağıdakileri okuyarak lütfen tabloyu doldurunuz.

	Çok Memnun	Memnun	Orta	Memnun Değil	Hiç Memnun Değil
Oda büyüklükleri ve Sayısı					
Kolay / Ucuz ısınma / İyi izolasyon					
Temizliği / bakımı kolay					
İyi tasarlanmış					
Sıcak / Rahat bir yuva Havası					
İyi yapılmış / Sağlam					
Görsel mahremiyet					
Yeni / Modern					
Akma / Nem / Kir					
Çamaşır kurutma yeri					
Pencere biçim ve boyutl.					
Eşya taşırken merdiven genişlik / Yükseklik					
Konutun estetik kalitesi					
Bina içi sessizliği / Gürültü					
Araba emniyeti					

5. Mekanlarınızın çoğunlukla hangi yönlere bakmasını istersiniz ?
a. Yeşil alana b. Ana caddeye c. Kuzeye d. Güneye e. Doğuya f. Batıya
.....
6. Sizce Mağusa'daki toplu konutlar hangi tipte yapılmalıdır ?
a. Apartman b. Bahçe ile ilişkili az katlı c. Ortak bir avlu etrafında az katlı
d. Toplu konut hiç olmamalı e. Diğer .....
7. Yaşadığımız konutta odaların doğal aydınlanma koşullarından memnun musunuz ?
a. Çok memnun b. Memnun c. Orta d. Çok memnun değil e. Hiç memnun değil
8. Kışın eviniz yeterince sıcak oluyor mu ?
a. Evet b. Hayır
9. Kış güneşinden yeterince faydalanabiliyor musunuz ? Cevabınız evet ise 10. Soruyu lütfen yanıtlayınız.
a. Evet b. Hayır

10. Evinizin hangi odaları kış güneşini yeterince alıyor ?
.....
11. Evinizin hangi odalarına kış güneşinin girmesini isterdiniz ?
.....
12. Kışın, yazda olduğu gibi günün belirli saatlerinde evinizin neresinde oturmayı tercih edersiniz ?
a. Avluda oturmak b. Evin içinde oturmak
13. Konutunuzdaki odaların doğal (karşılıklı) havalanma koşullarından memnun musunuz ?
a. Çok memnun b. Memnun c. Orta d. Çok memnun değil e. Hiç memnun değil
14. Konutunuzda kişisel mekanlar yeterli mi ? (Resim, müzik, spor, el sanatları, vs. gibi)
a. Evet b. Hayır
15. Konutunuzda ihtiyaç duyduğunuz mekanlar varsa, bunlar nelerdir ?
.....

Bölüm 4. Çevrenin (Makro Planın) Değerlendirilmesi

1. Konutunuzla ilgili aşağıdaki çevre özelliklerini nasıl buluyorsunuz ? Aşağıdaki tabloyu lütfen doldurunuz.

	Çok İyi	İyi	Orta	Kötü	Çok Kötü
Emniyet açısından					
Mahremiyet açısından					
Yerleşim içi sessizlik açısından					
Çocukların oyun alanları açısından					
Yeşil alan kullanımı açısından					

2. Yaşadığımız siteyi/yerleşmeyi/mahalleyi komşuluk ilişkileri açısından iyi tasarlanmış buluyor musunuz ? Cevabınız hayır ise, sebebini lütfen açıklayınız.
a. Evet b. Hayır .....
3. Komşularınızla genellikle yazın ve güneşli günlerde nerede oturmayı tercih edersiniz ?
a. Kapı önü teraslarında b. Avluda c. Balkonda d. Oturma odasında e. Diğer .....
4. Evinize sokaktan nasıl girmek istersiniz ?
a. Direkt kaldırımdan
b. Komşularınızla/akrabalarınızla ortak kullanılan bir avludan
c. Evinizin ön bahçesinden
d. Oto-parktan veya garajdan
e. Diğer .....
5. Binalar arasındaki dolaşım alanları, ortak kullanım alanları ve spor alanlarının çözümleri size göre nasıl ?
a. Mükemmel b. İyi c. Vasat d. Kötü e. Çok kötü
6. Bulduğunuz çevredeki apartmanlar arasındaki mesafeler yeterli mi ?
a. Evet b. Hayır

7. Çocuklarımız genellikle nerelerde oyun oynar veya vakit geçirir ?
a. Evin içinde b. Balkonda/terasta c. Bahçede/Avluda d. Sokakta
e. Çocuk bahçesinde
8. Yaşadığınız çevrede yeterince yeşil alan ve ağaç var mı ?
a. Evet b. Hayır
9. Bulduğunuz çevrede yeşil alan ve ağaç olmasını ister miydiniz ?
a. Evet b. Hayır
10. Çevrenizdeki yeşil alanların düzenlenme şeklerinden ve kullanımından memnun musunuz ?
a. Evet b. Hayır
11. Evinizin görünüşü hakkında ne düşünüyorsunuz ? Sizce Kıbrıs'a ait çizgiler taşıyor mu ?
.....

ÖZGEÇMİŞ

Doğum tarihi	14.04.1978	
Doğum yeri	Gazi Mağusa-K.K.T.C.	
Lise	1989-1995	Gazi Mağusa Türk Maarif Koleji
Lisans	1995-1999	Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fak. Mimarlık Bölümü
Yüksek Lisans	1999-2001	Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Tasarım Programı

Çalıştığı Kurumlar

1998 Temmuz-1998 Eylül	AVCI+JURCA Architects & Designers, Islington-Londra-İngiltere.
2000-2001	Simge İnşaat, Taah. Tic. Ve San. Ltd. Şti. İstanbul-Türkiye.

T.C. YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
DOKÜMAN İZLENİM BÖLÜMÜ